

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerkljem, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni »Dobrodoša
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni »Slovenija« pod
Vojskim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužni Evropi.

primorski

dnevnik

Politična plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 700 lir - Leto XLII. št. 202 (12.527)

Trst, četrtek, 28. avgusta 1980

TRST
559
nije)
23
P.P. 132
66001 KOPER
OSREDNJA KNJIZNICA
8554 AA
61 00

Preiskovalna komisija po šestih letih sklenila svoje delo

Letalo DC 9 je leta 1980 strmoglavilo zaradi eksplozije peklenskega stroja

Še vedno neznani krivci in razlogi atentata, ki je terjal 81 žrtev

RIM — Šest let je bilo potrebnih, da je preiskovalna komisija zaključila svoje delo v zvezi z letalsko nesrečo 27. junija v Tirenem morju, med otokoma Ponza in Ustica, v kateri je umrlo 77 potnikov in štirje člani posadke. Predsednik republike Cossiga je pred kratkim zahteval od predsednika vlade Craxija, naj preiskovalna komisija čimprej sklene delo. Tako je Craxi včeraj, kakor hitro je dobil v roke poročilo preiskovalne komisije, zapisnik poslal predsedniku republike. Iz tega poročila izhaja, da letalska nesreča na Ustici ni posledica trčenja z drugim letalom, niti nista bili zanj krivi stanje letala ali napaka posadke, ampak je bila nesreča posledica eksplozije v potniški kabini.

V poročilu preiskovalne komisije o nesreči letala DC 9 Itavia na progi Bologna - Palermo dne 27. junija 1980 so zelo podrobno opisane vse okoliščine tega dogodka, ki je vznemiril italijansko javnost in zastavil celo vrsto vprašanj. Značilno za tiste čase je bilo, da so se takoj po nesreči oglašale reševalne brigade in neka fašistična skupina.

Letalo je vzletelo ob 18.08, z dveurno zamudo, in je letelo po odrejeni poti. Slik s kontrolno postajo je izgubilo ob 19.04. Tisto noč niso mogli začeti reševalne akcije, ampak naslednje jutro. Preiskava je temeljila na zapisnikih civilnih radarjev, na obdukciji žrtev in analizi najdenih ostankov letala. Zaradi prevelike globine morja črne škatle, na kateri so »zapisane« vsi podatki o delovanju letala, niso našli. Tako so ugotovili, da so drobci

v sedeže prodrli samo pod velikim pritiskom, ki ni mogel biti pritisk zraka v velikih višinah, ampak posledica eksplozije.

Letalo je imelo vsa dovoljenja za normalno delo, vsi piloti so bili usposobljeni, vsa dokumentacija za polet je bila v redu. Na vsem lepem se je med poletom na višini več tisoč metrov trup odprl, letalo je izgubilo pritisk in se razletelo. Izrecno je v poročilu poudarjeno, da se vanj ni za-

letelo kakšno drugo letalo ali predmet. Po civilnih radarskih zapisnikih (vojaški niso prišli v poštev, ker so ravno v tistem času zamenjali koloto s trakom) je neko letalo takrat sicer letelo blizu letala Itavia, vendar vanj ni trčilo. V potniški kabini ni bilo ognja, ampak je pritisk padel zaradi eksplozivnega orožja.

Po vsem tem se javnost upravičeno sprašuje, kdo je podstavil peklenski stroj v letalo in »kakšne« harve je bilo.

Andreotti svari ZDA v zvezi z Libijo

RIMINI — Včerajšnja osrednja tema mitinga katoliške organizacije Comunione in liberazione je bila zunanja politika in položaj v Sredozemlju, in to ravno v trenutku, ko se je ponovno zaostril zaradi skupnih ameriško-egiptovskih manevrov pred libijskimi obalami. Zaradi tega je razumljivo, da sta dober del svojih posegov posvetila italijanski in egiptovski zunanji minister Andreotti in Butros Gali, ki sta sodelovala na okrogli mizi skupaj z nekaterimi tujimi politiki in znanstveniki, ravno tej problematiki.

Gali je hotel predvsem izključiti, da bi pomenili se-

danjih pomorski manevri, pri katerih sodeluje tudi egiptovska mornarica, provokacijo do Libije, dasi je dejal, da ima v njej Egipt težkega sosedu. Andreotti pa je posredno svaril ZDA, ko je naglasil nevarnost težnje reševati spore z orožjem, pri čemer se »pokosi hkrati žito z ljulko«. Edina prava pot za vzpostavitev miru v Sredozemlju, je poudaril zunanji minister, so globalna pogajanja o vseh kriznih žariščih, ki jih je treba voditi s potrpežljivostjo in pri tem paziti, da se ne kompromitirajo z dejanji, ki bi zaostрила razmere, je izrazil ponovno svareče zaključek Andreottija

Še krvava represija v J. Afriki Policija ubila 13 črncev v Sowetu

JOHANNESBURG — Dvomitilijonsko črnsko satelitsko mesto Soweto pri Johannesburgu je bilo spet prizorišče krvavih spopadov med oboroženimi silami rasističnega režima in temnopoltimi prebivalstvom. V torek zvečer so v njem izbruhnili nemiri, v katerih je bilo umorjenih najmanj 13, ranjenih pa okrog sto ljudi. Gre za najhujši izbruh nasilja, odkar je pretorijški režim letošnjega 12. junija uvedel izredno stanje.

Po podatkih, ki jih je posredoval vladni informacijski urad, se pravi edini uradno dovoljeni vir informacij, je nasilju dala povod demonstracija v četrti Wite City. Kakih 300 črncev se je zbralo na ulici, da bi protestirali zoper stanovanjske izgone. Ko jih je policija obkrožila, so jo začeli obmetavati s kamenjem in proti njej vrgli ročno bombo, ki je ranila štiri agente. Policija je odgovorila s streljanjem. Na tleh je obležalo 11 mrtvih in več desetih ranjenih, v poznejših spopadih pa sta izgubili življenje še dve osebi. Tem podatkom, ki so iz uradnih virov, velja pristaviti pojasnilo, da mnogi prebivalci Soweta in drugih

črnskih naselij iz protesta ne plačujejo stanarin občinskim upravam, le-te pa na protestno akcijo odgovarjajo z izgoni.

Stanje v Sowetu in drugod po državi je zelo napeto. Vrstijo se tudi krvava obračunavanja med temnopoltimi plemeni. Tako je pretekli petek skupina črncev ustrelila na njenem domu ženo zulujskega parlamentarca Sabela. Ob tem dogodku je voditelj Zulujev Mangosuthu Buthelezi, ki zavzema konservativna stališča, izjavil, da se

je pričela državljanska vojna. Isto je včeraj ponovila Winie Mandela, žena zaprtega voditelja.

V okviru protestnih akcij proti Pretoriji naj omenimo pobudo, ki bo stekla danes v Rimu. Na pobudo »Kristjanov proti apartheidu« se bodo o polodne pred južnoafriškim veleposlanštvom zbrali duhovniki in laiki, da bi demonstrirali za osvoboditev duhovnika Sangalista Mkhathswa, ki so ga južnoafriške oblasti zaprle letošnjega 12. junija.

Delen sporazum med ZDA in SZ

STOCKHOLM — Združene države in Sovjetska zveza so dosegle delen, vendar pomemben sporazum o vrsti vojaških dejavnosti, o katerih bo treba obvestiti sogovornika. Gre za pomemben korak naprej k dokončnemu sporazumu na stockholmski konferenci o razorožitvi.

Delegati na konferenci poudarjajo, da je to prvič, da so ZDA pristale, da dajo informacije o prihodu ameriških čet v Evropo. V zameno je SZ pristala, da spravi z dnevnega reda še eno kočljivo vprašanje in je sprejela, da sporoči kakršenkoli premik čet v Evropi.

Stockholmske konference se udeležujejo ZDA in Kanada ter vse evropske države razen Albanije.

Neuvrščeni zavrnil predloge za spremembo dnevnega reda

HARARE — Veleposlaniki in izvedenci neuvrščenih držav so včeraj nadaljeval razpravo o temah v zvezi z 8. vrhom, ki se bo začel 1. septembra. Čeprav so predstavniki Irana, Sirije in Libijske džamahirije tudi včeraj obnovili svoje predvčerajšnje zahteve o razširitvi dnevnega reda, udeleženci pripravljalega sestanka niso sprejeli predlogov, da bi ga spremenili. Sklenili pa so, da bodo predloge teh držav vključili v poročilo, ki ga bodo predložili ministrskemu sestanku, ki se začne danes.

Včeraj so začeli z delom tudi v političnem komiteju konference, medtem ko bo ekonomski komite začel zasedati najpoznejše danes dopoldne. Latinskoameriška skupina mora namreč uskladiti stališča glede kandidate za predsedujočega tega komiteja.

Danes se bo v Harareju začela druga faza priprave vrhunske konference neuvrščenih držav. Na tem sestanku bodo delegacije 102 članic vodili zunanji ministri. Z njihovim zbiranjem bodo priprave na vrh vstopile v sklepno fazo. Prihod voditeljev držav

ali vlad neuvrščenih držav pričakujejo konec tedna.

Gibanje neuvrščenih ima 102 članic s polnopravnim statusom, 18 držav in mednarodnih organizacij, ima status opazovalca, medtem ko se 8 držav udeležuje srečanj neuvrščenih kot povabljeni gostje. Na pripravljalem sestanku v Harareju so sprejeli zahteve Avstralije, Grčije in Mongolije, da kot gostje prisostvujejo 8. vrhu. (dd)

Italijanski nogometni pokal

Triestina 0
Milan 1

NA 10. STRANI

Naravna katastrofa v Kamerunu

Medtem ko je stekla izdatna mednarodna pomoč, so še vedno samo delno znani vzroki in obseg naravne katastrofe pri vulkanskem jezeru Nios (Telefoto AP)

NA 2. STRANI

Gen. Ambrogio Viviani na začasni svobodi

BENETKE — Pretor Manuela Romei Pasetti je odobrila začasno svobodo generalu Ambrogio Vivianiju, nekdanjemu šefu vojaške protiobveščevalne službe, ki so ga aretirali prejšnji petek, ker ni odgovarjal preiskovalnemu sodniku Mastelloni, raziskovalcu povezave med terorizmom na Bližnjem vzhodu in italijansko obveščevalno službo. Vivianija so aretirali zato, ker ni znal pojasniti izjave izpred treh mesecev Panorami o nesreči vojaškega letala Argo 16 leta 1973 pri Margheri, v kateri so izgubili življenje dva oficirja in dva podoficirja obveščevalne službe, prav tiste osebe (in tisto letalo), ki so nekaj dni poprej v Libijo odpeljale tri arabske teroriste, aretirane v Italiji med pripravljanjem atentata na izraelsko letalsko družbo.

V nekaterih krogih italijanske obveščevalne službe je prevladovalo prepričanje, da je atentat izvedla izraelska obveščevalna služba Mossad.

Še pred generalom Vivianijem so zaslišali generalnega tajnika Farnesine Roberta Gajo, ki je navedel domnevo takratnega zunanjega ministra Alda Mora, da se bodo Izraelci maščevali Italiji zaradi vrnitve arabskih teroristov.

Na atletskem evropskem prvenstvu Italijani spet uspešni

STUTTGART — Z vključitvijo bolj odmevnih panog je prišlo tudi evropsko atletsko prvenstvo v živo. V drugem dnevu tekmovalja je bil dosežen nov evropski rekord v metu kopja, gledalce pa je posebno vžgal finalni tek na 100 m, kjer se je pojavila nova zvezda v temnopoltven Britancu Christiju. Odlično znamko je dosegla v skoku v daljino Vzhodna Nemka Heike Dhrstler, za Italijo je bil dan ponovno uspešen in je prinesel srebrno kolajno hitrohodcu Damilano. Od Jugoslovancev se je Sead Krdžalić dobro boril v finalu meta kopja. Tekmovalje je zaključil na sedmem mestu, vendar z dokaj dobrim rezultatom. Z zelo dobrim časom se je v teku na 400 m v polfinalu uvrstil Italijan Ribaud.

Bilo je nekaj velikih presenečenj. V skoku s palico je izpadel Sovjet Gataulin, ki je še pred nedavnim naskakoval svetovni rekord v tej panogi. Izpadla je tudi Sara Simeoni, za katero pa je bil nastop bolj izlet kot resen poskus uveljavitve. V današnjem dnevu se obeta izredna borba v teku na 400 m čez ovire in v deseterboju, kjer je Britanec Thompson ponovno pred Nemcem Hingsenom.

Skoraj zanesljivo Italijan Stefano Mei ne bo nastopil v teku na 5 tisoč metrov, ker so se pojavile mišične bolečine.

Nemški socialdemokrati proti jedrski energiji

NÜRNBERG — Nemški socialdemokrati so posvetili včerajšnji dan vsedržavnega kongresa vprašanju odzvočnosti energiji iz jedrskih central, ki po črnobilski tragediji močno vznemirja javno mnenje v Zahodni Nemčiji in obeta postati ključna tema v volilni kampanji ob zveznih volitvah 25. januarja prihodnjega leta. O tem vprašanju je poročal kongresu bivši minister za znanstveno raziskovanje v Schmidtovi vladi Volker Hauff, ki mu je SPD poverila takoj po črnobilu vodstvo posebne komisije, ki naj bi preverila možnosti, da se Zahodna Nemčija za svoje energetske potrebe odpove jedrskim elektrarnam.

Hauffov odgovor je bil pozitiven in včeraj so kongresisti skoraj soglasno odobrili poročilo njegove komisije ter ga pretvorili v resolucijo, ki obvezuje socialdemokratsko stranko, da si v

največji meri prizadeva za uresničevanje njenih sklepov. SPD si bo torej postavila kot nalogo, tako z opozicije kot z vodstvenega položaja, če bi zmaga na januarjskih volitvah, da se odpravijo v desetih letih vse jedrske centrale v Zahodni Nemčiji, nekaj bi jih pa lahko opustili že v 2 letih.

V svoji obrazložitvi je Hauff povedal, da deluje sedaj v ZRN 18 jedrskih central, ki zadoščajo približno tretjini energetskih potreb države (6 jih je v gradnji, za nadaljnjih 7 so pa že pripravljeni načrti). Toda že pametno varčevanje z energijo bi nadoknadilo dve tretjini sedaj uporabljene jedrske energije. Skrbi sindikatov pa je Hauff pomiril s predlogom o primernem izkoriščanju premogovnih nahajališč in o dodatnih dejavnostih, ki naj bi oskrbele trajno zaposlitev za okrog 10.000 oseb.

Sovjetska zveza očita Washingtonu »zaroto molka« o njenih predlogih

MOSKVA — »Sovjetske miroljubne pobude so v Washingtonu čedalje bolj predmet množičnih dezinformacij. Kar zadeva podaljšanje moratorija nad jedrskimi poskusi, pa imamo opravka s pravicarstvom zaroto molka,« je uvodoma na današnji tiskovni konferenci izjavil direktor instituta za ZDA in Kanado pri sovjetski akademiji znanosti, akademik Georgij Arbatov. S tem je hkrati utemeljil nenavadno pogostnost takih tiskovnih konferenc, ki jih zadnje čase prirejajo v sovjetskem zunanjem ministrstvu, češ še in še je treba ponavljati in pojasnjevati, da bi kaj od tega le prodrlo do ušes na drugi strani Atlantika.

»Predstavite si situacijo: v Sovjetski zvezi vsak dan ali iz dneva v dan uprizorimo kakšno eksplozijo atomske bombe — v tisku pa ne bi o tem izvedeli ničesar. Ali si znate predsta-

viti, kakšno gonjo bi v tem primeru zagnali na Zahodu?« je Arbatov naravnost izzival številne navzoče ameriške in zahodne dopisnike, da bi se oglasili. Sovjetski akademik in neuradni potujoči ambasador je očital Belu hiši, da se ne ustavlja tudi pred grobimi pritiski na sredstva javnega obveščanja, ko gre za obrambo njenih političnih smotrov. Tako naj bi preprečila načrte ene od ameriških TV družb, ki je hotela prirediti veliko okroglo mizo z udeležbo sovjetskih izvedencev in generalov, o jedrskih poskusi, o moratoriju in o razorožitvi nasploh.

Ali je kaj na tem, ko v Washingtonu pravijo, da se je ozračje po zadnjih sestankih med sovjetskimi in ameriški izvedenci le izboljšalo in da je srečanje na vrhu med Gorbačovom in Reaganom tako rekoč gotovo? Arba-

tov je odgovoril na večkratna vprašanja s temi in podobnimi odtiski zelo zadržano, češ da je šlo le za prvi krog takih posvetovalnih sestankov, da so imeli in imajo za smoter, da pripravijo srečanje obeh zunanjih ministrov.

Kot vsakokrat na takšnih tiskovnih konferencah so tudi tokrat vrtali za hodni časnikarji z vprašanji, kaj je imel Mihail Gorbačov v mislih, ko je v svojem zadnjem TV nastopu rekel, da bo Sovjetska zveza dala na ameriške načrte za »vojno zvezdo« (SDI) tak odgovor, kot ga Američani sploh ne pričakujejo. O tem je malce več rekel izvedenec za strateška orožja V. Goljdanski, ko je med drugim omenil tehnične možnosti, da bi vesoljska tlesa lahko uničevala na ameriških tleh baze za izstreljevanje vesoljskih protiraketnih postaj.

Okrog jezera Nios je legla smrt ki jo je bilo mogoče predvideti

Strupeni plini so poleg ljudi pomorili na tisoče živali (Telefoto AP)

JAUNDE — Iz Kameruna prihajajo prvi fotografski posnetki, ki še najzgovorneje povedo, kaj se je konec preteklega tedna zgodilo okrog jezera Nios na severozahodu države. Trupla ležijo vsepovsod. Strupeni plini, ki so se sprostili izpod vulkanskega jezera, so na nekrav način pomorili na stotine ljudi in na tisoče živali. Življenje je na mah ugasnilo v hišah in na ulicah, na poljih in v gozdovih. Gre za eno največjih in hkrati najnevarnejših naravnih katastrof, ki so se pripetile v zadnjih desetletjih.

Mimo fotografij so novice, ki prihajajo iz srednjeafriške države, dokaj skope in nepopolne. A tudi krajevne oblasti se nekaj prida trudijo, da bi bilo drugače. Vojska je ustvarila neprobojen obroč okrog prizadetega območja, kar je sicer v dobršni meri razumljivo spriču grozeče nevarnosti, da bi se zaradi nepokopanih trupel razširile epidemije, pa tudi spriču možnosti, da bi smrtonosni plini pričeli znova uhajati izpod jezera. Da pa pomanjkanju informacij botrujejo tudi drugi vzroki, je mogoče sklepati iz dejstva, da je krajevni dnevnik mesta Doula, ki leži nekaj sto kilometrov od prizorišča katastrofe, včeraj namenil dogodku le nekaj skopih vrstic na peti strani. Za popolnejše informacije bo najbrž treba počakati na povratek skupin tujih reševalcev in izvedencev, ki delujejo na pri-

zadetim območju.

Po razpoložljivih podatkih naj bi katastrofa prizadela predvsem štiri naselja okrog jezera Nios, in sicer Cam-Nios, Sub-Bum, Fang ter Čah. Obračun človeških žrtev je še vedno začasen. Govori se o približno 1.500 mrtvih in 350 huje poškodovanih, ki so jih prepeljali v bolnišnice v Humu in Nkambeju. Zdravijo jih predvsem zaradi opeklin. Kot je pojasnil prof.

Kamerunska vojska je ustvarila neprobojen pas okrog prizadetega območja (AP)

Barbieri, ki vodi skupino italijanskih reševalcev in znanstvenikov, je treba opeklino pripisati dejstvu, da so se izpod vulkanskega jezera sprostili plini, ki so bili ne samo strupeni po svoji kemični kompoziciji, marveč tudi vroči. Tako je prof. Barbieri povedal včeraj dopoldne, takoj potem, ko je italijanska skupina priletela v Doulo. Poudaril pa je, da bo za natančnejšo obrazložitev narave in vzrokov katastrofe treba počakati na izsledke raziskav na terenu.

Zveze s prizadetim območjem so otežkočene tudi zato, ker jezero Nios leži v goratem predelu proti kateremu peljejo zelo slabe ceste. Le-te so zdaj povrh blatne. V deželi se je pričelo deževno obdobje in pada obilen dež. V kraje okrog jezera Nios so težavam navkljub že dospele skupine izraelskih in francoskih reševalcev in izvedencev, vsak čas pa se jim bodo pridružile ameriške, japonske, britanske, nemške, španske, italijanske in druge ekipe. Organizacija mednarodne pomoči je v polnem teku. Žal se mednarodna solidarnost izkaže, ko je prepozno. Bolje bi bilo preventivno ukrepati. Katastrofa pri jezeru Nios ni bila povsem nepredvidljiva, saj so se v preteklosti že pripetile podobne nesreče v bližini. Kamerun med drugim leži ob srednjeafriškem tetonskem jarku, v katerem je stalna nevarnost potresov in vulkanskih pojavov.

ISKRA

TOZD ELEKTR. AKUSTIKA
SEŽANA

Ob prazniku občine Sežana
čestitamo
delovnim ljudem in občanom

POSLOVNA SKUPNOST

SUHOZEMNI TERMINAL SEŽANA

največji intermodalni blagovno-transportni center
na zahodni meji

Vsem občanom, poslovnim partnerjem
in drugim delovnim ljudem
čestitamo ob PRAZNIKU OBČINE SEŽANA

CIMOS

TOZD Proizvodnja
avtomobilskih delov
Senožeče

PRIDRUŽUJEMO SE ČESTITKAM
OB PRAZNIKU OBČINE SEŽANA

Vsem občanom, delavcem in poslovnim partnerjem
želimo veliko uspehov pri delu in se priporočamo

Beograjska listina je omenjala najhujše primere kolonialne vladavine in ravnanja (tedaj so to bili Alžirija, Kongo, Angola, Južna Afrika in drugi). O kolonializmu je bilo naposled podčrtano, »da je zdaj likvidacija kolonialnih odnosov in neokolonialističnih poskusov v interesu kolonialnih narodov, kakor narodov v metropolah. Vsestranska podpora narodom in deželam, ki se borijo proti kolonialni vladavini, je hkrati tudi eden poglobitvenih pogojev za odstranjevanje žarišč vojne in nevarnosti, ki ogrožajo svetovni mir«. Skratka, kolonialni odnosji so bili že tedaj označeni kot nevarni dejavniki zaostrovanja mednarodnega položaja.

Sleheri udeleženec beograjske konference je prispeval iz svojega zornega kota pomemben delež k oblikovanju sklepne deklaracije in k uspehu shoda. Zapiski s konference vsebujejo toliko izvirnih poudarkov, da se je težko odločati za najbolj zanimive. Egiptovski predsednik Naser je ocenil, »da je pomenila konferenca mobilizacijo vseh miroljub-

25 let gibanja neuvrščenih - »vesti človeštva« (8)

Srebrni jubilej beograjske konference

nih in naprednih sil na svetu». Naser je hkrati dal šest predlogov: pričeti se posluževati pogajanj in prenehati rožljati z orožjem, okrepiti Organizacijo združenih narodov, nesebično pomagati zaostalim državam, poostriiti boj proti kolonializmu, odpovedati se sebični in upoštevati splošne koristi.

Med vidnimi osebnostmi na konferenci je bil tudi afganistanski kralj. Tedaj je namreč Afganistan bil neodvisna dežela in je vselej bil — glede na abecedo — na vrhu seznamov nevezanih. Kralj je ugotovil, »da je neuvrščenost pogoj napredka, kot je napredek pogoj za utrjevanje neuvrščenosti«. Sihanuk, ki je bil tedaj predsednik Kampučije (takratne Kambodže), je menil, »da

koeksistenca ne more biti samo modus vivendi«. Sploh je prevladoval poudarek, da mora biti koeksistenca čedalje bolj živ dejavnik v mednarodnih odnosih.

Nkrumah, tedanji predsednik, pravzaprav tvorec neodvisne Gane, je prepričljivo razvil tezo o »aktivni koeksistenci« in jo zasnoval na stališču, »da ne sme ovekovečiti statusa quo«. Indonezijski predsednik Sukarno je rekel, »da ne more biti kompromisa med naporom za pravico in neodvisnost na eni strani ter imperializmom in kolonializmom na drugi strani«.

Zanimanje je vladalo tudi v zvezi z nastopom Ben Hede, ki je tedaj predstavljal Alžirijo, oziroma

alžirsko osvobodilno fronto. Odrezal se je s trditvijo, »da je koeksistenca sinonim uspešnega boja za neodvisnost«. Ben Heda je imponiral s svojo skromnostjo in premišljenostjo, s katero je govoril. Pozneje se je sicer pokazalo, da ni bil glavni mož v alžirskem osvobodilnem gibanju, saj je njegovo mesto kmalu prevzel Ben Bella.

Uglajeno je ravnal na beograjskem shodu etiopski cesar Haile Selasie, ki pa si za to priložnost ni nadel cesarskega oblačila, pač pa navadno obleko. Etiopski cesar je spadal med zgodovinsko najpomembnejše može na konferenci. Njegov odločen nastop na zasedanju Društva narodov v Zenevi leta 1935 potem ko je fašistična Italija napa-

dla Etiopijo, je bil vodilo za marsikaterega državnika. Haile Selasie je v dobršni meri obravnaval prav vlogo Združenih narodov, se seveda zavzel za njihovo krepitev ter povedal, »da so potrebni zlasti malm in zaostalim narodom, mnogo bolj kot velikim državam, ki so jim včasih celo v napoto«.

In pogledimo na kratko, kaj so o beograjski konferenci menili drugod, zlasti pa pri naših jadranskih sosedih; predvsem je bilo na začetku konference očitno, da si blokovske dežele, posebno pa Združene države in Sovjetska zveza, prizadevajo obravnavati čim manj beograjski shod. Preve vesti so dejansko bile skope tako po vsebini kot po dolžini. Za primer naj velja, da je agentica Tass objavila o začetku konference notico, dolgo reci in pišiti vrste. Obravnava pa se je z dnevi stopnjevala in je na koncu že dosegla nivo »pomembnejših dogodkov«.

MIRO KOCJAN
(SE NADALJUJE)

Od četrtka do četrtka
Od Rabe do Nediže

Lahko bi napisali tudi "od Monoštra do Čedad" ali pa "od Rabe do Bele" (pri Tablji). Gre za spontano primerjavo med porabskimi Slovenci na Madžarskem in Slovenci v videmski pokrajini, primerjavo ob čitanju ali poslušanju o razmerah, v katerih živijo eni in drugi. V mislih imamo sobotno (23. t. m.) dopoldansko oddajo Radia Ljubljane, na katero je opozorila že napoved v ljubljanskem "Delu", da so delavci sobotnega programa mudili konec maja v dvorani Kulturnega centra v Monoštru ob reki Rabi, kjer so skupaj z obiskovalci slovenskih, okoliških vasi, kot so Gornji Senik, Sakalovci, Slovenska vas, Štefanovci in iz drugih krajev pripravili oddajo z neposrednim prenosom. Iz oddaje je bilo moč slišati, da se ne glede na asimilacijske pojave v slovenskem Porabju marsikaj dogaja. Postopoma se uvaja dvojezično vzgojno-učno delo v otroških vrtcih in osnovnih šolah, vse več se piše in objavlja v materinščini itd.

Naj ponovimo: »Postopoma se uvaja dvojezično vzgojno-učno delo v otroških vrtcih in osnovnih šolah.« In poudarjamo, da se to dogaja tam ob Rabi, kjer je po statistikah pred prvo vojno bilo več kot desetkrat manj Slovencev kot npr. Slovencev v videmski pokrajini. In kako grenka je pri tem ugotovitev, da je še vedno aktualno opozorjanje nekdanjega dolgoletnega predsednika čedadjskega prosvetnega društva "Ivan Trinko" tam ob Nediži, da so izmed vseh zamejskih Slovencev Beneški najbolj obspravljani: edini ne le brez svojih osnovnih šol in vrtcev, temveč tudi brez dvojezičnih kot na Koroškem in kot sedaj tudi v Porabju. In še huje: niti enournega tedenskega učenja materinščine jim oblast ne poskrbi kljub temu, da je že pred letom 1962 skoraj polovica italijanskih parlamentarcev zahtevala zanje slovenske šole in svoje predloge ponovila pred več kot 15 leti. Ne smemo in ne moremo prenehati s ponavljanjem, da to jezično brezpravje traja kljub slovesnim izjavam o izvajanju Osima in sožitju itd. in da je tako početje v nasprotju s sporazumevanjem ob meji. In da se za tako roboto odgovorni seveda niti ne zmenijo, na primer za iskrena prizadevanja v izvajanju sporazumevanja na primer v sosednji koprski občini, kjer ima italijanska skupnost svoje šole in kjer se že v slovenskih otroških vrtcih, malih šolah in osnovnih ter drugih najmanj po dve uri tedensko poučuje italijanščina. Melonarji in drugi desničarji pa bi se raje pogreznili na dno morja Jadranskega, kot da bi se spomnili, da sta pred tri četrtoletja znamenita Tržačana Slataper in Vivante zagovarjala pouk slovenščine v vseh italijanskih šolah v teh naših krajih, kot smo pred tedni omenili v teh zapisih.

Čez dva meseca bo 120 let, od kar so 22. oktobra 1866 Beneški Slovenci pod Italijo in naš dnevnik bo tej okrogli obletnici prav gotovo posvetil ustrezno pozornost in ves potreben prostor. Ob današnji priložnosti naj spomnimo le da se izvaja še vedno tisto kar je pred 120 leti zahteval vladni list "Giornale di Udine" pod naslovom "GLI SLAVI IN ITALIA":

»Ne bomo uporabljali nobenega nasilja, ampak le jezik in kulturo prevladujoče civilizacije, ki je ravno italijanska, za italianizacijo Slovencev v Italiji...« Leto dni po plebiscitu so leta 1867 spremenili s posebnim odlokom ime "S. Pietro degli schiavoni" v "S. Pietro al Natisone". Karlo Podrecca je na strani 155 v svoji znameniti knjigi "Slavia Italiana - Le vicinie" leta 1887 zapisal: »Si credette di salvare la Patria col chiamare il ristretto di S. Pietro al Natisone anziché "degli slavi" come provincia di Udine" anziché "del Friuli", quasi ch'è gli antichi nomi non suonassero ricordi di antica fedeltà slava e Friulana e non qui valessero ad anello di congiunzione alla gran patria.«

Na vse to in še na marsikaj bolj važnega je pred dvajsetimi leti opozoril pokojni sotrudnik našega dnevnika in tigrski voditelj Albert Rejec v svojem strnjem spisu v Jadranskem koledarju za leto 1966 pod naslovom "STO LET BENEŠKE SLOVENIJE V ZDRUŽENI ITALIJI". Spričo takšne 120-letne zgodovine in neskončnega - ne samo poosimskega čakanja na zaščitni zakon se moremo po pravici zanašati na besede, ki jih je na dan vstaje slovenskega naroda letos v svojem svečanem govoru poudaril predsednik Socialistične zveze Slovenije o skrbi za zamejske Slovence in o dobrih odnosih in sožitju ob meji. Hkrati pa moramo zahtevati, da ne bodo besede prav tako o sožitju in dobrih odnosih, ki jih je skoraj istočasno izrekel letos italijanski obrambni minister v Gorici, ostale samo mrtva črka, predvsem pa da jih dejanja ne bodo demantirala.

Vsekakor pa bo v skladu s predsednikovimi vzpodbudnimi besedami, če bo ljubljanski Radio poskrbel za pogostejše oddaje o Slovencih ob Rabi in Nadiži. Nekaj podobnega namreč ne bi mogli trditi za preveč skraćeno informacijo o slednjih v drugi izdaji Monumentalne enciklopedije Jugoslavije v primerjavi z informacijo v njeni prvi izdaji. Naj nam bo dovoljeno - ko je že govor o enciklopedijah - izraziti željo, da bi v teh zamejskih zadevah odpadle vsaj nekatere pomanjkljivosti tudi v drugi izdaji Slovenske male splošne enciklopedije, v goriškem SPBL pa bi se morali prizadevni avtorji pomanjkljivostim po možnosti povsem izogniti.

STANISLAV RENKO

KOPER — Drogini kleti Vinakoper in Vinakras, ki sta za poslane vzorce vin na letošnjem vinskem sejmu prejeli kar pet velikih zlatih in štiri zlate medalje, bosta na bližnjem ljubljanskem sejmu, odprli ga bodo v petek, predstavili tudi tri novosti: po dveh letih poizkusov jim je po besedah glavnega enologa Mirana Vodopivca prvim pri nas uspelo osvojiti tehnologijo priprave takoimenovanih naravno osvežujočih vin. Gre za vina pripravljena iz izbranega grozdja belih in rdečih sort iz kopskega in kraškega vinorodnega okoliša, ki vsebujejo določeno količino ogljikovega dioksida pridobljenega med alkoholnim vrenjem.

Za razliko od šampanjcev pritisk ogljikovega dioksida v teh vinih je

Ob sežanskem občinskem prazniku
Odprtje nove trgovine v Pliskovici

SEŽANA — Praznovanje sežanskega občinskega praznika "28. avgust" se je pričelo z otvoritvijo novozgrajene trgovine v Pliskovici. Že prejšnjo soboto so v skupno uporabo predali 120 kvadratnih metrov novozgrajene trgovine, ki so jo vaščani s prostovoljnim delom zgradili ob pomoči DO Preskrba in ostalih občinskih dejavnikov.

Slavnostni govornik na proslavi je bil Pavel Buda, direktor DO Preskrba, trgovino pa je otvoril Ivan Bortolato, predsednik sveta krajevnih skupnosti Pliskovica. S kulturnim programom so slovesnost obogatili učenci podružnice OŠ Pliskovica ter pevke sežanskega zbora pod vodstvom Majde Škerlj.

Delovni ljudje in občani krajevnih skupnosti Pliskovica, kjer prebiva blizu 600 prebivalcev v vaseh Kosovelje, Kregolišče, Pliskovica, Tublje pri Komnu in Veliki dol, so si že dvajset let želeli nove prostore trgovine. Že pred 17 leti pa se je delovna organizacija Preskrba iz Sežane odločila, da odkupi zemljišče v Pliskovici za gradnjo prodajnega objekta. Žal pa so težave v poslovanju preprečile, da bi že takrat izpolnili zastavljeno nalogo.

Konec leta 1984 pa so se stvari začele premikati na bolje. Začeli so z gradnjo trgovine. Pri tem so naleteli na razumevanje skupščine občine Sežana in delovnih organizacij sežanske občine: Aluminij Komen, Kraški zidar in Kraški vodovod iz Sežane, največ zaslug pa gre krajanom, ki so s prostovoljnim delom prispevali k uspehu.

Trgovina ima 50 kvadratnih metrov prodajnega in 70 kvadratnih metrov skladišnega prostora. Skupna vrednost investicije znaša preko 2 stari milijardi dinarjev.

Odprt dom upokojenih
miličnikov v Sežani

SEŽANA — Ob občinskem prazniku je sežanska sekcija Kluba Maksa Perca Koper odprla v Sežani dom organov za notranje zadeve sežanske občine. V novozgrajeni objekt, ki stoji blizu smodnišnice pri nekdanjem vojaškem strelišču ob cesti Sežana — Lipica, so upokojeni miličniki ob pomoči aktivnih delavcev organov za notranje zadeve, delovnih organizacij in družbenopolitične skupnosti sežanske občine opravili preko 7 tisoč prostovoljnih delovnih ur.

Srečko Butul, predsednik sežanske sekcije upokojenih delavcev milice, je na otvoritveni slovesnosti govoril o novi delovni zmagi. O pomenu novih prostorov ter o sodelovanju aktivnih in upokojenih miličnikov je spregovoril namestnik sekretarja RSNZ Slovenije Dore Dovečar, medtem ko je v imenu družbenopolitičnih organizacij pozdravil sekretar OK ZKS Sežana Ciril Ravbar.

Na slovesnosti je Klub Maksa Perca iz Kopra podelil tudi listino o častnem članstvu, ki jo je za dolgoletno požr-

tvovalno delo s klubom prejel Alfonz Grmek. Plaketo kluba je prejel Srečko Butul. Priznanja so prejeli še Jakob Turk, Ludvik Čebokli, Franc Štavadhar, Jakob Velikanje, Franc Umek, Janko Kosovel, Ludvik Turk, Lovrenc Razpet in Franc Gantar.

Na otvoritvi je trak prerezal Jakob Turk, prireditelj so popestrili še golobi pismoše, medtem ko je v kulturnem programu sodeloval moški pevski zbor Sežana-Ponikve.

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

Tradicionalni
Kraški sejem
SEŽANA
30. - 31. avgusta
1986

SOBOTA, 30. avgusta

— 9.00 Bogata trgovska ponudba

KULTURNI PROGRAM

- 10.00 Risanke
- 16.00 Godba na pihala s Proseka Lovski srečolov
- 17.30 Folklorna skupina KUD »Karol Pahor« Piran in Aktiv kmečkih žena občine Sežana
- 19.00 Javna radijska oddaja Radia Koper-Capodistria

Večerni zabavni program z ansambлом »TAIMS«

NEDELJA, 31. avgusta

— 9.00 Bogata trgovska in gostinska ponudba

- 10.00 Risanke za najmlajše
- 20.30 Nastop KUD Klasje KS Stanjel s komedijo — enodejanko J. Stoke »Ne kliči vrage«

Pričakujeta vas vinska klet Vinakras s teranom in pivnica Kompassa.

Iz Droginih kleti tri vrste novih vin

približno za trikrat manjši. V kleti Vinakrasa, kjer so uredili linijo za polnjenje novih vin, letno načrtujejo ustekleničiti okrog 500 tisoč litrov, so že ustekleničili prve vzorce vivo malvazije, vivo teranova in vivo roseja, kot so pri Drogini poimenovali nova vina.

Pri izdelavi novih vrst vin je enolog Drogine kleti vodilo vse večje povpraševanje po lahkih osvežujočih in penečih se vinih. V desetih letih se je namreč delež porabe teh vin povzpел od sedem na trideset odstotkov.

● **VIDEM** — V avditoriju v Lignanu se bo drevi ob 21. uri nadaljeval ciklus koncertov polifonskega petja. Izvaja polifonski zbor iz Rude, ki bo posredoval skladbe Asole, Ingegnerija, Ruffa,

Kodalija, Gotovca in Sofianopula, ki tudi vodi zbor.

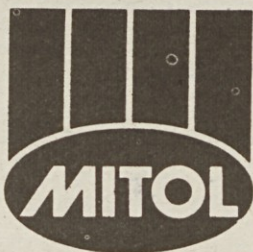
Drugi del koncerta pa bo v celoti posvečen Franzu Lisztu, katerega stoletnica smrti poteka prav letos.

Občanom in delovnim ljudem čestitamo
ob občinskem prazniku, 28. avgustu

sežana

Tovarna pletenin in konfekcije
n. sol. o., Sežana

Tovarna lepil
66210 Sežana
Tel. (067) 72-651

Kolektiv delovne organizacije MITOL čestita
svojim poslovnim partnerjem, delovnim ljudem
in občanom ob **PRAZNIKU OBČINE SEŽANA**

Philipp Vandenberg
Hetera

61.

»Ne boš se vrnil v Atene!« je razburjen zavpil Terilos, »saj vendar veš, kaj naredimo z izdajalci. Lahko ti dam na izbiro samo to, ali želiš umreti v koritu, zazidan v najožji prostor, dokler ne boš segnil in te ne bodo požrli črvi, ali pa imaš raje, da te položimo med mlinska kamna. Toda časa je malo, zato se bomo odločili za zadnje.«

»Dafne, hetera, je vohunka barbarov!« Kot blisk se je širila v Atenah novica o tej obtožbi in na stotine ljudi se je gnetlo na procesu v areopagu, zahodno od Akropole, kjer je moral petdeset nekdanjih arhovtov, cenjenih državnih uradnikov iz plemstva polis, odločiti o Dafnini usodi.

Medtem ko so rdeče oblečeni sodniki z arhontom Eponimom, predsednikom sodišča, na čelu s počasnimi koraki stopili v stebriščno dvorano in se namestili za balustrado iz belega marmorja, sta dva občinska sužnja odpeljala hetero h klopi za obtoženca. Dafne je bila videti zbrana, samo za hip je pogledala sodnike in potem poslušala obtožbo.

Naredila je zločin proti polis, s tem ko je izdala barbarom državne skrivnosti. Dafne je član zarote, ki ji je med drugim pripadal tudi elevzinski svečenik Kalias. Njegova skrivnostna smrt je njene načrte sicer prekržala, vendar ne tudi onemogočila. Zato so ji barbari poslali drugega ovaduha, Mahnesijca Aiakida, ki pa so ga pri njegovem poskusu, da bi izmeril atensko ladjeve, zalotili. Poskus, da bi tega vohuna izrabili za svoje namene, se je ponesrečil. Svojega sina Medona je pustil sramotno na cedilu.

»Dafne, kaj lahko poveš proti tej obtožbi?«

V vrstah gledalcev je završalo, ko je hetera vstala. Nosila je dolg hiton, katerega v pasu prevezano krilo je enakomerno padalo na tla kot brazde dorskega stebra. Zgornji del je bil samo nad desno ramo spet z draguljem. Njeni dolgi kodri so ji obdajali gola ramena. Tako je dajala prikupen videz kipa, ki ni ostal brez učinka pri Atencih, navdušenih za vse lepo. Simpatije so bile na njeni strani. Kako bi mogla, zakaj bi morala tako lepa lepa dekle vohuniti za barbare?

Z mirnim, odločnim glasom je Dafne odgovorila: »To, česar me tu obtožujete, arhon Eponimos, nima nobene podlage in je zato zlagano. Videz je sicer lahko proti meni, vendar mi ne bo težko ovreči vse tvoje obtožbe. Potem pa bi rada videla tistega med tvojimi arhonti, ki bo dvignil proti meni napačni glasovalni kamen.«

Dafnino pogumno govorjenje je bilo vseh poslušalcem, zato so ji glasno zaploskali, kar je bilo vsekakor dovoljeno in sploh običajno. Običajno je obtoženi najel katerega iz-

med dragih govornikov in demagogov, ki so v zabavo občinstva bojevali bitke pred sodiščem. Kdor se je branil sam, je bil ali reven ali pa je cenil svoj govorniški talent višje kot nadarjenost plačanega govornika. In neredko se je dvignil kdo iz občinstva in s spretnimi besedami spregovoril za obtoženega.

»Zahtevam hetero Megaro kot pričlo!« je zaklical arhont. Megara je stopila naprej, njen obraz je bil kot okamenel.

Arhont je dvignil medaljon v višino: »Megara, ali poznaš ta okras?«

Megara je pritrdila in povedala, da je Dafnin.

»In kako je prišel v last tistega vohuna barbarov, ki mu je ime Aiakides?«

»Dafne sama mu ga je dala kot razpoznavni znak za njenega očeta, ki — tako je trdil Aiakides — še vedno živi.«

»To se je zgodilo med olimpijskimi igrami.«

»Tako je.«

»Ali si imela vtis, da se Dafne in Aiakides poznata?«

»Ne.«

»Zakaj ne?«

»Dafne je bila po tem dogodku videti zelo vznemirjena. Ni hotela verjeti, da je njen oče še živ; toda oklenila se je tega zadnjega upanja.«

»In se ti ne zdi mogoče, da bi ti bila Dafne to zgolj zaigrala?«

»Ne.«

»Kličem stratega Temistokla za pričlo!«

Danes sestanek KD, PSI, PSDI, PRI, PLI in SSK s predstavniki LpT

KPI zahteva poseg nadzornega odbora zaradi nevzdržnega položaja Pokrajine

Komunistična partija se bo obrnila na nadzorni odbor in morda tudi na sodstvo, da bi spravila položaj na Pokrajini z mrtve točke. Po ponovni tor-kovi odložitvi seje pokrajinskega sveta (ker je bilo prisotnih samo 10 svetovalcev svet ni bil sklepčen), se je KPI odločila za ta korak, ker po njeni oceni položaj ni več vzdržan in meji na nezakonskost. Pobudo bodo orisali danes dopoldne na tiskovni konferenci, ki so jo sklicali za 11. uro na sedežu pokrajinskega sveta.

KPI je usmerila v tem trenutku svoje politične pobude predvsem na Pokrajino, kar meni, da ima tu več mane-vrskega prostora, obenem pa je z up-ravnega vidika paraliza v tej krajevni ustanovi hujša kot na Občini. Župan Agnelli, pa čeprav je odstopil, je v polnosti svojega mandata. Poleg tega so na Občini predstavili vsaj osnutek proračuna za tekoče leto, medtem ko kaže, da na Pokrajini niti to ni bilo narejeno, ob tem da so presegli termi-ne, ki jih določa zakon, za oblikovanje novega odbora po odstopu prejšnjega. Ob tem pa je po mnenju KPI hudo tudi dejstvo, da ni znano, kdaj se bo pokrajinski svet lahko spet sestel, po-trebno pa je ukrepanje pred začetkom šolskega leta in ustanova tvega, da odpade četrti obrok prispevka krajevnim ustanovam.

In seznam nepravilnosti po mnenju KPI še ni končan. V avgustu naj bi se

odborniki, ki so odstopili, sestali za vr-sto ukrepov v odsotnosti predsednika Marchia, ki je edini ohranil mandat. Tako delovanje je po mnenju KPI na robu zakona, poleg tega pa obstaja ne-varnost, da bi bili vsi ukrepi razve-ljavljeni.

Paraliza je torej popolna. In v tem položaju KPI ni videla drugega izhoda kot to, da zadevo prijavi nadzornemu odboru in morda tudi sodstvu. Poleg tega pa komunisti očitajo nadzornemu odboru, da ni zapolnil vrzeli, ki je na-stala z odstopom odbora.

Kar zadeva Občino pa je partija, vsaj tako je razumeti, bolj previdna in čaka, kakšen bo vpliv prijave na Pok-rajini. KPI je namreč pred časom izra-zila pripravljenost, da nekako podpre koalicijsko, ki bi izključevala Listo. V sedanjem trenutku, ko ostale stranke iščejo sporazum z melonarji, pa bi ta predlog le s težavo ponovila. Očitno je, pravijo pri KPI, da gre ostalim za to, da bi si razdelili glasove melonar-jev, da bi to dosegli pa jih morejo za-lezovati, pakirati s njimi. Ob takem stanju KPI čaka, kaj se bo zgodilo. Če bi pogajanja spodletela, bi lahko dala tudi druge predloge, želi pa tudi vide-ti, kako bo učinkovala poteza na Pok-rajini.

Danes se bodo na Občini sestali na-čelniki skupin, da razpravljajo o delo-vanju sveta, o proračunu za tekoče

leto in o nujnih ukrepih. Veliko pričá-kovanja pa je predvsem za sestanek med KD, PSI, PSDI, PRI, PLI in SSK z vodstvom LpT. Na tem sestanku bodo stranke predložile melonarjem pro-gram, predvsem pa organigram odbo-ra in enotno kandidaturo za župana. Kaže, da je prvi kandidat bivši župan Franco Richetti, čeravno je za LpT najmanj sprejemljiv. V primeru, da bi Lista to kandidaturo zavrnila, se bodo stranke spet sestale in preučile uteme-ljitev Liste. Če bi ocenile te razloge za utemeljene, bodo predstavile drugega kandidata, ki bi lahko bil sedanji žu-pan Agnelli. Vendar tudi ta kandidatu-ra ne bi bila neboleča, saj je bila ravo nepričakovana izvolitev Agnellija jabolko spora med KD in PSI.

● Vinogradniki, ki so vinificirali grozdje, pridelano leta 1985, morajo do vključno 6. septembra javiti mo-rebitne količine vina, ki jih bodo imeli ob polnoči dne 31. 8. 1986 še v zalogi. Prijave v petih izvodih je tre-ba predložiti na pristojnem uradu občine, v kateri se nahaja klet, od 1. do 6. septembra 1986. Kmečka zveza obvešča vse vinogradnike iz okoliš-kih občin, da bodo prijave izpolnje-vali tudi pristojni občinski usluž-benci. Vse vinogradnike, ki morajo predstaviti prijavo na Tržaško obči-no, pa vabi, da se oglasijo v njenih uradih, Ul. Cicerone 8/b, tel. 62-948.

Prihodnjo sredo avtobusni izlet v Ljubljano

Tudi zamejska vina na ljubljanskem sejmu

V Sežani je bilo včeraj še zadnje pripravljeno srečanje za udeležbo za-mejskih vinogradnikov na 32. medna-rodnem vinogradniškem in vinskem sejmu, ki se začne jutri v Ljubljani. Srečanje, ki so se ga udeležili vodilni predstavniki tamkajšnje zadržne klet-i, iz zamejstva pa tajnik Kmečke zve-ze Bukavec, je bilo nekakšno nadalje-vanje sestankov, na katerih so konec julija sprejeli srednjeročni načrt sode-lovanja med zamejskimi vinogradniki in prireditelji te tradicionalne vinske manifestacije; na njem so se dogovori-li predvsem o podrobnostih skupinske ekskurzije iz zamejstva v Ljubljano oziroma o avtobusnem izletu, ki ga KZ, v sodelovanju s podjetjem Vinak-ras iz Sežane, namerava izpeljati v sredo, 3. septembra, to je ob dnevu slovenskih vin. Poudarek, ki ga neme-ravajo prireditelji dati temu dnevu, je osredotočen ravno na primorskem in istočasno tudi zamejskem vinskem pridelku, da pa bi vsebina ne izgleda-la tako uradna, bo poskrbljeno tudi za kulturni spored, v okviru katerega bo v večernih urah nastopil mešani zbor »Lipa« iz Bazovice.

Kar se tiče izleta, pa naj povemo, da se ga lahko udeležijo vsi tisti, ki si želijo ogledati to mednarodno razsta-vo, odhod pa je predviden za 8. uro v sredo, izpred zadržne kleti v Sežani. Za avtobus bo poskrbelo podjetje Vi-nakras, spored obiska pa predvideva ogled razstavišča, degustacijo, kosilo

in zabavo. Glede degustacije vin naj omenimo, da bo na voljo tudi domača kapljica iz zamejstva (teran, malvazija, tokaj in chardonet), prijave za izlet pa sprejemajo uradi KZ (telefonirati na št. 62-948/64-275).

pismo uredništvu

VLJUDNOST NA MEJNEM PREHODU

V četrtek, 21. t. m. smo se kot nešte-tokrat prej vračali v Trst po mejnem prehodu na Pesku, vendar že nekako vdani v dolgo čakalno dobo, tipično za predpraznične dni. Resnici na ljubo je bilo pred našim kakih trideset avto-mobilov, kljub temu pa smo čakali do-bro uro, preden smo prišli do zapornic. Vendar to ni nikakršno presenečenje. Kot običajno smo se z avtomobilom pomaknili do okenca, kjer pregleduje-jo osebne dokumente. Carinik, ki smo ga obšli, pa se s to »ustaljeno prakso« očitno ni strinjal. Prihrumel je do av-tomobilskih vrat, jih odprl in me do-besedno potegnil iz vozila. Carinikovo grobost je podkrepilo kričanje, zlasti neomikano tikanje, namenjeno meni in mojim sopotnikom, oziroma družin-skim članom, spraševanje po denarju, ki naj bi ga imeli pri sebi, zlasti dinar-jev, kar je toliko bolj nerazumljivo, saj smo se iz Jugoslavije šele vrnili. Prav tako nedopustno je bilo njegovo sega-nje v denarnice, saj je to počel na ces-ti, v prisotnosti drugih zaprepadenih oseb. Naj dodam še to, da sta v vrsti pred nami čakala dva avtomobila z beograjsko registracijo, ki jih objestni carinik sploh ni smatral vredne pre-gleda.

Na tako naduto in neomikano vede-nje osebe, ki nekako poda prvo sliko države, v katero si namenjen, oziroma zadnji stik s krajem, ki ga zapuščaš, nisem reagal. Zame in za ostale tujce je dovolj zgovorna.

Zaslutil pa sem, da moramo Sloven-ci, če hočemo, da nas gostitelj nekoli-ko upošteva, govoriti vsak drug jezik, samo materinščine ne. Če pa se potru-dimo s priložnostno srbohrvaščino v upanju, da bo sporazumevanje lažje, se brdiko motimo. Naduti carinik nas je odslavil z daljnovidnim nasvetom, naj se podobni dogodki ne ponovijo nikoli več. Sam pa upam, da se res ne bodo, kajti obmejni organi, ki se za tako delo odločijo, natanko vedo, čemu gredo naproti. Pravzaprav pa vljudnost in omikano vedenje res ni sta njihova odlika. Izjemam seveda vsa čast.

(Sledi podpis)

Začetek pouka v vrtcih zgoniške občine

V občinskih otroških vrtcih v Zgo-niku in Gabrovci se bo šolsko leto 1986-87 pričelo v ponedeljek, 1. se-ptembra. V dneh 4. in 5. septembra pa bo pouk odpadel, ker se bo učno osebje udeležilo strokovnega semi-narja za vzgojiteljice.

Ugodno rešeno vprašanje distribucije šolskih knjig

Dijaki bodo letos prejeli učbenike na šolah

V prihodnjem šolskem letu bodo imeli starši in dijaki manj težav pri nabavi učbenikov, ki jih izdaja Up-rava slovenskih šolskih knjig. Knji-ge bodo dobili kar na posameznih šolah in ne več na Uradu za prodajo učbenikov na nižji srednji šoli Can-kar pri Sv. Jakobu.

V začetku julija je namreč deželni šolski skrbnik obvestil ravnatelje slovenskih nižjih in višjih srednjih šol o sklepu, ki ga je v zvezi z distri-bucijo knjig Uprave za slovenske uč-benike sprejelo ministrstvo za šol-stvo. Slednje je odredilo naj na vsa-ko nižjo in višjo srednjo šolo iz do-seđanjih skladišč pripeljejo ustrezno število knjig, ki bodo služile dijakom v prihodnjem šolskem letu. Šole bodo kar same poskrbele za razdelitev učbenikov med dijake, le-ti pa bodo morali knjige odkupiti za določeno ceno. Ministrstvo je tudi določilo naj šole uporabijo denar od teh knjig za svoje šolske in obšolske dejavnosti.

V poletnih mesecih so šolski orga-ni že poskrbeli za prevoz potrebnih učbenikov iz sedmih skladišč Urada za prodajo šolskih knjig na šoli Can-kar in iz dodatnega skladišča na šoli Sv. Ciril in Metod na skoraj vse ni-žje in višje srednje šole. Pri tem je posebna komisija tudi pregledala najnovejše knjige in jim določila ceno, tako da bodo te knjige (neka-tere, kot na primer antologija prof. Nade Pertot, so že dalj časa čakale

na ta pregled) končno na razpolago našim dijakom.

Z novimi določili ministrstva za šolstvo se je končno ugodno rešilo vprašanje distribucije knjig, ki jih izdaja Uprava za slovenske učbeni-ke. Vprašanje se je namreč vlečlo že dalj časa in se v zadnjih treh letih tudi močno zapletlo. Učbenike za slovenske šole je začela po drugi svetovni vojni izdajati Zavezniška vojaška uprava. Po letu 1954 je tr-žaška prefektura poverila tržaškemu šolskemu skrbništvu to nalogo. Skrbništvo je nato predalo ravnat-elstvu slovenske nižje srednje šole pri Sv. Jakobu nalogo prodaje uč-benikov, ki so jih tiskali s prispevki posebnega sklada za slovenske šol-ske knjige (predvideva ga zakon o slovenski šoli iz leta 1973).

Na šentjakobski šoli so odprli po-seben Urad, ki je skrbel za prodajo učbenikov, bil pa je tudi skladišče vseh tiskanih šolskih knjig. Z leti je postal prostor pretesen, da bi lahko v njem uskladiščili vse knjige. Le-te so zato namestili v zasilne prostore (eden takih je bilo tudi podstrešje bližnje italijanske osnovne šole).

Prodaja učbenikov pri Sv. Jakobu je povzročila prenekaterim dijakom in staršem preglavice in izgubo časa. To je še posebej veljalo za go-riške dijake in njihove starše, ki so morali iz Gorice v Trst po nakup teh knjig.

Pred tremi leti se je položaj Urada za prodajo slovenskih učbenikov še

bolj zapletel: zaradi velike količine nagnetenih učbenikov so se začela tla v uradu vdirati. Občinske oblasti so iz varnostnih razlogov odredile zaprtje prostora. Knjige so morali zato premestiti v kar sedem zasilnih "skladišč" v šolskem poslopju (na hodniku, po stopniščih, v vlažnem pomožnem prostoru).

Tak nevzdržen položaj je sprožil vrsto protestov naše javnosti. O pro-blemu je razpravljala tudi Deželna komisija za slovensko šolo. Sloven-

ski izvoljeni predstavniki so dežel-nemu šolskemu skrbniku predočili zaskrbljujoče vprašanje tiskanja, pregledovanja in distribucije slo-venskih šolskih učbenikov. Deželni šolski skrbnik je o zadevi obvestil ministrstvo za šolstvo, ki je v začet-ku julija končno posredovalo tukajš-njim šolskim oblastem uvodoma omenjeno rešitev: prevoz potrebnih knjig na posamezne šole, ki bodo nato same poskrbele, da bodo dijaki na šolah prejeli učbenike.

Antologija prof. Nade Pertot »Naše bogastvo« bo končno na razpolago dijakom

Trst bo močno občutil katastrofalen padec brazilskega pridelka kave

Obeta se nova občutna podražitev vsakdanje dišeče skodelice kave

Po zadnjih statističnih podatkih zavoda ISTAT je Trst v zadnjih 12 mesecih (od lanskega do letošnjega 1. junija) obdržal svojo tradicionalno funkcijo prvega sredozemskega in tudi italijanskega pristanišča za kavo, ki jo porabijo itali-janske prazilnice.

94 do 95,5 odstotkov vse kave, ki prispe v državo, gre skozi štiri carinske postaje: v zadnjih 12 mesecih je šlo skozi tržaško carino 2,45 milijona vreč surove kave, medtem ko jih je šlo skozi genovsko 963 tisoč, skozi turinsko 533 tisoč in skozi neapeljsko 465 tisoč vreč. Preostalih 5,5 od-stotkov uvožene kave prihaja skozi številne druge carine.

Statistični podatki ISTAT se vsekakor nanašajo le na carinjenje kave, ne upoštevajo pa njenega pretovarjanja v pristaniščih. Iz podatkov, ki jih je dobili pri špediterjih pa izhaja, da je bilo v 12 mesecih v tržaškem pristanišču preto-vorjenih okrog 2,2 milijona vreč surove kave, ki ni upošte-vana v uradnih statistikah. Tržaško pristanišče torej potrjuje svoj primat po količini pretovorne surove kave, v krat-kem pa bi moral začeti z obratovanjem "Silocaf", silos za kavo, ki ga je realiziralo podjetje Pacorini SpA in ki bo najpopolnejši ter najbolj avtomatiziran v Evropi. Medtem pa bo moral Trst še počakati na svojo terminsko borzo za kavo, ki jo optimisti sicer napovedujejo že za konec letoš-njega ali začetek prihodnjega leta.

Toda, pogledjmo še drugo, za porabnika zanimivejšo plat kavnega zrnca. Še se spominjamo, kako smo z začetkom leta morali odšteti več drobiža za skodelico dišečega poži-va, saj je cena kave občutno poskočila. Po prvih podatkih o letošnjem pridelku surove kave pa je že gotovo, da je pred nami nov, še občutnejši skok. Perspektive brazilskih pridelovalcev so namreč iz meseca v mesec bolj črne in

prav te dni je prišlo uradno obvestilo brazilske ustanove za kavo, ki pravi, da bo pridelek za leto 1986/87 za tretjino manjši od lanskega. Vest je alarmantna, saj so že precej črnogleda napovedi iz meseca maja povzročile takojšnje zvišanje kotacij na londonski in na newyorški borzi, kljub temu da se čez poletje povpraševanje po kavi nekoliko upočasni.

Razlogi za skokovito zmanjšanje pridelka brazilske kave so podobni lanskim: že lani je bil pridelek bistveno manjši zaradi neugodnih vremenskih razmer, če pa bo letošnji še bolj zagodlo. Zaradi večmesečne suše na številnih brazil-skih plantažah skupni pridelek po predvidevanjih ne bo presegel 11,2 milijona vreč, medtem ko je lanski, že itak zmanjšan pridelek, dosegel 29,5 milijonov vreč kave. Če upoštevamo, da je Brazilija največja svetovna pridelovalka kave in da jo sama porabi od 7 do 8 milijonov vreč, potem je takojšnja reakcija na borznih tržiščih povsem razumljiva. K temu pa je treba prišteti še vprašanja, ki si jih zastavljajo operaterji in poznavalci: kakšna bo kakovost tako pičlega pridelka in kako bo Brazilija mogla spoštovati svojo obvezo do uvoznikov, po kateri naj bi izvozila 14 mil. vreč kave.

Odgovor na drugo vprašanje — čeprav le približen — je iz Ria že prispel: Brazilija bo odslaj prisiljena spremeniti svojo izvozno politiko in postati bolj previdna. Najprej bo morala oskrbeti notranje povpraševanje in napolniti rezerve in se šele nato odločiti za izvoz po čimvišjih cenah. In glede zadnjega, je v teh dneh že prišel prvi signal z lon-donske borze, kjer so cene kave čez noč poskočile za 70 šterlingov za tono.

V organizaciji pokrajinskega odbora ANED

Od 6. do 13. septembra spominski izlet v taborišče Auschwitz tudi za mlade

Okrog 50 bivših deportirancev v na-cističnih taboriščih (z njimi bo tokrat tudi skupina mladih) bo opravilo v za-četku prihodnjega meseca spominski izlet v Auschwitz, v eno največjih na-cističnih taborišč, kjer je izgubilo življenje v krematorijih okrog 4 milio-ne jetnikov in ki je obdržalo tudi do danes vse karakteristike taborišča, pa še ogromno gradiva in dokumentacije o tragediji, ki se je dogajala v vseh nacističnih taboriščih.

Odločili smo se za obisk tega tabo-rišča, so nam povedali predstavniki pokrajinskega odbora ANED, ker me-nimo, da bomo z ogledom tega tabo-rišča, ki mu bomo namenili ves dan, prikazali predvsem mladim udeležem-cem, kaj se je v taboriščih sploh dogajalo, kakšne so bile nacistične metode uničevanja in kje so trpeli in umirali tudi naši ljudje.

Lani smo organizirali množično po-tovanje v taborišče Buchenwald, so nam še povedali, kjer so bivši deportiranci iz številnih evropskih držav, pa tudi mnogi mladi, počastili 40-letnico osvoboditve tega taborišča in torej tudi konec vojne.

Tokratno potovanje v Auschwitz je zahtevalo veliko organizacijskega dela. Udeleženci bodo namreč začeli spominski izlet v Trstu in ga nato, preko Slovenije nadaljevali skozi Av-

strijo, Češkoslovaško, do Poljske, kjer je omenjeno največje nacistično tabo-rišče in kjer stoji, poleg številnih spo-menikov in spominskih obeliskov raz-nih držav, tudi velik spomenik, ki ga je milijonom umrlih postavila Poljska.

Že veliko je bilo spominskih izletov in ogledov nacističnih taborišč, so nam še povedali; vedno pa je bil ogled le-teh razmeroma kratek, ker je bilo treba misliti tudi na nadaljnji potek vožnje in izleta. Tokrat bomo imeli, vsaj tako so se dogovorili organizator-ji izleta, vodiča, ki bo lahko posvetil udeležencem ves dan in jim tako pri-kazal življenje v tem taborišču, v kate-rem je bilo zaprtih veliko naših ljudi, predvsem žensk, od katerih nekatere so kasneje premestili tudi v Rawens-brück.

Udeleženci se bodo iz Trsta odpelja-li v soboto, 6. septembra zjutraj, nada-ljevali pot skozi Slovenijo in Avstrijo. V nedeljo, 7. septembra bodo že na Poljskem, kjer si bodo ogledali Kra-kow; torek 9. septembra bo, kot smo že omenili, posvečen obisku taborišča Auschwitz.

Na povratku se bodo izletniki usta-vili še v Pragi, v Čeških Budjevicah in še v Salzburgu. Povratek v Trst je predviden za soboto, 13. septembra v večernih urah.

August je v Trstu potekel v znamenju mirovanja cen Zneski stanovanjskih najemnin so čez poletje spet poskočili

Življenjski stroški so meseca avgusta v našem mestu ostali praktično na julijski ravni, če zanemarimo komaj 0,1-odstotni povešek. Toda, upoštevati gre, da je avgust najbolj »dopustniški« mesec v letu in da je torej rast inflacije objektivno nižja kot sicer. Toda, že september je močno »inflacijski«, saj so pred vrati večji jesenski oziroma ozimski nakupi in izdatki. Eden od kazalcev, ki bo nedvomno sprožil nov dvig ravni življenjskih stroškov in s tem pospešil inflacijsko gibanje, je nedvomno prilagoditev stroškov za stanovanjske najemnine. Po zakonu št. 392, ki ureja področje pravičnih najemnin, so namreč le-te v mesecu juliju porasle za 4,425 odstotka glede na julij 1985, medtem ko so se najemnine za prostore, namenjene drugačni uporabi od stanovanja, povzpelle za kar 11,325 odstotka.

Poviški so prav posledica spremene kazalca življenjskih stroškov družin uradnikov in delavcev, ki jih je statistični zavod ISTAT 23. avgusta objavil v Uradnem listu. 75 odstotkov vrednosti tega kazalca je na-

mreč osnova, po kateri se izračunajo poviški oziroma variacije najemnin. Julija je ta kazalec poskočil za 5,9 odstotka pri stanovanjskih najemninah in za 15,1 odstotka pri ostalih vrstah najemnin, na primer za trgovine in urade. Če se ozremo nazaj lahko ugotovimo, da je ta kazalec začel veljati leta 1978, ko je imel vrednost 100, nato pa se je iz leta v leto takole gibal: 114,7 (1979), 138,4 (1980), 166,9 (1981), 192,3 (1982), 222,9 (1983), 247,8 (1984), 269,4 lani in končno letos 286,3. Po letnih skokih je jasno razvidno tudi gibanje inflacije, ki se je letos nekoliko upočasnila in je zato kazalec letos prvič porasel za manj kot 20.

Zavod ISTAT pa pri tem opozarja, da po zakonu št. 377/1984 povešek za nepremičnine stanovanjskega namena ne velja. Povešek kazalca za letošnji junij glede na junij 1978 (ki kot smo videli znaša 286,3), je torej spremenjen in na osnovi določil zakona št. 377 znaša 157,4. S tem pa so se, kot rečeno, stanovanjske najemnine v juliju zvišale za 4,4 odstotka. Ko bomo sešteli še vse druge izdatke, ki nas

čakajo z nastopom hladnejše polovice leta in z začetkom šolskega leta pa bomo nedvomno morali znova ugotoviti živahnijo rast življenjskih stroškov nasploh.

Lestvica za dodelitev ljudskih stanovanj v miljski občini

Avtonomna ustanova za ljudska stanovanja IACP je v uradih v Ul. Ghirlandaio 43 in v uradih miljske občine razobesila začasno lestvico natečaja za podelitev šestinpetdesetih stanovanj, ki jih gradijo v miljski občini.

Morebitne prizive z vsemi potrebnimi dokumenti, lahko zainteresiranci predložijo pristojnemu uradu na sedežu IACP v Ul. Ghirlandaio 43. Po obravnavi morebitnih prizivov bo ustanova za ljudska stanovanja sestavila in objavila dokončno lestvico ter poskrbela za žrebanje kandidatov z enakim številom točk.

PARKIRIŠČE BREZ VOZIL PRI OTROŠKI BOLNIŠNICI

Med velikimi protislovji Trsta je tudi povsem prazno parkirišče nad vhodom v otroško bolnišnico Burlo Garofolo. Pred dobrim poldrugim letom so pričeli s preureditvenimi deli na opuščeni zemljišču med Istrsko ulico in bivšo železniško progo, ki je po Dolini Glinščice peljala na Kozino. Kot običajno za javna dela je preureditev napredovala prav po polzevo, pred časom pa so končali z deli: parkirišče so obdali z ograjo, na asfaltu pa začrtali parkirne prostore za 74 vozil.

Teh pa ni in ni. Vrata parkirišča so tesno zaprta, da se vsakdo upravičeno sprašuje, kako je s to drago, a neizrabljeno naložbo. To se sprašujejo predvsem tisti, ki morajo v bolnišnico in zaman iščejo parkirni prostor. Dograjeno parkirišče pa ni namenjeno obiskovalcem malih bolnikov, temveč uslužbencem bolnišnice. In prav tu tiči vsa zagonetka neizrabljenega parkirišča. Bolnišnica ima namreč približno tisoč uslužbencev, parkirnih prostorov pa je le 74. Uslužbenci se ne morejo še domeniti, po katerem ključu bi razdelili parkirne prostore, da zato parkirišče še vedno sameva.

Jutri na Opčinah zaključek poletnega centra Sklada »M. Čuk«

Tako zgleda v openskem poletnem centru med kosilom v gostilni Veto

Jutri se v Prosvetnem domu na Opčinah zaključijo letošnji, že tretji poletni center za otroke tržaške pokrajine, tudi za prizadete.

Kot ostale, smo tudi tokratni poletni center spremljali s članki in razgovori, ki so pokazali, da je bila zamisel organizatorjev, to je Sklada »Mitja Čuk«, koristna in pozitivna in da se je tudi letos okrog 80 otrok iz različnih krajev dobro »ujelo«, nazabavalo, pa tudi nekaj koristnega odneslo s tega letovanja.

Vse to, kar so se naučili, pa nameravajo pokazati svojim staršem, dedkom in babicam, pa tudi raznim dobrotnikom na prireditvi, ki bo jutri ob 16. uri, prav v prostorih Prosvetnega doma.

»Tokrat smo pripravili le glasbeni program,« nam je povedala glasbena pedagoginja Tatjana Mihelčič iz Ljubljane, ki je letos že drugič zelo uspešno sodelovala v tem centru.

»Tokrat se ne bomo predstavili z

recitacijami, ali z igrkami. Vso pozornost smo posvetili glasbeni vzgoji, ki se je pokazala za zelo priljubljeno in tudi uspešno. Tokratni glasbeni nastop bo seveda na nekoliko višji ravni, kot lanski, saj so se otroci medtem že marsičesa naučili. Vsi bodo na zaključni prireditvi nastopili, nekateri s petjem, drugi z igranjem na razna glasbila. Moram povedati,« je Tatjana še dodala, »da so se prizadeti otroci, kot že pretekli dve leti, zelo lepo vključili v to dejavnost in da so pokazali velik smisel za ritem, pa tudi za melodiko.«

Povratak po uspešni odpravi na Broad Peak v Karakorumu »Drugo rojstvo« D. Jelinčiča

Zagorel v obraz s svetlo brado, ki mu je zrasla med nepozabnimi dnevi v Karakorumu, se je včeraj vrnil v Trst Dušan Jelinčič, član Alpinističnega odseka SPDT, ki se je — prvi alpinist iz naše dežele — s slovensko odpravo povzpел na osemtisočak Broad Peak. Ob povratku v naše uredništvo je prejel seveda kopico čestitk za velik uspeh, sam pa je moral, kljub še dokajšnji utrujenosti po prestanih naporih, na dolgo in široko pripovedovati o odpravi, vzponu, o dramatični izkušnji med sestopom z osemtisočaka in o svojem »drugem rojstvu«.

Da, po mnenju tovarišev soplezalcev, se je Duško 5. avgusta letos, dan po osvojitvi 8.047 metrov visokega Broad Peaka, drugič rodil. Jelinčič je prispel na vrh skupno z Mojmirjem Štangljom 4. avgusta, ob 16. uri. »Na vrhu sem se le fotografiral, pogledal proti vrhu K2, se ozrl po ledeniku in se nato takoj vrnil v tabor 4 na višini 7.600 metrov,« je pripovedoval. »Malo po 18. uri naju je Tomo Česen prek walkie-talkieja ves pretresen obvestil naj nemudoma sestopiva do tabora 3, ker se hitro bliža nevihta. Z Mojmirjem sva se takoj spustila po hribu dol, a močan veter je bil medtem zabrisal sledove prejšnjih plezalcev. Tabora 3 ni sva našla, zato sva med snežnim me-

težem bivakirala v eni od razpok. Ob 4.30 naju je zasul plaz. Meni je uspelo obdržati sparno vrečo in walkie-talkie, s katerim sem sporočil v bazni tabor, kaj se mi je pripetilo. Pri tem sem že menil, da je Mojmir izgubljen; na srečo se je tudi on izkopal. Ko se je zjutraj nevihta poglobila, sva se končno prebila do tabora 3 in se tako rešila.«

Nevihta, ki sta jo Jelinčič in Štangelj srečno prestala, je bila istega dne usodna za pet alpinistov, ki so osvajali vrh K2.

To je bila najbolj dramatična izkuš-

nja, ki jo je Duško prestal v Karakorumu, ni bila pa edina. Med drugim je bil po sestopu vpleten tudi v pakistansko politično afero, a o tem bo že sam gotovo še kaj zapisal in povedal. Za sedaj naj bo dovolj »recept za osvajanje osemtisočakov«, ki nam ga je povedal včeraj: »V višini 5 do 6 tisoč metrov se moraš po dveh opravljenih korakih ustaviti in šteti do sedem, ko prideš do višine 8 tisoč pa moraš po koraku šteti do sto in še čez...«

Septembra predavanja o lišajih in onesnaženju

Fakulteta za biologijo na tržaški univerzi prireja od 1. do 6. septembra prvi tečaj za uvajanje v študij lišajev, ki se ga bo udeležilo približno 40 docentov iz številnih italijanskih vseučilišč. Med voditelji tečaja sta tudi prof. P. James, ravnatelj British Museuma iz Londona in prof. T. Ahti, ravnatelj helsinškega državnega muzeja.

Namen tečaja je spodbuditi zanimanje za sistematski študij lišajev, zlasti za proučevanje sprememb lišajev v pogojih vse bolj onesnaženega zraku.

Hišni tatovi ponovno na delu

Ob izteku dopustov so se hišni tatovi vrnili na delo. Kot vedno so skrbno izrabili ustaljene navade svojih žrtev. Tako so v terek po vsem sodeč s ponarejenim ključem odprli stanovanje Domenica Belcija v Ul. Oriani 4. Iz spalnice so odnesli za 650.000 lir gotovine, zlato uro, ogrlico, prstan, poročni prstan, verižico in druge zlate predmete v vrednosti kakih 6 milijonov lir. Isti tatovi so z izvižajem odprli vrata sosednjega stanovanja v četrtem nadstropju, kjer biva 76-letna Sofia Crepaldi rojena Turco. Tu so izmaknili nekaj srebrnikov in drugih kovancev iz raznih držav, ki so bili v nekem predalu spalnice. Ukradli so tudi zlato žensko uro, uhane, dva obeska z dragimi kamni in drugo bžuterijo v skupni vrednosti kakih 5 milijonov lir.

Agentom letkega oddelka so prizadeti navedli, da so bili odsotni od 9.45 do 12.30. Tatovi so torej imeli dovolj časa, da so lahko v miru in nemoteno odpravili svoj posel.

V nedeljo podelitev nagrade Devinski grad

V nedeljo, 31. avgusta, ob 18. uri bo v Novem devinskem gradu slovesna podelitev Nagrade dobre in človeške solidarnosti »Devinski grad«. Manifestacija, ki je za krajevno skupnost postala že tradicija, bo imela letos nekoliko drugačen videz: prvič bo namreč odsoten njen pobudnik princ Rajmund Thurn und Taxis, ki je po dolgi boleznici pred kratkim umrl.

Tradicija nagrade, ki je skromno priznanje tistemu, ki je posvetil del svojega življenja potrebam bližnjega,

se bo nadaljevala na željo naslednika, princa Karla Aleksandra.

Za letošnje nagrade je komisija, v kateri so poleg princa, ki ji predseduje, še župan devinsko-nabrežnske občine Brezigar, posl. Aurelia Gruber Benico, predstavniki šol, župniki iz Devina, Sestljana in Ribiškega naselja, nekateri devinski vaščani, že pregledala prošnje in določila imena dobitnikov.

Nedeljska manifestacija bo kot prejšnje slovesna, a zadržana. Zaključila se bo s kratkim glasbenim sporedom. Kot običajno je manifestacija javna.

Razpoložljiva delovna mesta

Pokrajinski urad za delo v Trstu sporoča, da je razpoložljivih več delovnih mest za novodiplomirance fakultet za ekonomijo in trgovino, mehansko inženirstvo, ladjedelništvo in mehansko inženirstvo ter elektrotehnično inženirstvo. Zaradi nove pogodbe morajo biti vsi mlajši od 29 let, mesta pa so na razpolago v Trstu. Isti urad išče tudi izkušenega kuharja za neki gostinski obrat v Meranu na Južnem Tirolskem.

● Danes ob 20.30 bo na Starem trgu v okviru prireditev »Poletje v Trstu 1986«, ki jih prireja galerija Rettori Tribbio 2, celovečerni glasbeni koncert. Nastopal bo pevec in kitarist Pino Botta, ki bo izvajal vrsto starih neapeljskih pesmi.

● Zaradi popravil grezničnega omrežja je občina odredila zaprtje Ul. S. Cilino od hišne številke 3 do hišne številke 11.

Vecchia Vienna gost SKD Tabor

Komorna skupina Vecchia Vienna se bo nočjo predstavila openskemu občinstvu, kot gost SKD Tabor. Sestavljajo jo mladi člani, ki večinoma izhajajo iz tržaškega Konservatorija in Glasbene matice. Od svoje ustanovitve, leta 1981, je skupina Vecchia Vienna požela številne uspehe zaradi svojevrstnega izvajanja lahkotne, rafinirane salonske glasbe.

Nocojšnji glasbeni večer obsega valčke in polke Straussov ter plesno glasbo njihovih sodobnikov. Koncert se bo začel ob 20.30 in bo predvidoma na odprtem, na dvorišču Prosvetnega doma. V primeru slabega vremena bo nastop v dvorani.

Praznik komunističnega tiska v Barkovljah

V dneh od 29. avgusta do 1. septembra bo pri Rumeni hiši (Furlanska cesta 293) v Barkovljah praznik komunističnega tiska. Na prazniku bosta v nedeljo govorila Edvin Švab ter Ester Pacor. V soboto in nedeljo bosta na sporedu dve gledališki predstavi, in sicer »Mali kabaret« z Maro, Nevo in Germanom ter »Chips« s predstavo pantomimike Gertrude. V ponedeljek pa se bo praznik zaključil z večerom solidarnosti z Nikaragvo ob izvajanju južnoameriške glasbe. Kot vsako leto bo deloval tudi kiosk s razstavo in prodajo slovenskih in italijanskih knjig. Udeleženci praznika pa se bodo še lahko pogostili z dobrim prigrizkom in zlahkno kapljico ob zvokih prijetne glasbe.

KD prireja praznik prijateljstva na Lovcu

Na Lovcu se jutri prične »praznik prijateljstva«, ki ga prireja pokrajinsko vodstvo Krščanske demokracije. Praznik bo v nedeljo zaključil bivši minister za pravosodje posl. Mino Martinazzoli. Jutrišnji spored bo med drugim obsegal okroglo mizo z naslovom »Trst, gospodarstvo, razvoj in okolje«. Predvideni so posegi Daria Rinaldija, Piercesca Zaccigne, Alviseja Barisona, Sergia Briascchia, Renata Mezzene, Pierpaola Acunza in Lucia Fonde. Okrogla miza bo ob 18. uri, medtem ko bo uradno odprtje praznika prijateljstva ob 20.30 s posegom pokrajinskega tajnika KD Raoula Pupa. Za njim bo spregovoril tudi posl. Sergio Coloni.

● V okviru poletnih prireditev Tržaške avtonomne letovišarske in turistične ustanove bo jutri ob 21.15, na Gradu sv. Justa promocijska revija Hit Musica 86. Glasbena prireditev, ki jo bodo organizatorji v primeru slabega vremena prenesli na sobotni večer, bo v celoti posvečena avantgardnim stilom in novim razvojnim težnjam v sodobni lahki glasbi. V prvem delu bo na sporedu tekmovanje za naslov Music-Maker 86, v drugem delu pa bodo na vrsti že priznani glasbeniki.

Danes začetek prireditve ob 30-letnici CGIL

Nova delavska zbornica CGIL bo danes ob 17. uri na Trgu Duca degli Abruzzi začela s petdnevni prireditvami ob 30-letnici svojega obstoja v Trstu. Že uro kasneje bodo odprli razstavo posvečeno »načrtom za Trst«, ki bo odprta vsak dan od 9. ure dalje. Jutri pa bo na sedežu Trgovinske zbornice predavanje in razprava o »integriranem načrtu za razvoj Trstac«.

Na Trgu Duca degli Abruzzi bodo te dni prisotne vse strukture in službe tržaške CGIL od centra za informacije brezposelnim do inštituta za raziskave in zgodovinskega arhiva. Poskrbljeno bo tudi za pijačo in jedačo s točilnicami piva in z enoteko, kjer bodo točili domača vina. Vsak večer bo igral ansambel Prisma, medtem ko bo v ponedeljek nastopila Muja DOC Band s svojim koncertom lahke glasbe.

Poleg knjig bo mogoče kupiti mapo s štirimi grafičnimi deli Spacala, Palčića, Perizija in Navarre, s katerimi tržaški likovni umetniki praznujejo 30-letnico tržaške CGIL.

Kaj mislijo tržaški komunisti o prilogi Tango

»Če se znamo nasmejati svojim napakam potem jih bomo znali tudi popraviti«

Ob vsaki novosti, redno završi - v pozitivnem ali negativnem smislu. Če pride od tega v poletnem času, ko velikih dogodkov pravzaprav ni, potem je reakcija seveda še večja.

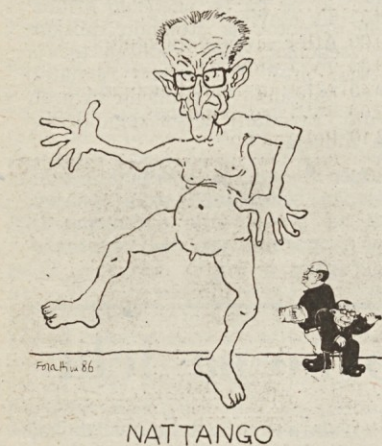
V našem primeru imamo v mislih humoristično in satirično prilogo komunističnega glasila "Unità". Naslov priloge, ki izhaja ob ponedeljkih, je emblematičen in zanimiv. Ena njegovih zadnjih števil, posvečena skorajda v celoti vsedravnemu sekretarju KPI Natti, z naslovom "Nattango", pa je imela tudi pri nas odmev, zaradi katerega smo se odločili za nekakšno minianketo o tem, kaj misli "baza", v našem primeru slovenski komunisti, svoje mnenje pa so nam povedali tudi komunisti italijanske narodnosti.

"Ne iščite tistih iz vodstva stranke" nam je dejal Paolo Geri, član pokrajinskega tajništva KPI. "Vsi so še na počitnicah".

Ker je bil tudi sam pripravljen dati pismeno izjavo, jo objavljamo kar v celoti: "Nismo opravili nekakšne ankete glede splošnih stališč, to pa zato, ker smo mnenja, da je številka ponedeljkove priloge "Unità", z naslovom "Nattango", bolj "udarila" nekomuniste, kot pa prizadela člane naše stranke. Ne bi povsem izključil možnosti, da je bilo prav ob tej priložnosti veliko takih, ki so želeli opraviti novo "preverjanje" na račun stališča naše stranke, tokrat prav v zvezi s satiro, avtoironijo in v zvezi z našim pristopom do laičnosti in modernega političnega mišljenja.

Med tovariši, ki so tudi v tem počitniškem času ostali v mestu ter sodelujejo na praznikih komunističnega tiska, nisem našel na posebno senzibilnost, niti na posebne interese do priloge "Nattango". Mislim pa, da so tržaški komunisti reagirali v tem primeru tako kot so na primer reagirali, ko so imeli konec julija na pokrajinskem prazniku glasila "Delo" in "Unità" v Sacchetti v svoji sredi urednika Staina. Nekdo mu je ploskal in s tem hotel dokazati, da smo končno resnični laiki; drugi so bili mnenja, da pretiravamo. Eden od teh je izrekel svoj odločni ne: z določenimi zadevami se ne gre šaliti, je dejal.

Gre za različnost mnenj, ki pa je že prisotna v naši partiji. Ne verjamem, da je to odvisno od različne politične vzgoje, ali občutljivosti, vezane na različne generacije in na drugačno dožemanje dogodkov, ki pa imajo ven-

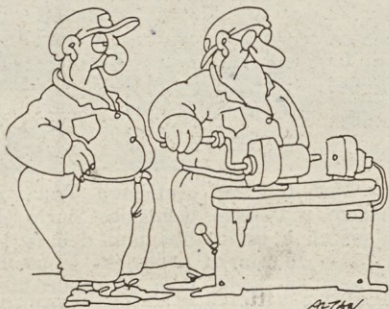

darle svojo težo, tudi ko gre za izražanje mnenj o "Tangu". Tu gre, po mojem mnenju, bolj za različne kulturne poglede, za različne odnose do satire. S tega zornega kota bi rekel, da je med mladimi rodovi več smisla in več upoštevanja satire - tudi politične -, ki ugaja, če je seveda pravilno "usmerjena", pa četudi je uperjena proti njim samim.

Osebnost sem si od priloge "Nattango" pričakoval več. Nisem imel občutka, da je bila to ena boljših števil, čeprav tudi ne soglašam s tistimi, ki pravijo, da je bil to spodrsrlaj slabega okusa. Menim, da je satira, tudi tista, bolj ostro, sprejemljiva kot svojevrsno izražanje, katerega izziv je možen, čeprav gre za "dvorezni nož". Lahko je všeč, ali pa ne. Resnično ne razumem tistih, ki "uživajo" nad vinjetami Altana in Chiapporija, ki napadeta Craxija in De Mito v drugih časopisih, potem se pa obregnejo, če se takšne vinjete dotaknejo. Natto, ali KPI v prilogi "Tango". Če nas "zadenejo v živo", se jim moram tudi sam nasmejati. To je lahko tudi nekakšna spodbuda, da

DICIAMOCELO:
È CHE IL NATTA
HA POCO
CARISMA.

ADESSO TI QUERELA
E CHIEDE
UN RISARCIMENTO
DI TREMILA LIRE.

svoje napake popravimo. V tem smislu menim, da je na primer figura Boba, še bolj v nedeljskih številkah "Unità", kot v prilogi "Tango", eden od elementov, zelo pomembnih za našo notranjo dialektiko. Povsem se strinjam z izjavo tovariša Fabia Mussija, sodirektorja "Unità", da "predstavlja Bobo določeno nemirno podzavest komunistov, ki se spreminjajo". Gre za določeno generacijo včlanjenih v KPI - h kateri se tudi sam prištevam -, ki se, tako glede na svojo politično, kot tudi kulturno formacijo, identificirajo v Bobu, oziroma v njegovi osebnosti.

Kje najti še druge izjave v tem, še vedno počitniškem času? Poskusili smo na festivalu glasil "Unità" in "Delo" na Opčinah.

Čim smo povedali, kaj hočemo in za kakšne izjave nam gre, so se okrog nas zbrali najprej mladi.

Lucijan Milič, delavec iz Zgonika, Robert Kovačič, delavec od Banov in Ksenija Kante, učiteljica iz Repniča, so se kar skupaj oglašili in drug drugega v izjavah dopolnjevali: "S prilogo "Tango" smo zadovoljni, ker menimo, da se tudi s pomočjo politične satire marsičesa naučimo. Našo partijo so vedno kritizirali, da je toga, zaprta. Pokazali smo, da se znamo svojim napakam tudi nasmejati, da znamo biti samokritični, ironični. Dokazali smo, da je satira, politična seveda, potrebna in da je z njo mogoče tudi politično dogajanje lažje in prijetneje spremljati in dojemati. Mogoče jo starejši ne dojemajo tako kot mi. Prepričani pa smo, da je zelo konstruktivna in čakamo nestrno vsako novo številko."

"Škodi ne, koristi pa tudi ne", nam je dejal prof. Ravel Kodrič, ki je še dodal, da lahko zabava, pa tudi ne. Če ne zadene v črno, je kot požegnana voda, če pa cilja točno, je tudi koristna.

Rudi Wilhelm, član sekcije KPI z Opčin: "Večkrat pove satira več, kot toliko člankov. Zato se s takšno politično satiro strinjam, ker je to le nekaj pozitivnega. Na sestankih sicer nismo razpravljali o tem, vendar menim, da prevladuje med našimi tovariši pozitivno stališče do takšnega pristopanja k politični problematiki.

Elvia Prottija, doma z Opčin, sicer uslužbenca na RAI v Trstu, Cristino Gabrieli, gospodinja, ki je sicer iz Milana, sedaj pa živi na Opčinah in Francesca Foschinija, slugo na liceju Volta, smo dobili, ko so pripravljali jedi za nedeljski praznik komunističnega tiska na Opčinah. Protti je bil v prvem trenutku, kot nam je povedal, nekoliko presenečen, neodločen, potem je ugotovil koristnost takšne priloge. "Menim, da je prav, da se znamo svojim napakam tudi nasmejati. To nam pomaga, da svoje delo tudi izboljšamo."

"Veliko je mladih, ki so se oddaljili od politike, ki pravijo, da njih politika ne zanima" je dejal Foschini: "Tak način pisanja in dožemanja dogodkov jih lahko partiji samo približa. V povojnem času smo bili morda vsi bolj povezani s političnim dogajanjem; zato je prav, da se to tudi obnovi."

"Sem gospodinja in imam dva sinova, stara 21 in 18 let. Še nikoli se nisem vsi tako ujemali v naših idejah, kot sedaj, zopet vsi enotno razpravljamo. Mogoče se ne strinjamo prav z vsemi članki, toda v glavnem smo vsi zadovoljni."

Drago Gorup - kulturni delavec z Opčin: "Gre za originalno pobudo, ki dokazuje, da je partija odprta tudi do

takšnega načina izražanja in diskusije. Moja pripomba gre le na račun, kako in kam je ta priloga "Tango" vključena. Če bi šlo tu za posebno prilogo, ne bi imel kaj pripomniti. Ker pa obravnava "Unità" zelo resno problematiko, se potem težko zasmejiš bodicam v tej prilogi. Res je priloga "Tango" nekaj razbremenilni moment, vendar me moti, da je vključena v redno številko glasila "Unità".

"Stara sem in sem delala in še delam napake", nam je dejala Tončka Vidau, aktivistka in komunistka od Banov: "Toda tokrat se strinjam z mnenjem svojega vnuka. Zakaj se ne bi lahko tudi mi komunisti nasmejali svojim napakam? Če se jim znamo nasmejati, potem jih bomo znali tudi popraviti. Zato pozdravljam prilogo "Tango".

"Tudi najboljši satirik ne more napisati vedno vse zelo duhovito", nam je dejala Stanka Hrovatin, predsednica knjižnice "Pinko Tomažič". "Zato sama nisem za tak način pisanja, ker ga tudi ne čutim in me tudi ne spravlja v smeh. Kupila sem samo eno številko s prilogo "Tango", drugih nisem več. Čitam seveda "Unità", toda njena priloga ni nekaj takega, kar bi si še želela."

No, nanizali smo le nekaj mnenj. V odstotkih povedano, jih je bilo več kot 90 za prilogo "Tango", oziroma za njen način pisanja. Morda pa se bodo javili še drugi, ki bodo povedali tudi svoje... (N. L.)

Zveza kulturnih organizacij
občine Cerknica prireja

v cerkvi v Zelšah

jutri, 29. 8., ob 20. uri

KONCERT

Nastopil bo
LJUBLJANSKI OKTET

Vljudno vabljeni

koncerti

SKD Tabor - Opčine - Prosvetni dom.
OPENSKI GLASBENI VEČERI. Danes, 28. avgusta, ob 20.30 KONCERT STRAUSSOVH VALČKOV IN POLK. Izvaja komorna skupina VECCHIA VIENNA. Vabljeni!

Od 1. septembra do 2. oktobra 1986
bo na sporedu v katedrali sv. Justa in v Evangelizacijski cerkvi X. GLASBENI SEPTEMBER posvečen glasbi Maksimilijanovih časov in stoletnici smrti Franca Liszta.

poletne prireditve

MIRAMARSKI PARK
LUČI IN ZVOKI
Danes, 28. t. m., ob 21. uri in ob 22.15 v italijanshčini.

V soboto, 30. t. m., ob 21. uri v nemščini in ob 22.15 v italijanshčini.

GRAD SV. JUSTA
Jutri, 29. t. m., ob 21.15: Promocijska revija HIT MUSICA 86. V primeru slabega vremena bo revija v soboto, 30. t. m., ob isti uri. Predprodaja vstopnic v Pasaži Protti.

CANKARJEV DOM
Poletna violinska šola

V nedeljo, 31. t. m., ob 20. uri v paviljonu Vile Bled na Bledu in v ponedeljek, 1. septembra, ob 20. uri v Glasbeni šoli Titovo Velenje: Zaključna koncerta gojenčev poletne violinske šole, ki jo vodi prof. Igor Ozim in asistentka Christine Hutcap (Köln).

Kongresni center
Še jutri, 29. avgusta: Četrty mednarodni simpozij mikrobne ekologije.

izleti

Združenje Union Podlonej - Sv. Ivan priredi enodnevni izlet 14. septembra v Piancavallo. Vpisovanje vsak ponedeljek in četrtek od 17. do 19. ure v Ul. Valdirivo 30 - 2. nadst., tel. 61011.

Sekcija VZPI-ANPI Boršt - Zabrežec priredi v nedeljo, 14. septembra, izlet k Sv. Gregorju pri Sodražici ob priliki zbora osme Levstikove brigade in odkritja spomenika padlim. Vabljeni bivši borci in ostali. Vpisujeta Marjo Zahar - tel. 228481 in Milka Žerjal - tel. 228230.

razne prireditve

Zadruga Ban priredi v soboto, 30., in v nedeljo, 31. avgusta, pri Banih tradicionalno ŠAGRO POD KOSTANJ. Zabavala vas bosta ansambel Taims in Novi baroni.

FESTIVAL KOMUNISTIČNEGA TISKA v Zgoniku 29., 30. in 31. avgusta.

Darujte v sklad
Mitje Čuka

Kmalu bo stekel

»Glasbeni september«

V ponedeljek, 1. septembra se bo pričela dvanajsta izvedba prireditve »Glasbeni september« 1986, ki ga prireja Tržaška avtonomna letoviščarska in turistična ustanova. Prireditve zaobjema ciklus desetih koncertov komorne glasbe iz Maksimilijanove dobe. Večji del večernih glasbenih izvedb bo posvečen Lisztovim klasičnim skladbam.

Na ponedeljkovem otvoritvenem večeru bo ob 20.30 nastopil v evangelski cerkvi na Trgu Panfili pianist Lorenzo Baldini, ki bo izvajal Lisztove, Schumannove in Chopinove skladbe.

V pripravi razstava o tržaški modi

Tržaška avtonomna letoviščarska in turistična ustanova pripravlja pod pokroviteljstvom tržaške pokrajine in veleblagovnice COIN razstavo »Tržaška moda od 16. stoletja do tridesetih let«. V razstavnih dvorani na Gradu sv. Justa bo od 4. septembra do 5. novembra razstavljenih okrog šestdeset oblačil raznih modnih stilov, ki so se zvrstili v zadnjih dveh stoletjih. Na ogled bodo srednjeveški suknjiči iz srebrnih tkanin, dolga čipkasta krila, obuvala, svilene srajce ter druga moška in predvsem ženska oblačila, ki sta jih nosila tržaško plemstvo in meščanstvo od belle epoqe do moderne dobe charlestona, pa tudi preproste delovne obleke, ki so jih uporabljali pripadniki revnega sloja.

Razstava bo odprta ob delavnikih, od 10. do 19. ure in v prazničnih dneh, od 10. do 13. ure.

kino

ARISTON - 21.00 *Fratello di un altro pianeta*, fant., ZDA 1984; r. John Sayles; i. Joe Morton, Darryl Edwards.

LETNI KINO V LJUDSKEM VRTU - 21.15 *L'anno del dragone*, dram., ZDA 1985; r. Michael Cimino; i. Mickey Rourke, John Lone.

NAZIONALE II - 16.00, 22.00 Mesec srhljivke: *Reanimator*, □
NAZIONALE III - 16.00, 22.00 *Un mercoledì da leoni*, dram., ZDA 1982, 100'; r. John Milius; i. Jean-Michel Vincent, William Katt.

NAZIONALE I - 16.00, 22.00 *Incontri molto particolari*, porn., □□.

EDEN - 15.30, 22.00 *Oriental Blue* in 60 centimetri: *l'uomo-elefante*, porn., □□.

GRATTACIELO - 18.00, 22.15 *Agente 007: vivi e lascia morire*, akc., VB 1973, 120'; r. Guy Hamilton; i. Roger Moore, Jane Seymour.

CAPITOL - 16.30, 22.00 *Il gioiello del Nilo*, pust., ZDA 1985, 120'; r. Lewis Teague; i. Michael Douglas, Kathleen Turner.

EXCELSIOR I - 17.00, 22.15 *Rocky III*, ZDA 1982, 100'; r. S. Stallone; i. Sylvester Stallone, Thalia Shire.

EXCELSIOR II - 17.30, 22.00 *Scuola di sesso*, er. dram., □□.

FENICE - 17.30, 22.15 *Commando*, dram., ZDA 1984, 88'; r. Mark L. Lester; i. Arnold Schwarzenegger, Rae Dawn.

MIGNON - 16.00, 22.00 *Tootsie*, kom., ZDA 1980, 110'; r. Sydney Pollack; i. Dustin Hoffman, Jessica Lange.

ALCIONE - Zaprto.

LUMIERE FICE - Zaprto še jutri, 29. avgusta.

VITTORIO VENETO - Zaprto.

RADIO - 15.30, 21.30 *Pleasure Channel*, porn., □□.

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

šolske vesti

Ravnateljstvo državnega liceja F. Prešeren obvešča, da se pričnejo 1. septembra popravni izpiti; ob 8. uri pismena naloga iz slovenščine za znanstveni licej in pismena naloga iz slovenščine in nemščine za klasični licej.

prispevki

V spomin na dragega Rudolfa Kalca darujeta Dušan in Anamarija 50.000 lir za KD Slogan.

V spomin na Etkota Križniča daruje Pepi 20.000 lir za ŠD Polet in 20.000 lir za SKD Tabor.

V spomin na Pepija Husuja in Lučkota Sardoča daruje Uči Sedmak 40.000 lir za FC Primorje.

V spomin na Pepija Husuja darujeta Pepi in Marija Prašelj 20.000 lir za FC Primorje.

V počastitev spomina Emilije Vremec roj. Sosič in Mare Sosič darujeta Angelca in Zvonko Malalan 20.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah.

V spomin na Paola Cafagno darujejo uslužbenci občine Doline 50.000 lir za Sklad M. Čuk.

Iz dneva v dan izginjajo nam svetle luči; popisana še ena bela stran, da se nekdo z življenjem več ne muči. V spomin svetoivanskemu človekoljubu dr. Dragu Martelancu daruje Marija Mijot 20.000 lir za Sklad M. Čuk.

V spomin na Ferdinanda Rukina daruje Armid Ukmar 20.000 lir za TPPZ. P. Tomažič.

Ob 14. obletnici smrti Josipa Regenta daruje žena Ivanka 10.000 lir za ŠD Kontovel.

V spomin na Ido Danev - Gerljanc daruje Drago Cibic 50.000 lir za ŠD Kontovel.

razna obvestila

Mešani pevski zbor Primorec-Tabor obvešča vse svoje člane, da bo prva vaja letošnje sezone v sredo, 3. septembra ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah. Obenem vabi vse mlade ljubitelje zborovskega petja, da se ob tej priliki pridružijo.

50-letniki občine Dolina, ki se želijo udeležiti skupnega praznovanja, se lahko prijavijo pri Giustu Žerjalu, Dolina 425 - tel. 228254 še jutri, 29. avgusta.

Skupnost vinogradnikov iz Podlonej Ul. Masaccio 24, priredi v ponedeljek, 1. septembra, ob 20. uri predavanje na temo »Priprave na letošnji trgatve«. Predaval bo inž. Miran Vodopivec, direktor kleti Vina Kras iz Sežane. Vabljeni vsi vinogradniki.

Mladinska skupina P. Tomažič vabi vse stare in nove pevke in pevce na prvo vajo nove sezone, ki bo v ponedeljek, 1. septembra, ob 20.30 v Partizanskem domu v Bazovici.

razstave

V Sesljanu na sedežu Turistične ustanove: Kamnarska umetniška obrt v Nabrežini - ob 2000-letnici kamnomolov. Razstavljajo: Ivan Ballarini iz Šempolaja, Nino Bon iz Križa, Antonio Mosetti in Milan Pernarič iz Nabrežine, Albert in Miloš Zidarič iz Šempolaja.

V Palači Costanzl (Trg Unità) je do konca meseca na ogled zgodovinska razstava SANJE O VALČKU - dunajska opereta v Italiji.

Na Gradu sv. Justa so do 31. t. m. razstavljene STARINSKE MUČILNE NAPRAVE.

čestitke

Danes bo upihnil 2 svečki naš **STEFANO**. Vse najboljše mu želijo mama Marina, oče Claudio in vsi, ki ga imajo radi.

včeraj-danes

Danes, ČETRTEK, 28. avgusta
AVGUŠTIN

Sonce vzide ob 6.21 in zatone ob 19.52 - Dolžina dneva 13.31 - Luna vzide ob 23.53 in zatone ob 15.52.

Jutri, PETEK, 29. avgusta
JANEZ

PLIMOVANJE DANES: Ob 14.04 najvišja 20 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 21 stopinj, zračni tlak 1008,9 mb ustaljen, veter 15 km na uro vzhodnik, vlaga 76-odstotna, nebo oblačno, morje razgibano, temperatura morja 23 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Azzurra Almesberger, Luca Loschiavo, Micol Marassi, Chiara Gelmini.

UMRLI SO: 71-letni Giovanni Degras, 85-letni Antonio Petrucci, 81-letna Olga Bergodaz, 36-letna Milenka Prodan, 77-letna Teresita Marsi, 79-letni Ernesto Carlet, 56-letni Umberto Tremuli, 90-letna Matilde Fabjan, 85-letna Giovanna Crechich, 80-letni Marcello Ramann, 51-letna Renata Braiuca, 72-letna Bruna Bonivento.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 25., do sobote, 30. avgusta 1986

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4, Ul. L. Stock (Rojan), Trg Valmaura 11, Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16.

SESLJAN (tel. 299751), **BAZOVICA** (TEL. 226210), **ŽAVLJE** (tel. 274630) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 19.30 do 8.30

Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16.

SESLJAN (tel. 299751), **BAZOVICA** (tel. 226210), **ŽAVLJE** (tel. 274630) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

mali oglasi

OSMICO ima Romano Purič v Repnu št. 13.

PRODAM knjige za trgovski tehnični zvod za 3., 4. in 5. letnik po polovični ceni. Tel. 824389.

HIŠO Z VRTOM, tudi staro, kupim v Trstu ali bližnji okolici. Tel. 414542.

PRODAM vinsko kad iz murve 10 hl, domače izdelave, v dobrem stanju. Tel. 229234 v večernih urah.

ČEBELE v AŽ panjih ali brez njih prodam. Tel. 003867/72778 - popoldne.

DIPLOMANT trgovskega zavoda I. Cankar, z odsluženim vojaškim rokom, išče zaposlitev kot knjigovodja ali uradnik. Tel. (0481)798026.

PRODAM fiat 128 v dobrem stanju, cena po dogovoru. Tel. 211893 v večernih urah.

DEKLE išče manjše stanovanje v najem - lokacija mestno središče, Opčine ali Prosek. Telefonirati od 14. do 15. ure na št. 69392.

KUPIM staro hišo z vrtom na Krasu. Tel. 568047.

PRODAM ali zamenjam za ape 50 ford transit diesel, karoserija v dobrem stanju, cena po dogovoru. Telefonirati po 20. uri na št. 576546.

VAJENCA starega 15/16 let (obvezno znanje slovenščine) išče trgovina jestvin v predmestju Gorice. Pismene ponudbe na Upravo Primorskega dnevnika, Drevored 24 maggio 1, 34170 Gorica, pod šifro »Vajenec«.

16-LETNO DEKLE išče prvo zaposlitev. Tel. 040/213182.

menjalnica

NAKUPNI TEČAJI 27. 8. 1986

Ameriški dolar	1.400.—	Japonski jen	8.—
Nemška marka	686.—	Švicarski frank	851.—
Francoski frank	208.—	Avstrijski šiling	97.—
Holandski florint	608.—	Norveška krona	190.—
Belgijski frank	32.—	Švedska krona	200.—
Funt šterling	2.070.—	Portugalski eskudo	9.—
Irski šterling	1.880.—	Španska peseta	10.—
Danska krona	180.—	Avstralski dolar	800.—
Grška drahma	9.—	Debeli dinar	2,50
Kanaidski dolar	990.—	Drobni dinar	2,50

Za zvezo brez poročnega lista se večinoma odločajo ženske

Od časa do časa prisodijo Italiji kak primat, nad katerim večina kar osupne. Med takšne primere nedvomno sodi podatek, ki ga je Vsedržavni statistični urad ISTAT posredoval širši javnosti na nedavnem posvetu o nezakonskih zvezah oziroma o zvezah brez poročnega lista. Čeprav so lahko izračuni o takšnih zvezah le približni, so strokovnjaki vseeno prepričani, da bi Italija na tovrstni lestvici med evropskimi državami zasedla prvo mesto.

Do takšne ugotovitve seveda strokovni raziskovalci niso prišli zgolj po občutku: po podatkih, ki so jih zbrali za leto 1985, naj bi bilo v Italiji 192 tisoč neporočenih parov, ki živijo skupaj. Po mnenju raziskovalcev Vsedržavnega statističnega urada naj bi bilo takih zvez v resnici vsaj še dvakrat toliko, njihovo število pa naj bi bilo v stalnem porastu.

Svoje izvajanje raziskovalci nadalje opirajo na podatke o številu porok: po podatkih ISTAT si je v Italiji v skladu s predpisi civilnega zakonika (se pravi na občini ali v cerkvi) obljubilo večno zvestobo 300 tisoč parov, lani pa je skupno število zdrknilo na približno 295 tisoč. Kot obrobno pripombo so navedli še ugotovitev, da od leta 1980 število cerkvenih porok postopoma upada, rahlo pa narašča število ci-

vilnih porok. Skupni obračun pa se kot rečeno niža.

Navedeni podatki so toliko bolj presenetljivi, ker se zadnje čase venomer ponavlja, da se mlajši rodovi radi zatekajo v tradicijo in da po vseh predpisih sklenjena poroka spada med zastavljene življenjske načrte. Številčnim podatkom pa strokovnjaki dodajajo še ugotovitev, da se navadno ženske raje odločajo za življenje v dvoje brez legalno veljavne pogodbe. To pa je povsem v nasprotju s trditvijo, ki je nekako prešla že v ljudsko modrost, da je ženski veliko več do poroke kot moškemu.

Trditev, da pri zvezah "na koruzi" gre predvsem za žensko odločitev, strokovnjaki utemeljujejo z bolj razčlenjenimi podatki o takšnih zvezah. Predvsem se za takšno rešitev odločajo ženske, ki se lahko kolikor toliko samostojno odločajo: se pravi ekonomsko neodvisne ženske. Zato je ta pojav, ko ga seveda ne pogojujejo posebne okoliščine, na primer še veljavna zakonska zveza enega izmed partnerjev, zaznaven predvsem v srednjevišjem družbenem sloju. Istočasno pa je tudi zemljepisno precej jasno opredeljen: tako je v južnem delu države nezakonskih stalnih zvez vsega 0,4 % na

celotno število parov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu, medtem ko v večjih občinah severozahodne Italije število naraste na 4,6 %.

"Ilegalnih" parov pa niso začeli prešteti zgolj iz ljubezni do statističnih pregledov, čeprav so slednji venomer bolj priljubljeni. Pojavljati se je namreč začela vrsta izredno praktičnih problemov, ki jih zaenkrat brez legalizacije dejanskega stanja — rešitve v tej smeri so seveda lahko različne — ni bilo mogoče zadovoljivo rešiti. Za razne zakonike in določila, ki se posredno ali neposredno nanašajo nanje, namreč "nepodpisanih" porok kratkoma ni. Takšen odnos ima seveda tudi neprijetne posledice, ki pa po navadi prizadenejo predvsem ženske.

Ženske, ki se odločijo za takšen način življenja v dvoje, morajo poznati tudi to plat medalje, je na to temo dejala znana odvetnica Laura Remiddi, ki je med drugim članica Komisije za doseg enakopravnosti med moškimi in ženskami. Kajti, če je res, da si zveze na takšni, pred človeško postavo neobvezujoči ravni, želijo v glavnem ženske brez denarnih problemov, pa se vprašanja te narave prej ali slej pojavijo. Ko se na primer zveza razdele, premoženje ostane legalnemu lastniku, ki je ponavadi moški. Obstoječi zakonski predpisi tudi ne predvidevajo, da bi dedovali morebitni bivši partnerji, zato, opominjajo advokati, je za vsak primer bolj pametno napraviti oporoko.

Kdor ima opraviti z zvezami brez pravnega pečata v njihovih senčnih trenutkih, opominja na previdnost, ki nikdar ne škodi. Kdor pa takšne odločitve analizira s psihološkega vidika in iz zornega kota žensk, vzporeja pozitivne in negativne elemente. Med pozitivne nedvomno sodi ugotovitev, da v večini primerov gre res za prostovoljne odločitve žensk, ki si pač življenje urejajo po lastni presoji in okusu. Istočasno pa naj bi to pomenilo, da se za tašno rešitev odločajo predvsem značajsko nedozorele ženske, ki nočejo prevzeti določenih odgovornosti; skratka šlo naj bi za neodločitve. Kakorkoli pa naj bi raziskave pokazale, so zatrdili strokovnjaki ISTAT, da imajo ženske odločitve večjo težo od moških.

Pred beneškim bienalom

Bratoma Vittoriu in Paolu Tavianiju bodo na letošnjem beneškem filmskem bienalu podelili zlatega leva za dolgotrajno in plodno kariero. V preteklih letih sta isto priznanje dobila režiserja Antonioni in Fellini

filmi na tv zaslonu

kinoateljce

C'ERA UNA VOLTA UN SAMURAI. IL VAGABONDO - Nekoč je bil samurai. Potepuh.

Režija: Akinori Matsuo.

Igrajo: Hashizoo Okawa, Yoichi Hajashi, Kibaji Tagomo.

RAI 2 ob 18.40.

Zadnje tedne se je marsikateri televizijski kritik navduševal nad novo japonsko TV nanizanko Nekoč je živel samurai. Čisto upravičeno, kajti po splošni poplavi brezveznih in stereotipnih ameriških serij razkošnega tipa (Dallas, Dinasti, Falcon Crest) ali bolj popularnih brazilskih telenovel, se je tudi državna TV opogumila in odkupila izvirnejše TV produkcije. Zdi se, da tudi gledalci odgovarjajo pozitivno na te nove ponudbe, na ciklus nemških detektivk s komisarjem Derrickom ali Kosterjem in tudi na pričujočo serijo, ki okusno in sugestivno prikazuje motive in prvine iz japonske kulturne tradicije.

LA SIGNORA E' DI PASSAGGIO - La passante du Sans Souci, Francija 1982.

Režija: Jacques Rouffio.

Igrajo: Michel Piccoli, Romy Schneider, Helmut Griem, Maria Schell.

RAI 1 ob 21.30.

Francoski režiser J. Rouffio je posnel zadnji film nepozabne avstrijske igralkice Romy Schneider po zgodbah romanopisca Josepha Kessela, ki obravnava obči problem politične mrznje in strpnosti.

Sarmantna in subtilna igralka je zaslovela s svojimi lahkotnimi in briljantnimi interpretacijami avstrijske princeze Sissy. Zatem je v svoji karieri odigrala tudi zahtevnejše in resne vloge z znanimi režiserji kot J. Deray, C. Sautet, L. Visconti, O. Welles, O. Preminger itd. V čudoviti in žal tragični paraboli je polagoma prešla iz mladostnega lika zasanjane in koketne lepoticke v zrel in kompleksen karakter sodobne ženske.

Mickey Rourke in Kim Basinger sta v filmu »Nove settimane e mezzo« poosebila par, ki ga družijo zelo močne, vendar kratkoročne čustvene vezi

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	RTV Ljubljana	TV Koper
13.00 Balet: Maratona d'estate - Metti una sera ... a New York	13.00 Dnevnik - ob trinajstih	19.00 Dnevnik	18.20 Poročila	16.55 Stuttgart: EP v lahki atletiki
13.30 Dnevnik	13.15 Nanizanka: Saranno famosi - Il ritorno del dottor Scarpio	19.20 Deželne vesti	18.25 Otroški spored: J. Ribičič - Miškolin; "Mišonovi"	18.55 TV Novice
13.45 Film: Frutto proibito (kom., ZDA 1942, r. B. Wilder; i. G. Rogers, R. Milland, R. Johnson)	14.10 Otroška oddaja: L'avventura, vmes risanka Le nuove avventure di Scooby Doo in nanizanka Rasmus e il vagabondo	20.00 Inf. oddaja: Geografia oggi	18.30 Čirule-Čarule: Čudežna pijača	19.00 Atletika - nadaljevanje
15.25 Lutkovna serija: Muppet Show	17.00 Film: La mano dello straniero (dram., It. 1953, r. Mario Soldati; i. Alida Valli, Trevor Howard)	20.30 American Ballet Theatre: Pasquita	18.40 Nanizanka: Modro poletje (1. del). Modro poletje je španska nanizanka za otroke, v kateri bodo gledalci lahko spremljali prigode in težave skupine mladotnikov, ki preživljajo počitnice ob španski sredozemski obali. Nanizanko je režiral Antonio Mercero, ki je za svoje delo dobil številne pohvale in priznanja	19.30 TVD stičišče
15.55 Risanka: Pac Man	18.30 Športne vesti	21.00 Glasbena oddaja: Grandi voci da Pesaro - Recital di Montserrat Caballé	19.45 Vreme	19.45 Atletika - nadaljevanje
16.40 Nanizanka: Sette spose per sette fratelli - Il puma	18.40 Nanizanka: C'era una volta un samurai - Il vagabondo	21.45 Dnevnik	19.50 Mozaik kratkega filma: Jaz sem gomoljičar (fr. film)	22.00 TVD vse danes
17.30 Stuttgart: evropsko prvenstvo v atletiki	19.40 Vremenska napoved	22.10 Grandi voci da Pesaro (2. del)	20.20 Tednik	22.10 Poletna noč
20.00 Dnevnik	19.45 Dnevnik	23.10 Film: L'usura (It. 1982, r. Mzio Rotundi; i. G. Cavina, P. Berling, ob koncu kratki film Cercando Bill (r. G. Rosaleva; i. P. Luigi Velonà, M. Donadoni)	21.20 Risanka	
20.30 Zabavni program: Hamburger serenade - Incontri folli dal "Bandiera gialla" di Rimini (r. Pupi Avati, vodijo N. Novencento, A. Toppetti, B. Macola, G. Agus)	20.20 Športne vesti		21.30 Dnevnik	
21.30 Film: La signora è di passaggio (dram., Fr. 1982, r. J. Rouffio; i. M. Piccoli, R. Schneider, H. Griem)	20.30 Nadaljevanka: Cinque ragazze a Parigi (3. del)		21.55 Vremenska napoved	
22.30 Dnevnik	22.10 Dnevnik - večerne vesti		21.58 TV noč in jutri	
22.40 Film: La signora è di passaggio (2. del)	22.20 Film: Gli uomini della terra selvaggia (dram., ZDA 1958, r. Delmer Daves; i. Alan Ladd, Ernest Borgnine)		22.00 Avstrijska nadaljevanka: Beg brez konca (4. in zadnji del)	
23.30 Glasbena oddaja: Musicanotte	23.45 Dnevnik - zadnje vesti			
0.10 Dnevnik - zadnje vesti	23.55 Film: Le voci bianche (kom., It. 1964, r. Pasquale Festa Campanile; i. P. Ferrari, A. Aimée)			

Montserrat Caballé v recitalu, ob 21. uri

Zaradi prenosa evropskega atletskega prvenstva v Stuttgartu Odprta meja odpade. Danes bo finalna tekma na 400 in 3.000 metrov za ženske in 400 metrov z ovirami za moške. Na sliki Anglež Steve Cram

CANALE 5	ITALIA 1	TELEPADOVA	TELEFRIULI	TELEQUATTRO
8.25 Nanizanke: Mary Tyler Moore, 8.45 Maude, 9.15 Dalle nove alle cinque, 9.40 Alice, 10.00 Una famiglia americana	8.25 Nanizanki: Sanford & Son, 8.50 Daniel Boone	12.00 Nadaljevanka: Andrea Celeste	13.00 Film: I gladiatori dell'anno 3000 (fant. r. H. Suso, i. Corradine, C. Jennings)	8.30 Nanizanki: I giorni di Brian, 9.20 Mary Benjamin
11.00 Nadaljevanka: Navy	9.50 Film: I temerari del west (Western, 1965, r. H. Daugherty, i. R. Culp, B. Keith)	13.00 Risanke	14.30 Risanka: Hanna e Barbara	10.10 Film: Quando dico che ti amo (Kom., it., 1967,
11.45 Nanizanki: Love Boat, 12.40 Lou Grant	11.00 Nanizanki: Sanford & Son, 11.30 Lobo, 12.30 Due onesti fuorilegge, 13.30 T.J. Hooker	14.00 Nadaljevanki: Anche i ricchi piangono in 15.00 Andrea Celeste	15.30 Glasbena oddaja	
13.30 Nadaljevanka: Navy	12.00 Tennis: Torneo Flushing Meadows, komentar Rino Tommasi	15.30 Nanizanki: Missione impossibile, 16.30 Viaggio in fondo al mare	16.30 Nanizanka: California fever	
14.30 Film: Madame Sans Gène (Pust., 1961, r. C. Jacque, i. S. Loren, R. Hossein)	14.15 Film: Stasera mi butto (Kom., it., 1968, i. L. Falana, G. C. Giannini)	17.30 Risanke: Kimba, 18.00 I predatori del tempo, 18.30 Uomo tigre, 19.00 Charlotte	18.30 Nanizanka: The Bold Ones	
16.30 Nanizanke: Hazzard, 17.30 Il mio amico Ricky, 18.00 L'albero delle mele, 18.30 Dalle nove alle cinque, 19.00 Arcibaldo, 19.30 Kojak	17.50 Nanizanke: Mary Benjamin, 18.40 Arabesque, 19.30 Westgate, 20.30 Colombo			
20.30 Glasbena oddaja: Festivalbar '86, vodita Claudio Cecchetto in Susanna Messaggio	22.00 Film: I temerari del west (Western, 1965, r. H. Daugherty, i. R. Culp, B. Keith)			
23.00 Nanizanki: Trauma Center, 24.00 Sceriffo a New York, 1.30 Ironside	24.15 Glasbena oddaja: Dee-jay Television			

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20—8.00 Dobro jutro po naše; 8.10 Povejmo v živo; 9.00—10.00 Glasbeni almanah; 10.10 Koncert Mladinskega pevskega zbora iz Maribora v gledališču Prešeren v Boljuncu; 11.05 Pravilni balet; 11.30—13.00 Glasbeni almanah (2. del); 12.00 Sestanek ob 12. uri; 13.20 Glasbeni almanah (zadnji del); 14.10—17.00 Poletni mozaik: otroški kotichek, beležka; 17.10 Klasični album; 18.00 Četrtekova srečanja: Pričevanja o Tigru; 18.30 Poletni mozaik (zadnji del).

LJUBLJANA

5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 21.00 Poročila; 4.30—8.00 Jutranji spored; 8.05 Za šolarje; 8.35 Igraj kolce; 9.05 Glasba; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Znano in priljubljeno; 11.35 Naše pesmi in plesi; 12.10 Znane melodije; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Od vasi do vasi; 13.00 Danes do 13.00; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Za mlade radovedneže; 14.20 Koncert za mlade; 14.45 Naš gost; 15.10—15.25 Popoldanski mozaik; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtljak želja; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Lahke note; 18.30 Komorna glasba; 19.00 Radijski dnevnik; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč otroci; 19.45 Minute z ansamblom Franca Puharja; 20.00 Četrtek večer; 21.05 Literarni večer; 21.45 Lepe melodije; 22.00 Našim po

svetu; 22.30 Večerna podoknica; 22.50 Literarni nokturmo; 23.05 Paleta popevk.

RADIO KOPER (slovenski program)

13.30, 14.30, 17.30, Poročila; 6.00 Glasba; 6.10 Vreme; 7.00 Il jutranja kronika; 7.30 Jutranji servis; 8.00—13.00 Val 202; 13.00 Danes na valu Radia Koper; 14.40 Zanimivost; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Pogovor o...; 17.35 Zamejska pesem.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik; 6.00 Glasba; 7.00 Za dober dan; 8.00—12.00 Prisrčno vaši; 8.15 Flashback; 8.45 Su e zo per le contrade; 9.00 Glasba; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Popevka tedna; 10.35 Vstop prost; 11.00 Petkov kviz; 11.30 Na prvi strani; 11.40 Četrtek z...; 12.00 Glasba po željah; 14.30—20.00 Popoldanski glasbeni program; 14.45 Edig Galletti; 15.45—18.30 Počitnice po Jugoslaviji; 18.00 Pulj kliče Koper; 18.45 Četrtek z...; 20.00—6.00 Nočni program.

RADIO OPČINE

10.00 Glasbena matineja - v studiu Majda; 19.00 Vas zanima vaša prihodnost? - v studiu Ivana; 20.30 Povej mi! - vodita Sonja in Katja.

Uživanje svežih gob ni priporočljivo ker so mnoge sorte še polne cezija

Posledice Černobila tudi v ribezu in borovnicah

Tik pred začetkom prave gobarske sezone v mesecih septembru in oktobru, so vesti o meritvah radioaktivnosti v gobah vse bolj zaskrbljujoče. V našem dnevniku smo že poročali, da je v prejšnjih tednih deželna komisija za zaščito pred sevanjem, pod vodstvom deželnega odbornika za zdravstvo Renzullija, pozvala k previdnosti pri uživanju svežih gob. V nekaterih analiziranih primerkih so namreč strokovnjaki v zdravstvenih laboratorijih ugotovili prisotnost močnih koncentracij radioaktivnih snovi. Predvsem gre za dva izotopa cezija, ki sta med najbolj trajnimi škodljivimi snovmi, ki so uhalje (in po vestih iz Sovjetske zveze še uhajajo) po eksploziji jedrske elektrarne v Černobilu.

Na Goriškem v zadnjem času, tudi zaradi sušnega vremena, ni bilo gob, po dežju v preteklih dneh, pa se postavlja vprašanje, v kolikšni meri so gobe v naših krajih okužene. Vprašanje smo postavili dr. Lucianu Beniniju v laboratoriju za zdravstveno fiziko pri tržaški KZE, ki je pristojna tudi za analize na Goriškem.

»Primerkov gob iz goriške in tržaške pokrajine zaenkrat še nismo imeli na vpogled, po spremembah vremenskih razmer pa jih pričakujemo iz dneva v dan«, nam je povedal. »Analizirali smo predvsem gobe iz gorskih predelov v deželi in bližnji Sloveniji, pri katerih smo ugotovili zaskrbljujoče vrednosti kontaminacije. Vrednosti nihajo, saj v nekaterih primerkih ni sledu o radioaktivnosti, v drugih pa smo ugotovili celo do 16 tisoč bekerevlov skupno cezija 134 in 137 na kilo-

gram. V povprečju se vrednosti približujejo 2 tisoč bekerevlovom«.

Za vse, ki so bili bolj vajeni nanokirijev (čeprav so bekereli preciznejša enota za merjenje) naj povemo, da pomenita navedeni številki okrog 432 in 54 nanokirijev na kilogram, kar je daleč nad vsako sprejemljivo mejo za zdravje.

»Na osnovi teh podatkov seveda toplo priporočamo ljudem, naj se izogibajo gob«, pravi dr. Benini. »To vsaj dokler ne bo točnejših podatkov o njihovi kontaminaciji v raznih primerkih. V našem laboratoriju smo namreč ugotovili, da so pri različnih vrstah gob močne razlike: jurčki so na primer najmanj ali skoraj nič okuženi, v drugih gobah pa ugotavljamo ogromne koncentracije cezija, neglede na področje, na katerem so bile nabrane. Do podobnih ugotovitev so menda prišli tudi v Padovi, medtem ko so v videmskem laboratoriju prišli do nasprotnega zaključka, da odvisi mera kontaminacije od področja, kjer goba

raste, in ne od njene sorte. Za jasnejšo sliko bo torej treba počakati na večke število meritev, predvsem pa bo po mojem koristno analizirati primerke zemlje, na kateri so rasle gobe«.

Kaj pa ostali gozdni sadeži?

»Posebnih problemov ni, razen za ribez in borovnice, pri katerih konstantno beležimo okrog 1.500 bekerevlov cezija na kilogram. Zato svetujemo kar se da omejeno uživanje teh sadežev, čeprav je malo verjetno, da bi jih kdo užival v večjih količinah«.

Na mejnem prehodu pri Štandrežu, skozi katerega prihajajo dnevno v Italijo desetine tovornjakov gob, smo se pozanimali, če so uvedli kako obliko nadzorstva oz. restrikcije nad uvozom. Funkcionar v uradu za prepovedi nam je povedal, da posebnih ukrepov niso uvedli, saj je za gobe, tako kot za meso in vse drugo hrano potrebno le potrdilo zdravstvene oblasti. To je za uvoz tudi dovolj, pa čeprav kdor izdaja ta potrdila nima instrumentov, da bi ugotavljal morebitno radioaktivno okuženost.

Potomci Burbonov danes v Gorici

Danes pridejo v Gorico potomci nekdanje francoske kraljeve družine Burbonov, s princem Alfonzom Burbonskim, vojvodo Anjoujem in Cadixom na čelu. V naše mesto pridejo, da se poklonijo spominu zadnjega francoskega kralja Karla X., ki je prav v Gorici, izgnan iz Francije, umrl pred 150 leti. Pokopan je v grobnici na Kostanjevici, ki je danes na jugoslovanskem ozemlju Nove Gorice. V grobnici na Kostanjevici je pokopanih še pet drugih članov kraljeve rodbine, ki so umrli kasneje.

Za to priložnost je vodstvo Pokrajinskega muzeja priredilo v palači Attems razstavo dokumentov o zelo kratkem bivanju izgnanega zadnjega francoskega kralja v našem mestu kot tudi njegovih potomcev. Odprli jo bodo ob 11. uri.

Od jutri do nedelje v Gorici mednarodni festival folklore

Nekak uvod v mednarodni folklorni festival, ki prične jutri, bo drevišnji koncert jazz-rock orkestra ameriškega vojnega letalstva Galaxy Combo. V njem sodeluje sedem orkestrašev. Koncert bo drevi, ob 21. uri, na Trgu Battisti, če bo vreme nagajalo pa v sosedni dvorani UGG.

Folklorni festival pa se bo pričel jutri. Letos bodo vsi nastopi v veliki telovadnici UGG na Trgu Battisti. Vse večere pričetek ob 21. uri. Jutri in v soboto bodo nastopile skupine, ki sodelujejo v tekmovanju, v nedeljo zvečer pa bo gala nastop vseh skupin. Vstopnina je 5.000 lir.

V nedeljo popoldne, ob 16.30, pa bo mimohod nastopajočih in še drugih folklornih skupin ter godb po goriških ulicah. Ob 18.30 bo na Trgu Battisti zaključek parade z nagrajevanjem najboljših skupin.

Prireditelj manifestacije, goriška Pro Loco, hoče dati letos prireditvi širši, bolj ljudski značaj. Vsak večer bo na Trgu Battisti ljudska veselica, nekaka šagra.

Sočasno s festivalom bo v Gorici tudi mednarodni posvet o ljudskih izročilih, ki ga letos prirejajo že trinajstič. Posvet bo jutri, dopoldne in popoldne, ter v soboto dopoldne, v dvorani Pokrajinskega sveta. Udeležilo se ga bo okrog dvesto ljudi. Prijavljenih je 60 poročevalcev.

Na tem posvetu bodo sodelovali tudi strokovnjaki UNESCO. Dana je namreč možnost, da bi prihodnje leto prav v Gorici priredili svetovni kongres ustanove za ohranjanje ljudskih izročil.

Pet ranjenih v vrsti nesreč

Včeraj sta slabo vreme in pa seveda nepazljivost voznikov povzročila vrsto

prometnih nesreč. V treh nesrečah je bilo ranjenih pet oseb, ki so se morale zateči po zdravniško pomoč.

Najbolj slikovita nesreča, v kateri so se na srečo samo laže ranili trije potniki avtomobila, se je pripetila okrog 16. ure v Ul. Udine v Ločniku, blizu vhoda v veleblagovnico Interspar. V silovitem trčenju med tovornjakom in osebnim avtomobilom so se ranili 71-letni Quirino Morsolin, 69-letna Ercolina Morsolin in 73-letni Riccardo Stanta, vsi iz Turjaka. Avto je bil v trčenju popolnoma uničen, potniki pa so imeli precejšnjo srečo, saj so dobili samo udarce in lažje poškodbe zaradi katerih se bodo morali zdraviti od 4 do 10 dni. Na kraju nesreče so posegli tudi gasilci, ki so s cestišča odstranili oljnat madež.

Prometna nesreča se je pripetila v nočnih urah, okoli 2.45, v Gradišču. Ko se je vračal proti domu, je 23-letni Marco Toros, bivač v Krmini, Ul. Italia 4 iz še nepojasnjenih vzrokov izgubil nadzorstvo nad lastnim motorjem ter padel na cestni tlak. Nemudoma so ga pospremili v goriško glavno bolnišnico, kjer se bo zdravil 30 dni zaradi zloma piščali.

Okoli 11. ure pa se je ponesrečil 60-letni Albano Turco, bivač v Gorici v Ul. Cipriani 99. Padel je med vožnjo z motornim kolesom v Ulici Garzarolli, pri padcu pa je zadobil le nekaj lažjih udarcev in odrgnin.

GLASBENA
MATICA
GORICA

Vpisovanje v šolo GLASBENE MATICE se prične 1. septembra in zaključijo 12. septembra. Vpisovanje je vsak delavnik v Ul. Croce 3 od 10. do 12. ure in od 14. do 16. ure. Pojasnila tudi po telefonu (št. 84508).

Naknadno bo vpisovanje v podružnicah v Sovodnjah, Doberdobi in Štandrežu.

razna obvestila

Vpisovanje gojencev v Dijaški dom v Gorici, Ul. Montesanto 84, tel. 83495, se nadaljuje vsak delavnik od 10. do 13. ure.

Pri šoli v Rupi bo danes, v četrtek, ob 19. uri prodaja starih tramov in desk.

Sekcija VZPI—ANPI Dol-Jamlje prireja v nedeljo, 21. septembra, od 16. ure dalje, tradicionalni piknik v Dolu, pri Jožefu Cresselliju na Palkišču. Prijave sprejemata Ettore Moro in Marjo Semolič.

kino

Gorica

VERDI 17.30—22.00 »La donna che visse due volte«.

CORSO 17.30-22.00 »Excalibur«.

VITTORIA 17.30-22.00 »Prendimi intesamente«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Nova Gorica in okolica

SOČA 19.00 »Mačji sindrom«, 21.00 (Pula po Puli) »Zadnji kretničar ozkotirne proge«.

DESKLE Zaprt. Jutri ob 19.30 »Testament«.

POGREBI

Danes v Gorici ob 13.30 iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev in na pokopališče v Sovodnje.

Ravnateljica, predsednika okoliških svetov, učno in neučno osebje didaktičnih okrožij Gorica in Doberdob, izrekajo ravnateljici Rozaliji Simčič - Lojkovi iskreno sožalje ob izgubi drage mame.

V Vidmu predstavitev sejma Flash Moda

Pisali smo že, da bo na goriškem sejmišču Espomego od 26. do 29. septembra prvi modni sejem, ki so mu dali naslov Flash Moda. Na Trgovinski zbornici, kjer so pred časom prevzeli neposredno vodenje sejmskih prireditev, so pričeli z drugačno propagando politiko. Za tega, kot tudi za druge sejme, bodo zainteresirali tudi Furlane. Zaradi tega bo Goriška trgovinska zbornica v sodelovanju z Deželno ustanovo za razvoj obrti ESA priredila prihodnji teden v Vidmu tiskovno konferenco, na kateri bodo furlanske novinarje seznanili s tem novim sejmom. Prireditelji si namreč prizadevajo, da bi na sejm sodelovali obrtniki - modni kreatorji iz vse dežele. Istočasno si seveda želijo tudi obiskovalce iz Videmskega. Gre za nov prijem, za novo kvaliteto vodenja Trgovinske zbornice, kar se odraža na vseh področjih. To pa sovpadu tudi z željo ESA, da bolj prodorno sodeluje na raznih prireditvah in sejmih, in da seveda nudi obrtnikom možnost razstavljanja in seveda tudi prodajati.

Poštni žig ob reviji Seghizzi

Prve dni septembra bo Gorica zopet gostila pevske zборе iz raznih evropskih držav na tradicionalnem mednarodnem zborovskem natečaju C. A. Seghizzi. Ob tej priložnosti bo 6. septembra v prostorih društva Unione Ginnastica Goriziana odprt tudi poštni urad s posebnim priložnostnim žigom. Priložnostni poštni urad bodo odprli v prostorih v Ulici Rismondo 2.

Med prvo svetovno vojno v Gorici pokopališče kar sredi mesta

Prav pred kratkim je Goriška občinska uprava dobila od Deželne vlade nekaj denarja, ki ga bo lahko porabila za že predvideno povečanje glavnega mestnega pokopališča ob Tržaški cesti. Sedanji prostori so že premajhni in ne zadoščajo potrebam. Na Tržaško, ali kot so starejši Goričani pravili, na Mirensko cesto (tudi goriški Italijani, ko nekdo umrje, rečejo: »Xe andà a Merna«), so mestno pokopališče preselili po prvi svetovni vojni. Prej je bilo goriško mestno pokopališče severno od mesta, ob koncu takratne Ulice Sv. Gabrijela. Tam je sedaj trgovski center Nove Gorice. Še prej, sredi prejšnjega stoletja, je bilo mestno pokopališče tam, kjer je sedaj Spominski park. Ta zemlja je bila takrat izven mesta, saj na prostoru med sedanjo Ulico Barzellini in Štandrežem je bilo le nekaj hiš (kapucinska cerkev in kompleks poslopij plemiške družine Baronio, na vogalu sedanjih ulic 24. maja in Duca d'Aosta). Sredi prejšnjega stoletja ni bilo niti železnice, niti prelepega korza niti drugih stanovanjskih hiš. Sredi polja je bilo pokopališče, ki je, kot tako opuščeno, med prvo svetovno vojno in takoj po njej služilo kot parkirišče za številne najprej avstrijske potem pa italijanske topničarje in konjenice.

Le starejši Goričani pa se še spominjajo, da je bilo med prvo svetovno pokopališče kar sredi mesta, tik za kapucinsko cerkvijo. Bilo je to najprej vojaško pokopališče, na katerem so pokopali trupla avstrijskih vojakov, ki so padli v spopadu z Italijani. Potem

so tu pokopali tudi trupla civilistov, predvsem tistih, ki so bili ubiti od italijanskih granat, ki so, streljane s Kalvarije ali iz Furlanije, padale na mesto in ga tudi precej poškodovale.

Pokopališče je bilo, kot razvidimo na naši sliki, na takratnem travniku med kapucinsko cerkvijo, stavbo zavoda Lenassi in večjo stanovanjsko stavbo, ki stoji še danes (to vidimo na sliki) v Ulici Vittorio Veneto, nasproti stavbe bolniške blagajne (KZE). Na sliki, ki je bila narejena, to lahko ugotovimo iz napisa na hrbtni strani, po vojni, 10. maja 1920, vidimo namreč,

med nagrobniki, italijanskega oficirja. Na prostoru, kjer je takrat stalo pokopališče (posmrtno ostanke so kasneje prenesli na glavno goriško pokopališče ali na pokopališča bivših avstrijskih vojnih padlih), je do konca druge svetovne vojne bil travnik. V začetku petdesetih let so tam najprej zgradili stavbo državnega tehničnega urada (Genio Civile), kasneje pa še celo vrsto stolpnic in hiš, v katerih so nekateri državne ustanove. Ostala je le večnadstropna hiša, ki jo vidimo v ozadju, pa čeprav so tudi to kasneje nekoliko spremenili.

MARKO WALTRITSCH

Vlado Klemše

4. na krožni poti pod mont blancom

Ob krajšem počitku, ko ugotavljamo kod je speljana steza na pobočju na drugi strani doline, zakroži, visoko nad nami orel. Ni mu do naše družbe. Z nekaj močnimi zamahi odjadra proti ostenju na naši levi, potem pa se spusti na drugo stran doline in izgine v skalah. Spuščamo se spet v dolino, občudujemo planinsko cvetje, zlasti čudovite alpske vijolice, ki jih v naših gorah ni, ugibamo katera od hiš, ki jih vidimo v dolini je planinska postojanka, kjer je predviden daljši opoldanski počitek. Stavba — nekdanja planšarija je na zunaj podobna vsem drugim v okolici — da pa je ta prava priča kup nahrbtnikov na dvorišču. Smo v planinski postojanki les Mottets na nadmorski višini okrog 1900 metrov. Lastniki — koča je namreč zasebna — so nekdanjo stajo domiselno preuredili v skupno ležišče. Na pogradih je prostora za okrog osemdeset oseb. Sosednja staja je sicer zaenkrat še rezervirana za živino, najbrž pa ne za dolgo. S planinci in turisti se da več zaslužiti.

Počitek na sedlu Col de la Seigne, na italijansko-francoski meji preden se usmerimo v dolino ledenikov. Za markacijo je dobro poskrbljeno.

Če ne bi bilo plinskih jeklen, steklenic in helikopterja, ki je pristajal in vzletal v neposredni bližini in prenašal dragocen tovar h kočam in bivakom, visoko pod ledeniki, bi človek imel vtis, da se je čas v tej dolini ustavil. V planšariji je razstavljeno starinsko leseno orodje, oprema, staro ognjišče, oruženele slike. O čistoci raje ne bi govoril. Pri planinski postojanki les Mottets se je naši skupini

pridružil enajsti član, ki so ga bili veseli predvsem najmlajši. Gospodinja nas je poprosila, če vzamemo s sabo psa, ki je prišel s skupino planincev iz precej oddaljene kočice de la Balme.

Žival se je na nas, posebej pa na najmlajše člane odprave hitro navezala in nas nato spremljala še skoraj dva dni. Vsi smo se prijetno nasmejali, ko smo na snežiščih ugotavljali, kako se zna pes drčati po snegu, kako zna odpoditi čredo in kako zaplava če je treba, tudi v hladni vodi. Zgodba s psom, ki je med časom, ko je bil polnopraven član naše skupine dobil kar nekaj imen, se je končala precej drugače, kakor smo na začetku mislili. Žival je sestopila z nami v dolino, v kraj les Contamines, kjer smo jo oddali kmetu, ki je pripeljal mimo s konjsko vprego in dal razumeti, da pozna psa in gospodarja. Sicer boljše tako, kajti naslednjega dne bi morali tako ali drugače žival zapustiti v Chamonixu.

Iz doline ledenikov se je bilo treba v prvem popoldnevu povzpeti spet kakšnih osemsto metrov do Col des Fours (2710 metrov). Sprva je še nekako šlo, saj je bila steza položna, prava muka pa je bil zadnji del poti, pod sedlom. Strmina, težki nahrbtniki, vročina. Imeli pa smo za sabo že precej ur hoje, kar se je zelo poznalo. Sicer pa je bil ta del poti najtežji. Col des Fours smo le dosegli, čeprav smo za to porabili precej več časa, kakor je sicer v vodnikih zapisano. Daljši in prepotreben počitek v sedlu, nato pa spust k planinskemu zavetišču Refuge du Bonhomme. Od daleč je koča videti kot kakšna podrtija in res ne zbujala občutka varnosti.

Pisec Rudi Hönn je po vojni živel na Primorskem

»Gozdovnik Pešendaš« je knjiga spominov na predvojna in vojna leta v Ljubljani

Knjigo »Gozdovnik Pešendaš« (podnaslov: Spomini na mladost, na leta našega zorenja 1935–1941; založba Borec, Ljubljana 1986), ki mi je zbudila vrsto spominov na mojega nekdanjega ravnatelja Rudija Hönn, sem prav zaradi te povezave v duško prebral. Spominjam se številnih pogovorov, ko mi je danes, žal, že pokojni (umrl 12. 1. 1984) Rudi Hönn z otožnostjo in navdušenjem, s ponosom pa tudi kritično govoril predvsem o svoji mladosti, ki jo je aktivno doživljal v ljudskofrontovski Ljubljani v tistem petletju pred nemško in italijansko okupacijo Jugoslavije. Govoril je o posameznih najbolj značilnih epizodah, ki jih je pa sedaj posthumno izdana knjiga povezala v celoto.

Tudi kasneje, ko sva se srečevala v Novi Gorici (tu je živel od leta 1954 do smrti) je njegova beseda tako rada zašla v čas, o katerem knjiga govori in dobro se zavedam, da nisem bil edini, ki mu je svetloval, da bi svojo mladost in sploh življenje obširneje popisal in objavil za javnost. Knjiga »Gozdovnik Pešendaš« (Pešendaš je bilo Hönnovo gozdovniško ime) je nastajala par let pred avtorjevo smrtjo, bila je ena izmed aktivnosti, s katerimi je izpolnjeval leta, ki so sledila mi je izpolnjeval leta, ki so sledila upokojitvi. Rudi Hönn se je s knjigo vpisal v tisti ne ravno skromen seznam Slovencev, ki so spomine na življenjsko pot zaupali knjižnim objavam, torej bralcem v presojo. Izpolnil je tisto željo, ki jo Slovenci še vedno polagamo vsem, ki so v preteklosti in njenih izjemnih obdobjih doživeli

mного takega, kar ne bi smelo oditi v pozabo.

Prav bi bilo, ko bi hotel še kdo slediti Hönnovemu in zgledu mnogih predhodnikov, žal pa čas neusmiljeno beži v bodočnost in čedalje redkejši postajajo tisti, ki bi nam mogli o prelomnih časih naše zgodovine še kaj izjemnega in nepoznanega sporočiti v naše vedenje in presojo.

Rudi Hönn je bil rojen v Ljubljani pred enainšestdesetimi leti. Dokončal je nižjo gimnazijo, po končani trgovski šoli je bil brez posla in se priložitno zaposloval (tudi statist v ljubljanski Drami). Mladenica so pritegnile levičarske organizacije in zato je kmalu bil zelo aktiven v gozdovniški organizaciji, kasneje pri levičarski (komunistični) prosvetni »Vzajemnosti«. Delovanje pri teh organizacijah je bilo tesno povezano s političnim aktivizmom, ki se je osredotočal predvsem ob komunistični partiji. Mladi Hönn je tako doživel burno mladost, seznanjal se je z mnogimi kasnejšimi uglednimi političnimi delavci (E. Kardelj, S. Kraigher, F. Kimovec itd.), doživel je zapore, hišne preiskave in se prelevil v kulturnoprosvetni delavec. O vsem tem govore njegovi spomini, v njih se prav posebejno spominja kasnejšega narodnega heroja Tončka Žerjale (rojen v Rojani leta 1915, umrl v Gramozni jami leta 1942), seveda pa nastopa cela vrsta osebnosti s katerimi se je Hönn srečeval v skupnem aktivističnem delovanju ali pa na drugih, nasprotnih pozicijah.

Knjiga »Gozdovnik Pešendaš« je pisana lepo, avtor ne idealizira političnega aktivista, njegovo osebnost opremlja z vsem tistim, kar je za vsakega človeka značilno. V aktivističnem delu niso bile torej izključno poudarjene le naloge, ki jih daje gibanje, v vsakem aktivistu tiči tudi človek. Hönn nam to plat prav zanimivo pokaže, pri čemer tudi sebe ne izvzame.

Za konec pa le še kratko pojasnilo zakaj se nam je zdela na tem mestu še posebej opozoriti na Hönnovo knjigo. Njen avtor je skoraj polovico življenja preživel na Primorskem. Spočetka je deloval kot ravnatelj gledališča za Slovensko Primorje v Postojni, potem je vodil novoustanovljeno gledališče v Novi Gorici (danes PDG), bil je nato na Goriškem kulturnoprosvetni delavec, v pokoj pa je šel kot ravnatelj Goriškega muzeja. Kot upokojenec se je tudi v slovenskem zametstvu uveljavil kot predavatelj, ubadal se je s fotografijo in bil aktiven v planinski organizaciji.

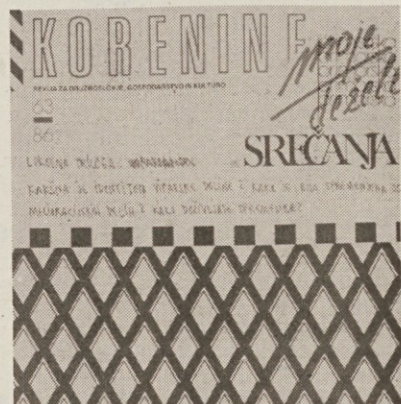
Knjigo »Gozdovnik Pešendaš« je napisal pričevalec, ki ni sicer sodil v vrh predvojnega, medvojnega in povojnega političnega gibanja na Slovenskem. Toda ker so tudi velike stvari zgrajene iz malih, so tudi Hönnovi spomini dragocen prispevek za razumevanje celote dogajanj na Slovenskem v nekaterih prelomnih desetletjih našega stoletja.

BRANKO MARUŠIČ

revije revije revije

63. št. Primorskih srečanj

Izšla je avgustovska 63. številka revije Primorska srečanja. V občutnem uvodnem članku z naslovom Rekviem za Vipavsko dolino ugotavlja Marko Pogačnik posledice prvega petletnega obdobja melioracijskih del v Vipavski dolini, ali bolje, samo zasaditev Ajdovskega polja. Avtor kritično ocenjuje zasaditev »sterilnih tujkov«, ki jih

predstavljajo ciprese in topoli, to so drevesa, ki naj bi predstavljala uspešen vetrobran proti burji, a se drugače sploh ne vključujejo v ekosistem polja. Kot alternativo takim posegom, ki med drugim sploh ne nudijo ugodnega življenjskega prostora raznim vrstam ptic in drugim živalim, predlaga avtor zasaditev živih mej, ki delujejo kot neke vrste mikrodolžina ob kultivirani zemlji. V isti sapi pa ugotavlja, da sedanja ureditev teh področij onemogoča tovrstne revitalizacijske posege. V sledečem sestavku ponuja Ivana Leskovec oris zgodovinskega razvoja

cerkljanske laufarije, pustnega običaja, ki je bil po letu 1956 ponovno obnovljen in danes znan predvsem kot turistična prireditev. Silvo Fatur predstavlja geografa, zgodovinarja in bibliografa Romana Savnika, ki je posvetil Zahodni Sloveniji in njenim ljudem velik del svojega življenja in raziskovalnega dela. Slavica Plahuta opisuje, po prispevkih bivših vojaških ujetnikov, pripadnikov jugoslovanskih narodov, razvoj NOB v Slovenskem Primorju po kapitulaciji Italije. Franc Kavčič piše v svojem članku o dvojnini in poudarja, da je slovenščina prav po svoji slovnični sestavi in rabi dvojine v bistvu povsem enakovredna z drugimi, številčno močnejšimi jeziki v svetu. V sestavku orisuje sprva splošen pregled in zgodovinski razvoj dvojine pri raznih jezikih, tako indoevropskih kot drugih, zaključuje pa s trditvijo, da je to naše svojevrstno uporabljano dvojine »biser, ki krasi našo govorico«. V poglavju Leposlovje objavljajo Primorska srečanja prozo Franja Franciča, Marjete Jeršek ter Edelmána Jurinčiča in pesmi Saša Škofa, Vide Mokrin, Danila Japelja, Linde Čotič in Franceta Magajne. V zapiskih pa daje France Vurnik pregled zadnje sezone Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. (KK)

Darujte v sklad
Mitje Čuka

Najbolj brani so romani

Po podatkih zveznega zavoda za statistiko je bilo, kljub težavam s papirjem in naraščajočim cenam, objavljenih v Jugoslaviji 11.175 knjig in brošur. Pri tem imata prednost književnost in izobraževanje.

Poleg književnih del so bile najštevilčnejše knjige o filmu, o dramski umetnosti in dramskih tekstov. Na področju mladinske književnosti so našli 514 knjig. Osnovnošolcem je bilo na razpolago 17.741 učbenikov, študentom pa sedemnajstkrat manj gradiva. Poleg učbenikov so imele najvišjo naklado poljudnoznanstvene in strokovne izdaje. Tem sledijo književna dela.

Ista zvezna statistika je ugotovila, da v Jugoslaviji preberejo največ romanov, najmanj pa je zanimanja za drame. Glede časopisov raziskava navaja, da se je njihovo število povečalo, naklada pa je z 10.432 milijonov - leta 1981 - padla na 5.001 milijon izvodov, kolikor jih je bilo v preteklem letu.

Srbski biografski leksikon

V Matici srpski so sporočili, da pospešeno pripravljajo temeljno delo - Srbski biografski leksikon. Vanj bo uvrščenih najmanj 20.000 osebnosti, ki so v preteklosti s svojim javnim delovanjem in ustvarjalnostjo - ne glede na narodnostno pripadnost - prispevale k razvoju srpskega naroda.

Vprašanje emigrantstva v knjigi Cesta

S podpisom Prešernove družbe se pričena pripoved Jožeta Felca tako rekoč in medias res, v sredo stvari: Pavle Podkrajšek prihaja po dolgih letih ponovno v svojo slovensko domovino, ves čas svoje odsotnosti je bil emigrant v Avstraliji, torej eden od mnogih, ki so takoj po zadnji vojni iz teh ali onih razlogov zapustili ali morali apustiti svoje rodne kraje. Tema emigranta torej, ki pa se dogaja v izrazito intimnih, ponotranjenih tonih prihoda, srečevanja s spomini in in ostalinami nekdanjega doma, doma, ki ga je vojna vihra marsikomu kruto in vendar po strogih pravih prelomnih dogodkov dosledno razdeljala ali pa ga spremenila v povsem drugačno obeljezje.

Že ton prihajajočega in vračajočega se osrednjega junaka daje takoj slutiti, da avtorja zanimajo bolj dogodki, ki se v takšnih primerih odvijajo znotraj človeka kakor zunaj njega, dogodki, ki so po svojem bistvu tehtnejši in usodnejši, po svoje tudi zgovornejši, čeprav je za takšen umetniški prijem potrebne mnogo časovne pa tudi oblikovalske dandace.

In res se stvari v »Rimski cesti« odvijajo tako, kot so že v samem pričetku izredno prepričljivo uvedene: vsako poglavje je menjava prizorišča in časa, eno se odvíja zdaj, tukaj, pred našimi očmi, skozi doživljanja slikarsko navdahnjenega nosilca knjige in problema, drugo pa se odmakne v obdobje odhoda v tujino, pobega preko meje, prizore begunskega taborišča in končno življenske peripetije v daljni Avstraliji. Avtor želi stvari razčistiti do kraja, Pavle Podkrajšek ni emig-

rant skrajne politične frakcije, njegov oče je bil namreč partizan in so ga izdali ter ubili belogardisti, kar pomeni, da je odšel iz svojih krajev zaradi razlogov, ki niso preprosto politični: po vojni se je počutil - kot mnogo drugih? - v precepu političnih ideologij, razcepljenega in razdvojenega, spodmaknila so se mu tla pod nogami, na zemljo navezana verska vzgoja je padla v obdobje stalinističnega razumevanja in ukrepanja, ki v stilu vseh in vsakršnih povojnih principov ne pozna drugega pravila, kot je banalno razvrščanje ljudi v »naše« in v »sovražnike«. Kasneje seveda Pavle v dolgih in mučnih letih svojega pregnanstva, ali kakor pravi avtor, vse močnejšega tujstva, ki se bo stopnjevalo tudi po vrnitvi v domovino, dobera prežveči svojo mladostno odločitev in razloge za svojo »emigracijo«, in rezultati tovrstnega bridkega glodanja so v bistvu več kot tragični: vojni dogodki so marsikoga, predvsem med mlajšimi, ki še niso mogli biti do kraja formirani in resnično odrasli, notranje razkrojili, ga razcepili v nerazrešljive odmaknjenosti, kar spet in ponovno pomeni, kako velike rane je doživel (tudi slovenski) narod v takšni grozoviti prelomnici, kot je vojna skupaj z revolucijo.

Jože Felc se na ta način bliža s svojo knjigo omenjenim ranam, ki jih dolga leta ni hotel nihče priznati, vsaj uradno ne, ter je bilo precej dolgo časa v zraku tisto tudi načelno obravnavanje, ki je značilno za ozka in poenostavljena politična gledanja in opredeljevanja. Rana je vse Pavlovo emigrantsko obdobje, njegovo prebi-

vanje na daljnem kontinentu, srečevanje z novimi in novimi tujci in iztrganci, ki pod pritiskom krute usode cepajo kot muhe ali v alkohol, ali v obup vsakršne vrste, ali pa se lahko njihova osebnost dobesedno razblini in končajo v umobolnici - in to ravno tisti, ki so za dogodke v domovini najmanj krivi in ki niso odšli zaradi sovraštva pač pa zaradi viharnege časa in notranje dezorientacije. - Po drugi strani se obeležnost z globoko rano ne more umakniti niti po povratku domov: Pavle se vključuje v svojo »vas«, ki je medtem postala »mesto«, in v teh poglavjih se ponovno pokaže odlika Felčevega pristopa; nikakršnih velikih ovir mu ne postavlja »nova« družba, čeprav je prepoved slikarske razstave za povratnika boleča, pač pa seveda dvome in premislek, ki pa je okvirno več kot logičen in razumljiv; zato pa se na drugi strani v samem Pavletu ves čas odvijajo prizori preteklosti, ga vlečejo nazaj, oziroma mu onemogočajo, da bi se pognal v nov čas in v nov prostor. Več ovir torej v njem samem kot pa v ljudeh okoli njega. V tako postavljenem problemu in situaciji se torej rana celi le delno in ni mogoče

ugotoviti, ali se bo kdaj dokončno zacelila ali ne. Pavle se oprijemlje novega življenja, išče svetlobo in zavetje, tako rekoč nujen in žareč ženski lik Marinke, kot po drugi strani vršijo v spominskih prizori s sočno in celovito žensko figuro Gaby v Avstraliji, ki je nesrečnemu Slovincu vendar dala toliko bistvene opore, čeprav se verjetno tega niti sam ni zavedal.

Zapis se v tem smislu iz pričetnih intimno-filozofskih plasti preliva v spreminjajoče barve, se potaplja v neposredna življenska stanja tudi s sarkazmom in ostrino, da bi se v svojem izteku odprl v skorajda čista filozofska razmišljanja in rekapitulacije, ki konec odpirajo in zapirajo, ter ne dopuščajo nobene in nikakršne dokončne oprijemljive teze: kar se je zgodilo, se je pač zgodilo, in če je res, da je »lju-bezen iskanje duše« - kar je ena najlepših misli knjige - potem je na bralcu, da išče razloge za zgodbo, ki jo je prebral. In to je verjetno najbolj točno: na nas je, da pretehtamo preteklost na novo, vedno globlje, z vedno večjim razumevanjem.

JANEZ POVŠE

DOMA
IN V SVETU
DOBRO POZNAN

Razprava o stilu in sodobni likovni umetnosti

Ena izmed posebnosti v zgodovini slovenske likovne umetnosti po vojni je skupno izhodišče v t.i. socialističnem realizmu, ki sicer ni uspel obvladati vsega prostora, je pa povsod dušil osebno ustvarjalnost s patetičnimi gesli. Okoli 1950. leta se po Informburoju, ko smo se ob političnem razpoložu z Vzhodom otreli tudi ideološkega pritiska, nenadoma na vsej črti vzpostavlja stik s predvojnimi časom in sodobnim likovnim ustvarjanjem na Zahodu. Vodilno geslo v upodabljalnočih pano-gah je tedaj abstraktna umetnost v več različicah. Okoli 1960. leta sledi že prva reakcija na abstraktno umetnost na dovolj široki črti, med drugim s t.i. novo figuralko. Ob koncu 70. let imamo opraviti že s pragmatičnim naslanjanjem na zgodovinske vzore oblikovanja. Kar se je zdelo poprej prepovedano, postaja zdaj krepost. V ritmični približno po deset let se dovolj radikalno spreminja likovna scena. To velja seveda tudi za arhitekturo. Plečnikovski pojmovanje pri epigoni-nih usahne s prevzemom novih konstrukcijskih vzorcev, ki propagirajo domala asketski način oblikovanja. Okoli leta 1960 imamo opraviti s prvimi nasloni na organski jezik, povezan z okoljem, po letu 1978 se je ustoličil postmodernizem različnih smeri, med drugim tudi z dobesednim obnavljanjem Plečnikovih form.

Razprava o tem, kaj je značilno za značaj enovite osebnosti kljub razločkom, kaj je združujočega ob vseh nasprotjih, postaja temeljna naloga umetnostne znanosti. Pri tem je treba seveda upoštevati še nagel tempo sprememb, kakršnega prav tako ne pozna zgodovina. Vsi ti pojavi so strogo hočeš nočeš vodili k posameznostim, zelo težko pa je odtod videti celoto.

Naj te uvodne opombe poskušam ilustrirati s primeri iz sodobne slovenske umetnosti, pri čemer me zlasti zanimajo tempo razvoja in stilne spremembe.

Nekaj primerov, ki naj ponazorijo povedano. Stane Kregar je med nami gotovo slikar, ki pozna kar največji razpon v menjavi usmeritve. Prvič je nastopil v 30. letih z inačico nadrealizma, ki naj jo predstavi znamenita slika Fantazija na terasi. Na sliki so same v posameznostih mo-goe stvari, nadrealno je le njihovo povezovanje. V času socialističnega realizma je med drugim slikal pokrajine po naravi, kar je bilo tedaj propagirano geslo. To fazo naj nam pričara Krajina na Rabu iz leta 1949. Toda dve leti kasneje je naslikal Tihožitje s fazanom, ki se z geometrično mrežo kletke podaja v smeri t.i. lirčne abstrakcije. Ta izhaja iz realnega motiva, pač pa ga pre-predre z različnimi mrežami, včasih d. nespoznavnosti. Naj nam to novo stopnjo pokaže pomladni veter iz leta 1954. Pri potopljenih čolnih iz leta 1956 je komaj še slutiti predlogo. Zidovi ustrelnih sugerirajo dogajanje predvsem z grozljivo sestavo omadeževane ploskve in rdečimi sledovi krvi. Toda leta 1970 je nastala slika Hipi išče srečo. Vanjo se spet vpletajo razpoznavni objekti, med njimi silhueta fanta in dekleta, pa samofarja, ograje in sonca. Če se ob vseh teh spremembah vprašamo, kako da jih je lahko naslikal en sam umetnik, je razlaga pač v okoliš-činah, da so se v desetletjih njegovega dela zgodile velike spremembe, ki jih je registriral, jih pre-bavil in po svoje upodobil. Že težje je vprašanje, kaj je v vseh teh spremembah ostalo Kregarjeve-

ga lastnega izraza, lastne osebnosti. Je to vselej izvrstnen kolorit, za katerega je svoj čas France Mesesnel zapisal, da ostaja premnogokrat na ravni dekoracije? Vsekakor govori neradikalni sprejem abstrakcije o tem, da je umetnik živel na obrobju evropskega prostora, da je živel v realistično-impresionistični tradiciji in da je skozi ta filter lahko posvajal zunanje pobude, ne da bi žrtvoval svojega bista. Ta konservativna osnova ob aktualnih, zlasti francoskih pobudah je ena od značilnosti zatišnega prostora, ki lahko ohranja povezovalne strukture starega ob novih zunanostih. S tem kajpak nikakor ni zanikana kvaliteta ustvarjenega, marveč označena samo ena od posebnosti likovnega ustvarjanja na Slovenskem.

Za drug primer si izberimo Andreja Jemca. Začel je z abstraktnimi krajinami, kakršne je na primer Pejsaž XV iz leta 1964. Enobarvna podoba z različnimi tonskimi vrednostmi je primer abstrahirane krajine, ki pa daje različno slutiti resničnega naravnega pobudnika. Na sliki Sončni avgust iz leta 1967 je pokazal zgleden primer akcijskega gestualnega slikarstva, kjer odloča na videz nekontrolirana poteza s čopičem v dveh barvah, okrastr in rjavi. Sledila so platna in grafike, kjer je študiral razmerja med razgibanimi ploskvami oz. oblikami. Tako je Kompozicija iz leta 1971. V drugi polovici 70. let je postal popoln "klasicist", zanimalo so ga zlasti komaj členjane ali nečlenjene ploskve in njihova srečanja ali prekrivanja. Toda lani je presenetil ponovno z varianto akcijskega slikarstva, tokrat v nasičeni, bogati barvitosti. Znotraj enega samega opusa torej popolna nasprotja. Kaj je kljub vsemu temu

izrazito Jemčevo, je vprašanje, ki nanj seveda ni prav lahko odgovoriti, čeprav so nekatere lastnosti na dani.

Kako izvirno obliko si lahko v menjavah privoščimo angažiran figuralki, naj pokaže primer Gabrijela Stupice. Slikar, ki je dovršeno poznal slikarsko tradicijo v zamolkem barvnem razkošju, je od 50. let naprej spremljal prodor abstraktno umetnosti na svojski, osebno prizadet način tako, da je nenehno zapuščal tla banalne dnevne skušnje, se preselil v svet osebnih spoznanj, uničil sebe in svet dobesedno z zanikanjem telesnosti, prostora ter barvitosti in ne nazadnje tudi t.i. odrasle skušnje. Naj o tem spregovori serija podob.

Avtoportret s prijateljem iz 1941. leta je naravno demonstracija znanja kultiviranega, v Zagrebu šolanega slikarja. Portret Otona Župančiča iz leta 1948 še ne zapuščata realnega modela, je pa s skeptičnim izrazom zaslužil grajo Josipa Vidmarja. Pred sprevedom je na poti v magični svet, Stupičeva verzija Nočne straže (1950). Avtoportret - Ikona iz 1953. leta prinaša žarenje umetni-kove glave v brezčasnem in brezprostorskem. Branjevka iz 1957 je upodobljena že vsa zunaj normalnih telesnih kanonov na plitvem ozadju z razpostavljenimi predmeti na mizi, ki se zdi s ploskvijo privzdignjena. Deklica s pajčolanom, če preskočimo leta do 1961, pa je vsa samo še medlo bela na milimetrskem prostorskem ozadju, naslikana kakor z otroško roko. To je konec materialnega sveta, simbol vesplošnega uničenja.

(se nadaljuje)

NACE ŠUMI

Včeraj v drugem dnevu 14. evropskega atletskega prvenstva v Stuttgartu

Vzhodni Nemki Göhrova in Drechslerjeva v središču pozornosti

Iz Stuttgarta naš dopisnik
BRUNO KRIZMAN

»Kaj bom počela noč? Predvsem si želim ogromno pizo margerito in nato ples.« Na tak način je temnopolta nizozemka Nelli Cooman presenčila radovedneže, ki so jo obkrožili ob izstopu iz arene po tretjem mestu teka na 100 metrov. Tek je sicer potrdil premoč Vzhodne Nemke Marlis Göhr. Novost je prišla v moškem teku na enaki razdalji. Jasnó je zmagal temnopolti Britanec Christie, ki je verjetno dokončno spravil v arhiv veterana Wellsa. Italiji je drugi dan prinesel novo kolajno. Srebro je osvojil Maurizio Damilano v hoji na 20 km. Le malo je zaostal za Pribilincem iz ČSSR, ki so ga sodniki v zaključnem delu tekmovalja kar dvakrat opomnili zaradi napačne hoje.

Ob ugodnem vremenu je domačin Claus Tafelmaier dosegel novo evropsko znamko v metu kopja. Orodje je zagnal nekaj manj kot 85 metrov. V tej panogi se je na 7. mesto uvrstil Jugoslovian Sead Krđžalić. Po tekmi je bil Krđžalić zadovoljen z rezultatom 79,50 m. »Rezultat ni slab,

čeprav sem računal tudi na 80 do 81 m. V Ljubljani računam vsekakor na met preko 80 m, kar naj bi zadostovalo za zmago na balkanskih igrah. Z novim kopjem nimam problemov in imam tudi dobro orodje. V kratkem računam na ustrezno dober rezultat.«

Slobodanka Čolović je v teku na 800 m v polfinalu dosegla povsem enak rezultat kot dan prej, in sicer 2'02" in 59. »Na finale nisem računala in zadovoljna sem, da sem letos izpolnila normo, ki je bila rezultat pod dvema minutama. Morda bo za nov rekord priložnost v Ljubljani. Odvisno bo od nastopa najboljši Romunk.

Mei: »O koaliciji proti Covi prvič slišim«

V internatu univerze so »bogovi« stadiona lahko dosegli. Nemško časopisje je na zelo umirjen način reagiralo na trojno zmago »squadra azzurri« v teku na 10.000 m. Mnogi časopisi zaradi zgodnjega zaključka redakcije pa vesti o tej panogi niti niso prinašali. V naselju je bil Stefano Mei »Rambo dneva« in okoli njega se je včeraj stalno gnetla kopica tujih reporterjev.

»Cova je bil zame eden tolilikh nasprotnikov. Tekel sem vsekakor za zmago in nanjo računam tudi v teku

Če bodo Romunke nastopile z rezervami bom lahko tekla tudi na zmago.«

Sicer je bil dan priča izredni predstavi Vzhodne Nemke Drechslerjeve in borbi med Thompsonom (hud spodrljaj v višini) in Hingsenom (slab tek na 400 m) v deseterboju. Thompson vodi na začasnih lestvicah z 28 točkami prednosti. Jutranje kvalifikacije so pomenile izločitev Sovjeta Gataulina v palici (3 neveljavni skoki na začetni višini 5,50 m, ki je pomenila tudi kvalifikacijsko mejo). V krogli sta v finale napredovala Andrei (20,27 m) in Milić (19,48 m). V polfinalu na 400 m pa Italijan Ribaud (45'69"). V tej panogi so izpadli Zuliani (46"

in 53), Knapčič (47'81") in Mačev (47" in 52). Na enaki progi čez ovire je izpadel Cosi (50'63"), na progi 3 tisoč metrov čez ovire pa si je finale priboril Panetta (8'25'44"), medtem ko ni prišel do besede Lambruschini, ki je dosegel čas 8'49'90". Izpadli sta tudi obe italijanski tekačici na 400 m Rossi (53'22") in Campana (53'89").

VČERAŠNJIH FINALIH

Hoja na 20 km

1. Pribilinc (ČSSR) 1.21'15"; 2. Damilano (It.) 1.21'17"; 3. Prieto (Šp.) 1.21'36"; 4. Mostovik (SZ) 1.21'52"; 5. Arena (It.) 1.22'42"; 6. Blazek (ČSSR) 1.23'26"; 7. Perčin (SZ) 1.24'11"; 8. Bojarcinov (SZ) 1.24'16"; 9. Staaf (Šve.) 1.24'25"; 10. Fesselier (Fr.) 1.26'20"; 11. Mattioli (It.) 1.26'52".

100 m (ženske)

1. Göhr (NDR) 10'91"; 2. Nuneva (Bol.) 11'04"; 3. Cooman (Niz.) 11'08"; 4. Gladisch (NDR) 11'09"; 5. Auerswald (NDR) 11'11"; 6. Zolotarjeva (SZ) 11'23"; 7. Dunn (VB) 11'25"; 8. Gaugel (ZRN) 11'26".

100 m (moški)

1. Christie (VB) 10'15"; 2. Bringmann (NDR) 10'20"; 3. Marie-Rose (Fr.) 10'21"; 4. Schroeder (NDR) 10'24"; 5. Wells (VB) 10'25"; 6. McFarlane (Niz.) 10'29"; 7. Kovacs (Madž.) 10'31"; 8. Ri-

chard (Fr.) 10'34"; 9. Brižgin (SZ) 10'39".

Kopje (moški)

1. Tafelmaier (ZRN) 84,76 m (evropski rekord); 2. Michel (NDR) 81,90 m; 3. Evsjukov (SZ) 81,80 m; 4. Blom Fin.) 80,48 m; 5. Puuste (SZ) 80,34 m; 6. Gambke (ZRN) 79,88 m; 7. Krđžalić (Jug.) 79,50 m; 8. Hill (VB) 77,34 m; 9. Kaleta (SZ) 77,16 m; 10. Ottley (VB) 77,16 m; 11. Weiss (NDR) 76,24 m; 12. Gorak (Polj.) 74,20 m.

Daljina (ženske)

1. Drechsler (NDR) 7,27 m; 2. Čistjakova (SZ) 7,09 m; 3. Radtke (NDR) 6,89 m; 4. Ionescu (Rom.) 6,81 m; 5. Ninova (Bol.) 6,65 m; 6. Hristova (Bol.) 6,61 m; 7. Beljevska (SZ) 6,58 m; 8. Fourcade (Fr.) 6,52 m; 9. Hirsch (ZRN) 6,52 m; 10. Bošanova (Bol.) 6,42 m; 11. Karczmarek (Polj.) 6,37 m; 12. Demsitz (Dan.) 6,29.

DANAŠNJI SPORED

Finali

16.15: disk (ž); 17.15: višina (ž); 18.40: 400 m (ž); 18.50: krogla (m); 19.00: 800 m (m); 19.40: 800 m (ž); 20.20: 3.000 m (ž); 20.40: 400 m ovire (m); 21.00: deseterboj (1.500 m).

STUTTART PO TV

RAI 1: 17.30 - 19.45; TV Koper 15.50 in 20.30; TV Montecarlo 15.00.

NOGOMET: sinoči v Trstu v drugem kolu italijanskega pokala

Tesen poraz Triestine proti Milanu

Triestina - Milan 0:1 (0:0)

STRELEC: v 85. min. Virdis.

TRIESTINA: Gandini, Bagnato (od 78. min. Salvadé), Costantini, Dal Prà, Cerone, Menichini, De Falco, Strappa, Orlando, Romano, Iachini (od 64. min. Scaglia).

MILAN: G. Galli, Costacurta, Bonetti (od 46. min. F. Galli), Baresi, Di Bartolomei, Maldini, Evani (od 64. min. Zanoncelli), Wilkins, Hateley, Donadoni, Galderisi (od 64. min. Virdis).

SODNIK: Bergamo iz Livorna.

Triestina je v drugem kolu italijanskega pokala tesno izgubila z Milanom. Gostom je šele pet minut pred koncem srečanja uspelo premagati obrambo Triestine, ki je dotlej, čeprav s kančkom sreče, zaustavljala stalne napade milanskega moštva.

Milan je pokazal, da je za razred

boljši od tržaške enajsterice, čeprav so nekateri igralci milanskega moštva nekoliko razočarani. V mislim imamo predvsem Donadonija in Galderisija, ki se, kot kaže, nista še popolnoma uigrala v igro milanskega prvligaša. Triestina je igrala izrazito obrambno, saj je že od vsega začetka bilo jasno, da se bo Milan odločno potegoval za zmago. Tržačani so bili nevarni le v protinapadih, ko so imeli tudi nekaj prilik, da bi prišli v vodstvo. Toda obramba gostov je bila skoraj vedno na mestu in v vratih je Galliju vedno uspelo, čeprav s kančkom sreče, zaustaviti strele Orlando, De Falca in Dal Praia. Triestini se je ponudila največja prilika v zadnji minuti srečanja, ko je Cerone z glavo premagal Gallija, toda vratarja je na sami »golčrti« zamenjal Wilkins in zaustavil nevarno žogo.

Kljub porazu je Triestina dokazala, da je že v razmeroma dobri formi. Tekma je bila na splošno zelo zanimiva in je zadovoljila številno občinstvo. (I. Pavletič)

IZIDI 2. KOLA

SKUPINA 1: Empoli - Como 1:1; Pescara - Fiorentina 0:0; Casertana - Arezzo 1:0. LESTVICA: Casertana 4, Como, Empoli in Pescara 2; Arezzo in Fiorentina 1.

SKUPINA 2: Catania - Inter 1:4; Catanzaro - Udinese 3:1; Bologna - Cavese 3:0. LESTVICA: Inter 4; Catanzaro 3; Udinese in Bologna 2; Catania 1; Cavese 0.

SKUPINA 3: Reggiana - Sampdoria 0:2; Monza - Juventus 0:1; Lecce - Cremonese 1:0. LESTVICA: Juventus 4; Sampdoria 3; Lecce 2; Cremonese, Monza in Reggiana 1.

SKUPINA 4: Triestina - Milan 0:1;

Ascoli - Barletta 2:1; Sambenedettese - Parma 1:0. LESTVICA: Milan 4; Triestina, Parma, Ascoli in Sambenedettese 2; Barletta 0.

SKUPINA 5: Lazio - Napoli 0:2; Spal - Taranto 0:0; Vicenza - Cesena 0:0. LESTVICA: Napoli 4; Taranto 3; Cesena 2; Vicenza, Lazio in Spal 1.

SKUPINA 6: Viareggio - Messina 2:0; Palermo - Atalanta 0:3; Genoa - Brescia 2:1. LESTVICA: Atalanta 4; Genoa 3; Viareggio in Brescia 2; Palermo in Messina 1.

SKUPINA 7: Pisa - Avellino 1:2; Modena - Cagliari 1:1; Torino - Siena 1:0. LESTVICA: Torino 3; Siena, Modena, Avellino in Cagliari 2; Pisa 1.

SKUPINA 8: Piacenza - Roma 2:4; Campobasso - Verona 0:2; Perugia - Bari 0:2. LESTVICA: Roma in Verona 4; Piacenza in Bari 2; Perugia in Campobasso 0.

Tenis: odprto prvenstvo ZDA

Živojinović izpadel

FLUSHING MEADOW — Najboljši jugoslovanski teniški igralec Slobodan Živojinović je izpadel že v prvem kolu mednarodnega odprtega prvenstva ZDA. Premagal ga je Američan Purcell s 6:4, 6:2, 6:1.

Nekaj izidov: Wilander (Šve.) - Nelson (ZDA) 6:3, 6:1, 4:6, 6:4; Becker (ZRN) - Michibata (Kan.) 6:2, 5:7, 6:4, 6:2; Edberg (Šve.) - Bonneau (Kan.) 6:0, 6:3, 6:0.

Svetovno kolesarsko prvenstvo

Dva svetovna rekorda

COLORADO SPRINGS — S kvalifikacijami za dirkališčne vožnje in s svečano otvoritvijo se je včeraj začelo svetovno kolesarsko prvenstvo v ameriškem Coloradu Springs.

Že prvi dan je navrgel dva svetovna rekorda, oba na razdalji 200 m. V moški konkurenci ga je dosegel Vzhodni Nemec Lutz Heschlich z 10'11", v ženski pa Američanka Connie Paraskevin z 11'245.

Šah: dvoboj za svetovni naslov

Kasparov - Karpov: remi v 12. partiji

LONDON — Dvanajsta partija šahovskega dvoboja za svetovni naslov med prvakom Karpovom in izzivalcem Kasparovom se je po 34. potezi končala z remijem. S tem se je tudi končal »londonski del« tega dvoboja. Po 12. partiji pa je izid 6,5:5,5.

Jugoslovanski nogometni pokal

Maribor izenačil

MARIBOR — V prvem srečanju osmine finala jugoslovanskega nogometnega pokala je Maribor doma igral brez gola proti željezničarju.

OSTALI IZIDI: Radnički (K) - Karlovac 3:0; Budućnost (Ti) - Velež 2:3; Crvena zvezda - Sloboda 1:0; Vojvodina - Osijek 0:1; Hajduk - Budućnost (B) 4:1; Rijeka - C. zastava 5:0; Spartak - Sutjeska 2:0. Povratna srečanja bodo 10. septembra.

KOŠARKA: sinoči v prijateljski tekmi v Gorici

STEVE MITCHELL NAVDUŠIL

Segafredo — Arexons 103:109 (58:44)

SEGAFREDO: S. Mitchell 31, Corbaci, Marušič 14, Gilardi 8, Ardessi 7, Lorenzi 8, Devetak, Borsi 2, Stramaglia, Bullara 15, C. Mitchell 18.

AREXONS: Inocenti 2, Bosio 4, Foschini 1, Fumagalli 5, Bosa 12, Cagnazzo 22, Gay 17, Pellegrini 8, Riva 36, Figlios, Milesi 2.

GORICA — Goriški Segafredo je v sinočnji prijateljski tekmi proti Arexonsu iz Cantuja že pokazal, da bo v prvenstvu A-2 lige odigral vodilno vlogo. Goričani namreč razpolagajo z dokaj solidno postavo, ki lahko računa na dobre igralce. To velja v prvi vrsti za nove, predvsem za Stevea Mitchella, ki je pokazal, kaj vse zna v vlogi režiserja in strelca. Dobro pa sta se izkazala tudi mladi Gilardi in center C. Mitchell, poleg že poznanih

igralcev, kot so Ardessi, Marušič in Lorenzi.

Segafredo je v prvem polčasu, predvsem po zaslugi S. Michella, igral boljše in polčas sklenil s 14 koši prednosti. Dokaj slabo pa so domačini začeli drugi polčas. Ekipi sta si odtlej bili enakovredni skoraj do konca srečanja, rahlo prednost pa so le izbojevali gostje, ki so imeli v reprezentantu Rivi (Marzovati je tekmi prisostvoval kot gledalec) najboljšega predstavnika. (R. P.)

Cibona uspešna

RIMINI — V 2. kolu mednarodnega turnirja v Riminiju je zagrebška Cibona premagala Scavolini iz Pesara s 114:98.

Tracer Basket Milano

MILAN — Milanski košarkarski prvoligaš (bivši Simac) bo odselej nosil ime Tracer Basket Milano.

Sirena in Čupa s polno paro

TPK Sirena bo priredila v nedeljo, 31. t. m., dopoldan regato letošnjih tečajnikov v razredu »optimist«. Regata, ki je internegega značaja, to pomeni, da ni vključena v uradni spored regat, bo prikaz večšin, ki so si jih tečajniki pridobili pri jadralni šoli.

Tečaji so se odvijali v mesecu juliju. Bilo jih je štiri. Vodil jih je Bogdan Stanič, ki že vrsto let sledi in vodi tečaje jadrana pri Sireni. Tečajnikov je bilo 40: Z enotedenskim tečajem prav gotovo se mladi jadralci niso tako izurili, da bi bili pripravljeni za udeležbo na rednih regatah. Zato pa je vodstvo kluba omogočilo vsem tečajnikom, da so po koncu tečajev v mesecu avgustu lahko trenirali vsak dan. Zabeležiti pa moramo, na žalost, da prisotnost na treningih ni bila polnoštevilna, v kolikor je bil marsikdo odsoten zaradi počitnic. Zato pa priporočamo vsem tistim tečajnikom, ki se mislijo udeležiti nedeljske regate, da

izkoristijo še ta teden za vežbanje, pri katerem sodeluje Boris Pertot.

Kot vse nedelje v tem poletju so tudi v nedeljo, 24. avgusta, naši najmlajši jadralci nastopili na regatah. Sirenini predstavniki so se podali v Izolo. Čupini pa so se udeležili regate pred Sesijskim zalivom v prireditvi pomorskega društva Laguna iz Ribiškega naselja. Škoda le, da je bilo vreme viharno in so zaradi tega izpeljali eno samo regato, pa še to ne celotno. Vseh udeležencev je bilo 59, 17 od teh jih je prijadralo na cilj izven določenega roka. Rezultati: 1. Augusti (SVOC); 2. Catalani (SNPJ); 5. Igor Marušič (Čupa); 9. Andrej Mohwinkel; 17. Dani Toscano; 30. Marko Hmeljak; 34. Mitja Busan (vsi Čupa). To je prvo leto, da se Čupa lahko udeležuje področnih regat. Na vsaki od teh izstopa kak njen kadet, kar izpričuje njihovo kvaliteto in resnost nastavljenega dela z njimi.

kratke vesti - kratke vesti - kratke vesti

Disciplinski ukrepi

MILAN — Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je po prvem kolu italijanskega pokala izključila za dve koli Marino (Barletta), Galbatiija (Fiorentina) in Tavello (Cavese).

Real — Steaua 4:0

MADRID — Real iz Madrida je v polfinalu turnirja Santiago Bernabeu premagal evropske prvake Steaue iz Bukarešte s 4:0. Za Real so bili uspešni Butragueno 2, Michel in Sanchez.

Bojkot portugalskih nogometašev

LIZBONA — Zaradi izključitve osmih igrancev, se izbranci za državno reprezentanco niso pojavili na trening pod vodstvom novega trenerja

Ruya Seabrara. Osem igrancev portugalske reprezentance je bilo namreč izključenih zaradi že znane afe-re na nogometnem SP v Mehiki, ko niso hoteli na igrišče zaradi prenik-zkih premij.

Mölby k Juventusu

TURIN — Kaže, da so že v teku pogajanja za prestop Danca Jana Mölbyja k Juventusu. Mölby naj bi drugo leto zapustil angleško ekipo Liverpoola ter se pridružil rojaku Laudrupu, ki je steber napada turinske enajsterice.

Rally Montecarlo

PARIZ — Rally Montecarla se bo pričel 17. januarja in končal 22. istega meseca. Tako se bo začelo svetovno prvenstvo za leto 1987.

šport na primorskem

Prvi preizkušnji za Koper in Vozila

Primorska ligaša v slovenski nogometni ligi Koper in Vozila bosta imela v nedeljo prvi preizkušnji v novem prvenstvu. Koper odhaja v goste k Integral Olimpiji. To bo že prvi derbi, ki bo pokazal, katera od ekip sodi prav na vrh. Vozila igrajo doma z Domžalami, ki je zelo ambiciozno moštvo, tako da bi bila zmaga Novogoričanov zelo spodbuden uspeh. Pred tekmo v Novi Gorici bodo predstavniki Primorskih novic in radia Koper - Capodistria izročila priznanji najbolje ocenjenemu nogometašu Vozil v pretekli sezoni Vojku Kočevarju in najboljšemu strelcu Igorju Simončiču.

Oba ligaša sta končala tekmo predtekmovalja pokalnega tekmovanja

NZS. Novogoričani so zmagali v svoji skupini, Koprčane pa lahko v primeru ugodno rešene pritožbe na registracijo tekme Jadran Lama - Izola prehitijo nogometaši iz Dekanov.

Balinarji so nadaljevali tekmovanje v 1. zvezni in medrepubliški ligi. Med prvligašji se je izkazala sezanska Skala, ki je premagala moštvo R. Benčiča, Jadran pa je izgubil v Splitu. V Medrepubliški ligi (zahod) sta zmagala postojnski Soviči in Planinc, medtem ko je Hrast iz Kobjeglave doživel poraz. (dk)

Rally Piancavallo

PIANCAVALLO — Danes se bo pričel na Piancavallu rally za evropsko in italijansko prvenstvo. Tekmovanja se bo udeležilo kar 85 posadk, ki bodo končale svoj nastop v soboto ob 17. uri.

obvestila

TPK SIRENA

obvešča, da bo v nedeljo, 31. t. m., regata za letošnje tečajnike v razredu »optimist«. Vsi zainteresirani naj pridejo v nedeljo ob 9. uri na pomorski sedež. Start je predviden ob 10.30. TPK Sirena obenem obvešča tečajnike, da so treningi vsak dan dopoldan in popoldan. Za pojasnila telefonirati na tel. št. 422696.

JK ČUPA

vabi člane in prijatelje na društveno regato za kajutne jadrnice, ki bo v nedeljo, 31. t. m., pred Sesijskim zalivom. Vpisovanje do 9.15, štart ob 10. uri.

KK BOR

obvešča mladince (letniki 1969, '68 in '67) in člane, da bo informativni sestanek v ponedeljek, 1. septembra, ob 18.30 na stadionu »1. maj«.

priprave naših nogometnih enajsteric

Pri Zarji pomladili ekipo

Pri bazoviški Zarji so pred bližnjim prvenstvom korenito pomladili svoje vrste: dolgoletni trener Vojko Križmančič je v spisek sklicanih nogometašev vključil kar šest mladincev, ki naj ne bi zgolj dopolnjevali vrzeli, ki zavoljo vsakovrstnih nezgod često nastajajo v teku prvenstva, temveč naj bi si naprtili vse odgovornosti, ki jih nastopanje v članski vrsti domačega moštva predpostavlja.

Mladi upi so se polnoštevno odzvali trenerjevemu pozivu, medtem ko se nekateri starejši nosilci igre še niso vrnili z dopusta.

Treningi potekajo v znamenju obremenitve, ki so ji zlasti izpostavljene mišice okončin. Daljši telovadni muk sledi razbremenilna kratkotrajna tekma. Vse od 19. t. m. se navedeno naprežanje vsakodnevno ponavlja, igralci so resda pošteno izčrpani, trener pa jih tolaži napovedujoč postopno pomejanje zahtevnosti ter števila treningov.

Prihodnji teden se bodo Zarjini nogometaši šli samo trikrat, najbrž pa bo dogovor merodajen tudi za celotno

prvenstveno obdobje. Spričo odhodov Terčona, ki je napovedal prestop h Krasu ter Sossija, ki bo zavoljo delovnih obveznosti bržčas opustil nogometno dejavnost, si bazoviško moštvo ne more privoščiti kdove kako zvenelih obetov. Letošnje prvenstvo bo prehodnega značaja, Zarja bi se zado-

ljila z uvrstitvijo nekje na sredini lestvice, čeprav Križmančič ne izključuje možnosti nadaljnjih okrepitev.

Sporedi predprvenstvenih srečanj Zarje je nadvse pester, saj predvideva sodelovanje na Racetovem memorialu, tekmo z enajsterico Sovodenj ter gostovanje v Lescah pri Bledu. (P. Volk)

Za krasovce pester spored tekem

Krasova enajsterica se je na igrišče podala 18. t. m. in odtlej vadi redno dve uri dnevno. Vadbja je osredotočena prvenstveno na nabiranje telesne vzdržljivosti ter na krepitvi posameznih mišičnih skupin. Žoga se na repenskem travnatem pravokotniku doslej še ni pojavila, potrjeni trener Fulvio Ellini pa namerava v kratkem vnesti v vadbene načrte tudi urjenje tehnično-taktičnih osnov.

Dolgoletna štebira repenskega moštva Villalta in Puntar sta zaprosila za izpismo; zaradi vse zahtevnejših zaposlitvenih obveznosti sta se omenjena igralca odrekla nastopanju v 2.

amaterski ligi, češ zahtevnost takšnega prvenstva je vendarle precejšnja, obvezujočih jamstev pa odhajajoča nogometaška družba ne moreta nuditi. Svojo nogometno pot sta Villalta ter Puntar kanila skleniti v nižji ligi. Poslavljajoča veterana bodo nadomestili najobetavnejši mladinci, ki v kar zavidiljivem številu dopolnjujejo spisek sklicanih članov. Nadalje pa bo Krasove vrste bržčas okrepil bivši Gajin nogometaš Somma. Glede morebitnih naknadnih ojačenj pa se Ellini ne namerava prenatgati.

»Mestna društva zahtevajo za odstop svojih varovancev odločno čez-

merne vsote, ki nekako odvrčajo ostale tekmece od nakupa sicer nič kaj pretirano nadarjenih, često celo povprečnih posameznikov. Sam pa naravnost ogorčeno nasprotujem najejanju namišljenih virtuofov, ki moštvo kot celoti skorajda škodujejo, saj večkrat razdiralno učinkujejo nad ugodnim vzdušjem, ki ga trener z nezamisljivim naporom ustvari. Celota ohranja v mojih tehnično-taktičnih prijemih prednostno vlogo. Vsled mojim pomislekom je društvo sklenilo najeti le dva igralca, ki sta v minuli sezoni branila barve Portualeja. Oba cenim, kajti ekipi zagotavljata značasko klenost, ki sem jo v lanskem prvenstvu včasih pogrešal pri svojih fan- tih.»

Bližnje prvenstvo naj bi društvu postreglo z dokončno uveljavitvijo domačih upov, glede končne uvrstitve pa se Ellini ne utvarja: »Sam bi se nadejal uvrstitve nekje na sredini prvenstvene razpredelnice.»

Prijateljske tekme se bodo za Krasove nogometaše vrstile kot za stavo: drevi se bodo spoprijeli z enajsterico Sant' Andree, nakar se bodo prihodnji teden udeležili Racetovega memoriala. Predvideno je tudi gostovanje v Ilirski Bistrici. (pv)

49. iskanje trenutkov

piše: Igor Škamperle

V teh dneh smo se povsem raztepli po Katmanduju. Lucijan je izginil in nismo ga videli nekaj dni. Tudi Borut je hodil po svoje, Andrej je moral miriti Šraufa, starega prenanega Šrauf, ki so ga gore že tako zdelale, da že ob najmanjšem zapletu vzkipi in živčno maha okrog sebe. Na to dvirnico, v kateri prebivamo, pa smo se že povsem navadili in vsak večer nekaj ur bobni od smeha. Bogdan, prepričan, da je ves svet pošten in dosleden, je kajpak staknil nekega hudiča, scuzala ga je driska in nekaj dni se ne more ganiti iz postelje. Norčujemo se iz Benija, ki se vsak večer vrne iz mesta navdušen kot kak pubertetnik, prepričan, da je odkril spet nekaj posebnega novega, izrednega, fantastičnega. Vsak zvečer sproti ga pobijemo in vsak naslednji dan se znova poskuša postaviti na noge. Prepričuje nas, da je njegov pulover, ki ga je dobil po izredno nizki ceni, najboljši, pa ga pobijemo, kakšen okus sploh ima, kako je pri vsej tej izbiri lahko izbral kaj tako poraznega. Proti koncu postane Beni že nevaren in pri zajebackiji moramo žal upoštevati nekatere omejitve.

Z Matevžem se nekega dopoldneva s kolesi odpeljeva v Baktapur. Ljudje po poljih pospravljajo riž in ga sušijo pred hišami, nastopilo je sušno, sončno obdobje, zadaj za zelenimi griči se v modrem nebu iskrijo beli vršci, zdaj je močno oddaljeni. Kake pol ure goniva kolesi preko ravnin, po mestecu pa se sprehodiva, nakupiva si banan in nekaj časa zreva v najvišjo piramido, hindujsko pagodo, edino, ki ima pet streh tu v Katmanduju. Turisti fotografirajo z vseh mogočih zornih kotov in občudujejo umetnijo, a midva v senčnem kotu mirno požirava banane in vse skupaj neopredeljeno opazujeva.

Zvečer skočiva na predavanje z diapozitivni, ki je imelo obetajoč naslov: »Around the world« oziroma potovanje po petih celinah. Vendar je bil predavatelj, neki Anglež, tako zopr in važen, da bi že zdavnaj odšla, če ne bi na koncu zastoj delili slaščice in kavav. Izkazalo pa se je, da je celotno poslušalstvo računalo prav na to. Na pojedino, seveda. In skoraj bi ostal prazen rok.

Bogdan si je končno opomogel, čudimo se, kako lahko ti ljudje, domačini, živijo v vsej tej obupni svinjariji,

umazani vodi, mi si še v gostilni ne upamo jesti solate. Posebna zanimivost je v naši sosednji ulici bila neka rahitična krava. Kot gole veje so ji štrlele kosti v kolkih, po čelu so jo slavnostno obarvali, zanimiva pa je bila zato, ker je vseh deset dni, kar smo bili tam, vedno stala na enem in istem mestu, vedno ob robu ceste, morda se je iz dneva v dan premaknila gor in dol za deset ali dvajset metrov. Zgodilo se je, da je po ves dan stala in buljila predse na točno istem mestu. Vsako jutro, ko smo šli v mesto, smo šli mimo nje in včasih tudi zvečer, ob povratku, bila še vedno prav tam. Le izpod čela je čudno, čudsko, res čudsko gledala. Tudi ta pogled ni bil kar tja v tri dni. Bil je kravji pogled in če si jo pogledal, te je videla.

Dolgo smo se mučili s to kravo. Ni nam bilo jasno, kako lahko na tak način živi. Spuščali smo se že v razne misticizme, na koncu pa je obveljala Bogdanova obrazložitev, ki je trdil, da se tako malo premika zato, ker je lačna. To je bilo gotovo. Toda od kod ji energija, da lahko ždi pokonci, še vedno nismo razumeli. Beni je sicer vedno pripominjal, da je krava čudežna žival.

BREZDOMNOST ČASA

Nepal, Katmandu. Dežela, stisnjena med prostrano indijsko ravnino in gorsko verigo Himalaje, onstran kate-re v duhu molitve in pesmi puščavskega gorskega vetra domuje skrivnostni Tibet. Po povratku z gora skušamo ujeti nekaj drobcev tega življenja, ki se v svojem verovanju, upanju in sanjah razlikuje od našega, po drugi strani pa je v borbi za preživetje, v lakoti, žeji in ljubezni enako, kot bi bili vsi iz enega plemena. Toda če bi hoteli Nepal spoznati, bi tu živeli, in v trenutku, ko bi ga spoznali, bi pozabili, od kod sploh prihajam in komu pripadam.

Sredi novembra smo že, vendar je tu sušno obdobje in sonce še pošteno greje. Vrstijo se topli in jasni dnevi. S kolesi se odpeljemo v oddaljeno Budanilkanto, budistično svetišče. Budin kip leži v verjetno sveti vodi, polno ljudi, ki čakajo vrsto, da bi se svetega Budse dotaknili in ga posipali s cvetjem. Mularija pa se podi okoli in prosjači za rupije.

Katmandu

Razvejana dejavnost naših balinarskih društev

Naši predstavniki zadovoljili

Prejšnji konec tedna je bilo več naših balinarskih društev zaposlenih na raznih tekmovanjih v zamejstvu in v Sloveniji. Največji uspeh so tokrat slavili balinarji Krasa v postavi Businelli, Kante, Simoneta, Skupek in Šuc, ki so gostovali pri športnem društvu Jama v Notranjih Goricah pri Ljubljani, kjer so se udeležili turnirja v počastitev narodnega heroja Mavsar Lada - Ronka.

Gostje v konkurenci 16 nastopajočih so na končni lestvici pristali na odličnem 3. mestu. Njihov uspeh je toliko bolj razveseljav, saj je tokrat branilo Krasove barve pet njihovih najmlajših aktivnih balinarjev, ki so dokazali, da je doseg do dobrih rezultatov potrebno tudi veliko dobre volje in treninga. V Notranjih Goricah v preteklosti Kras s pretežno starejšimi igralci ni še nikoli dosegel nekega vidnejšega rezultata, kar dokazuje, da bodo morali mlajši čimprej nadomestiti starejše vrstnike. Za las so Kraševci zgrešili veliki finale, ko so proti Budničarju (Količevo - Ljubljana) v zadnji tretjini srečanja že vodili z dvema točkama prednosti in že vse je izgledalo, da se bodo potegovali za 1. mesto, pa so v zadnjih dveh lučajah itekoliko odpovedali in dopustili nasprotniku, da jih je prehitel za točko. Največ

zaslug za lep dosežek pa ima tokrat skorajda nepogrešljivi tolkač Simoneta, ki se je tokrat odlično odrezal in celo iz šestih poskusov kar trikrat zadel balinčka.

Nabrežinski Sokol se je v Sesslanu udeležil Trofeje prijateljstva v organizaciji Elio Mobili. Med dvanajstimi ekipami je pristal na 6. mestu, saj je najprej z 11:1 premagal Marušiče, nato pa po enakovredni igri podlegel eni izmed štirih ekip organizatorja s 7:11. Končni vrstni red je bil tu naslednji: 1. Umag, 2. Capriva (Gorica), 3. Muiesan (Ribiško naselje), 4. Sistiana.

V Pliskovici na Krasu pa se je v okviru vaškega praznika odvijal balinarski turnir, kjer so ob tej priložnosti predali namenu novi balinarski stezi in novo trgovino. Tu so bile prisotne kar tri naše ekipe. Najvišje se je uvrstila Gaja, katere zmagovita pot se je pretrgala le v polfinalu, Kraški dom pa je izločila ekipa 8. september iz Štanjela, ki je Repencem zelo neugoden nasprotnik, čeprav so naši balinarji v uvodnem nastopu gladko premagali Zeleno jezero iz Dobrave. Tudi bazovski Zarji se ni uspelo uvrstiti v popoldanski polfinale, saj je izgubila obe kvalifikacijski srečanja in bila takoj izločena. (Z. S.)

telovadnice in igrišča v stvarnosti šolske zamejske telesne vzgoje

Srednje šole na Goriškem: pogoji boljši, toda s selitvijo ...

Po potresu, ki je razmajal stavbe, v katerih so se nahajale slovenske srednje šole obeh stopenj in vseh smeri, sta se kakovost in velikost razpoložljivega prostora za potrebe telesne vzgoje izboljšali. Prišlo je namreč do selitve. Tako smo odpisali kletne, utesnjene prostore (približno 90 kvadratnih metrov!) v stavbi v Ul. Randaccio. Zapustili smo tudi prijetno dvorišče, ki je razpolagalo z nekaterimi napravami za atletiko. Tisto stvarnost je treba zabeležiti, kajti v tistih pogojih se je učila, vadila in se pripravljala na tekmovalna cela vrsta povojnih generacij slovenske učence se mladine obeh spolov. Prikrasjena je bila za marsikaj, kar so italijanski vrstniki imeli kakovostnega in obilnejšega.

Danes ima 360 dijakov in dijakin nižje srednje šole Ivan Trinko, 55 dijakov in dijakin klasične gimnazije Primož Trubar, 56 dijakov in dijakin učiteljska Simon Gregorčič in 83 dijakov

in dijakin tehničnega zavoda za trgovino Žiga Zois na razpolago telovadnico v stavbi bivšega semenišča v Ul. Alviano. Osemindvajset skupin s skupno šestinpetdesetimi učnimi urami pritiska na približno 460 kvadratnih metrov velik prostor. Z enostavnim računom spoznamo, da mora potekati pouk istočasno za dve skupini. Druga stalnica, ki jo narekujejo taki tehnični pogoji, je obvezno popoldanski pouk telesne vzgoje za višje srednje šole. Očitno je torej tudi, da ob istočasni prisotnosti dveh skupin različenega spola ni mogoče razvijati tistih dejavnosti, ki so zlasti za višje srednje šole vodilne, to so športne igre in tekmovanja.

Ob lepem vremenu je možna uporaba zunanjih prostorov, ki so res razsežni a iz leta v leto bolj zanemarjeni in neopremljeni. Občinska uprava ni nikoli pokazala posluha za zamisel, da

bi lahko na griču okoli šolske stavbe izoblikovala minišportno središče, ki bi dopolnjevalo ponudbo osrednjih športnih naprav in igrišč, ki se nahajajo na južnem delu mesta na Rojcah. Ob pritisku Konzulte za vprašanja mestne manjšine (tako se namreč ta organ imenuje, da bi ne bila zabeležena beseda "slovenske") je bilo pred dvema letoma dano na razpolago nekaj materiala za izboljšanje naprav, a polovico fizičnega dela smo opravili sami šolniki (učno in neučno osebje).

Opreme je precej na razpolago, vendar je precej zastarela in pokvarjena. Zaradi značilnih birokratskih predpisov je izredno težko nabaviti novo. Višje šole namreč ne morejo prispevati ničesar, ker formalno telovadnica ni njihova, kaj šele, da bi smele združevati sredstva za nakup večjih in dragih orodij. Tako je prepuščeno naporu same nižje srednje šole Ivan Trinko, da skrbi za nabavo inventarnega orod-

ja. Višje šole smejo kupovati žoge in majice.

Strokovni zavod za trgovino Ivan Cankar uporablja za potrebe telesne vzgoje svojih 100 dijakov in dijakin (šest skupin) prostore tehničnega zavoda z italijanskim učnim jezikom Enrico Fermi. Telovadnica je lična (240 kvadratnih metrov), višina 6 metrov, včasih smemo uporabljati obe, a gostovanje je pač gostovanje: včasih pride prepoved uporabe orodja (sic), potem spet ne smemo na dvorišče, žoge je treba po pravilu nositi iz šole v šolo svoje. Vsekakor je tu dvojna prisotnost še večje vprašanje kot na Ul. Alviano. Slovenska razreda tehničnega zavoda Galileo Galilei uporabljata telovadnico, igrišča, in naprave lastnega zavoda v Ul. Cipriani. Kakovost in količina razpoložljivega prostora sta na zavidipljivi višini. Opremljena telovadnica meri približno 400 kvadratnih

metrov, na prostem sta še dve igrišči za košarko in atletski stadion v malem.

Za šolske potrebe je na razpolago v Gorici atletski stadion, kar pa je med rednimi urami dejansko neizvedljivo zaradi oddaljenosti, premikov, avtobusnih urnikov in precej vezanih rok, ki jih imamo odgovorni glede varnosti ob premikih razredov izven šolskega poslojja. Zabeležimo še, da je občinski bazen prepovedan šolarjem!!!

Če torej gledamo na razdobja v razsežnostih desetletij, je položaj nedvomno boljši. Toda svet okoli nas ne le napreduje, temveč dobesedno teče. Prisiljeni smo v stalno zaostajanje tudi v odnosu do ostalih someščanov ravno na področju, ki je hvaležno za prijetno soočanje. Predvsem pa gre za to, da je skoraj celotna šolska populacija prikrajšana vsaj za tretjino tehnične in pedagoške ponudbe, ki bi jo sicer lahko uresničevali. (R. A.)

Naročnina: mesečna 12.000 lir - celoletna 140.000 lir, v SFRJ številka 70, din, naročnina za zasebne mesečno 350, din, letno 3.500, za organizacije in podjetja mesečno 500, letno nedeljski 1.200, din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II, nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 50.000 lir. Finančni in legalni oglaš 3.350 lir za mm višine v širini enega stolpca. Mali oglaš 650 lir beseda. Ob praznikih povišek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

28. avgusta 1986

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije) - Tix 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD - Stretto De Rubels 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

CIPI

Cian italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Razveseljiva novica za ameriške davkoplačevalce Počitnice v znamenju varčevanja za ameriškega predsednika Reagana

WASHINGTON — Počitnice v znamenju varčnosti letos za ameriškega predsednika Ronalda Reagana in krog ljudi, ki se vedno vrti okrog njega. Tako vsaj zatrjuje odgovorna za javne odnose njegove žene Nancy, Elaine Crispin, ki kot dokaz navaja, da je predsedniški par zaradi varčevanja celo pustil v Washingtonu neločljivega spremljevalca »first lady« psička pasme koker spaniel, le da prihrani stroške za letalski prevoz do Reaganovega kalifornijskega ranča v Santa Barbari. S tem naj bi pomagali ozdraviti velikanski deficit ZDA, hkrati pa so hoteli dati dober zgled.

Tako je torej ljubki Rex bil ob dopust, Reagan in njegova skupina pa naj bi poskrbela za čimbolj varčno počitnikovanje, brez vsake potrate ali dragih zabav. Navsezadnje tudi tako ne bo dopust predsednika in njegove-

ga klana prav poceni za ameriškega davkoplačevalca. Samo letalske vozovnice z zahodne obale do Kalifornije in nato do njegovega ranča so stale 8.000 dolarjev (kakih 12 milijonov lir), iz državnega proračuna pa je treba vzeti še žepnino (za časopise, revije in druge malenkosti) ter trinajsto plačo za 20 ljudi.

Ista prijazna Elaine je znala povedati, da je treba varčevati tudi zato, ker so se začela dela za preureditev zahodnega krila Bele hiše, v katerem je znana ovalna dvorana, v kateri uraduje predsednik. Popravila bodo stala okrog 5 milijonov dolarjev (7 milijard in pol lir), ker bo med drugim treba obnoviti naprave za klimatiziranje zraka, ki jih niso pregledali od časov predsednika Trumana, torej v petdesetih letih.

Z milijonom dolarjev domov

Geraldine Hendrickson se srečno smeji, potem ko ji je avtomat navrgel kar milijon dolarjev drobiža. Gre za največjo zmago v lasvegaški igralnici Caesar's (Telefoto AP)

Najkasneje v prihodnjih dveh letih Kitajski znanstveniki napovedujejo hud potres

PEKING — Čez dve leti bo Kitajska doživela hud potres. Tako vsaj napovedujejo kitajski seizmologi. V zadnjih dveh letih so namreč ugotovili povečano seizmično delovanje, ki ponavadi napoveduje takšno katastrofo.

»Vse kaže, da je pred nami nekaj katastrofalnih potresov, je izjavil Gao Xu, odgovoren za analize in napovedi potresov v najpomembnejšem kitajskem seizmološkem središču. Seveda mi tega ne vemo z vso natančnostjo, vendar nas na to možnost opozarja veliko znakov.«

Dejansko se potresi na Kitajskem pojavljajo periodično. Po hudem potresu 1976. leta v mestu Tangšan in naslednjem močnem sunku v oddaljeni deželi Sičvan, na Kitajskem praktično že osem let niso imeli potresov. Kljub temu so znanstveniki lani zabeležili številne znake normalne seizmične dejavnosti: močan potres je denimo lanskega avgusta stresel deželo Xinjian, severno od mesta Kasghar.

»Večidel kitajskih seizmologov se strinja, da so se sila povečale možnosti za potres«, je izjavil Gao Xu.

Tudi pred hudim potresom v Tanšanu so znanstveniki napovedovali to nesrečo, toda njihovi podatki se niso povsem ujemali in so jih različno interpretirali. Tako je tisto jutro 28. julija 1976. leta potres 7,8 stopnje po Richterjevi lestvici mesto izravnal zemljo in pokopal vse njegove prebivalce.

Po katastrofi so direktorja seizmološkega središča odstavili, ker po pisanju kitajskega tiska ni bil sposoben napovedati potresa. Od takrat dalje namenja Kitajska 31 milijonov dolarjev letno za preučevanje potresov in sodeluje tudi z ameriškimi znanstveniki.

Samo 1975. leta so znanstveniki uspešno napovedali potres v mestu Haičeng v severovzhodnem delu države, kjer so vse prebivalstvo evakuirali in ga tako rešili pred groznimi posledicami.

Marcia Moura je na karnevalu nastopila v tangi Brazilska sodnica za spore na delu žrtev meščanskih predsodkov kolegov

RIO DE JANEIRO — Lepotica Marcia Moura, ki je postala znana po tem, da se je kot sodnik za spore na delovnih mestih slikala v tangi (zgoraj brez, spodaj pa skoraj), nadaljuje s svojimi izzivi in opeva maskilizem, ki »je v Braziliji v zatonu«.

Marcia Moura, 33-letna neporočena temnolaska s kratko pričesko, je v zvezi s svojo novo knjigo »Kako ujeti moškega«, izjavila: »Sem prvoborka za pravice moškega. Borim se za povratek koncepta o ženski podločnosti«. Nekdanja sodnica deli recepte brez dlak na jeziku, objavlja pravi leksikon fizične ljubezni, ki je sposoben iz vsake ženske narediti popolno gejšo.

»Moški mora postati znova avtoriteta, izjavlja pisateljica. Ženska revolucija je moškega vrgla iz tira, zaradi nje je postal nor.«

Marcia Moura je napisala knjigi Pod togo in Ženska revolucija. Tri leta je bila sodnica za delo v Rio de Janeiru in so jo odpustili spomladi 1984. leta, ne da bi ji kdajkoli povedali uradno utemeljitev za odpust.

Takrat je bil njen odpust pravi škandal. Zgodilo se je, da je sodnik izgubil mesto v sodnem okraju, kjer je obramba

delovnega mesta postala prava inštitucija že v času ljudske gibanja predsednika Getulia Vargasa. V sporih v zvezi z delom ponavadi zmaga delavec.

Gospa sodnica, navdušena plesalka sambe, se med karnevalom 1984. leta ni mogla izogniti njegovemu šarmu: oblekla se je v tango in se slikala za neki tednik z visoko naklado. Izziv ustaljeni morali in sodnim običajem ni ugajal kolegom, ki so bili že poprej vznemirjeni zaradi zelo pogumno napisane knjige Ženska revolucija.

Z jezo, ki je ne more skriti, ugotavlja, da so jo »odpustili, ne da bi ji dali možnost obrambe«. »Toda jaz odpuščam predsedniku sodišča, ki je mojo knjigo proglasil za pornografijo. Zaradi škandala v zvezi z odpustom sem postala znana in sedaj lahko živim od zaslužka s svojimi knjigami. Vendar se nisem odpovedala zahtevi, da krivico, ki so mi jo storili, popravijo na sodišču,« je izjavila.

Pričakuje, da ji bodo v celoti povrnil njen ugled, vendar nima nobenega namena vrniti se v sodno palačo. Sedaj živi samo za politiko in literaturo. Na splošnih volitvah 15. novembra se bo predstavila kot kandidat na listi laburistične agrarne reformistične stranke Pasart v državi Rio.

Odstopil polovico honorarja, ker ni bil obremenjen z delom

NEAPELJ — Ker avgusta ni bil veliko obremenjen z delom, se je odpovedal polovici honorarja. Za dejanje, ki v Italiji ni nič kaj običajno se je odločil Francesco Ruotolo, svetovalec upravnega odbora KZE šte. 41. Ruotolo je menil, da v avgustu, ga je zadolžitev obremenila manj kot običajno, zato je polovico mesečnega honorarja, ki ga dobiva kot upravitelj, namenil Središču za raziskovanje psihičnih in človeških ved. Ustanova je namreč pred časom prosila isto KZE za podporo pri nakupu strokovnih knjig, vendar odbor je zahtevo zavrnil.

Ruotolo je v pismu kolegom upravnega sveta pojasnil vzrok svoje odločitve in jih jih povabil, naj sledijo njegovemu zgledu. Ruotolo je pred nekaj meseci odstopil, ker ni soglašal z načinom vodenja KZE, vendar odbor je njegov odstop zavrnil.

Berite
»Novi Matajur«

V Parizu srajce iz avtomata

V pariškem hotelu PLM Saint Jacques so postavili avtomate, ki delijo srajce. Vsaka srajca stane 290 frankov, približno 60 tisoč lir in je treba plačati s kreditno kartico. Naj omenimo, da so v Parizu že postavili avtomate, ki delijo jeanse. (Telefoto AP)

Muha cece in drugi mrčes odgovorni za prenašanje AIDS?

PARIZ — Muha cece naj ne bi povzročala le spalne bolezni, ampak naj bi jo lahko krivili tudi prenašanja virusa nove strašne bolezni — AIDS. Do tega sklepa je prišel v teh dneh Jean-Claude Chermann, raziskovalec v slavnem pariškem inštitutu Pasteur, ki je v laboratoriju dolgo analiziral nekatere vrste žuželk, pripeljanih iz Afrike. »Možno je, da so prav muhe, ki povzročajo spalne bolezni, pospešile na Črnem kontinentu proces razširjanja sindroma pridobljenega pomanjkanja imunosti pred boleznimi«, je izjavil Chermann in pristavil, da »petdeset odstotkov komarjev, ki smo jih dobili na inštitutu iz Zaireja, je bilo okuženih z AIDS. In njihov pik lahko postane usoden.«

»V manjšem odstotku, je še dejal francoski raziskovalec, je virus AIDS še prisoten tudi v komarjih Centralnoafriške republike, in v zambijskih klopih in ščurkih.«

Vest, ki se je neuradno razširila zlasti v znanstvenih krogih v preteklih dneh, je vzbudila živahne polemike med ameriški strokovnjaki. Zlasti skeptično gleda na njeno utemeljenost Bruce Francy, eden najbolj znanih izvedencev za žuželke v Združenih državah Amerike. »Možnost, da neka žuželka vcepi virus AIDS v človeško kri je malenkostna«, je naglasil Francy. Največji del jih po njegovem namreč pogine takoj po piku. »Hipoteza bi bila sprejemljiva,« je dodal ameriški znanstvenik, »le če bi se nanašala na parazitske žuželke, kot so stenice ali bolhe. Te se namreč hranijo s človeško krvjo in od tega ne poginejo, kot se dogaja z drugimi žuželkami. Zaradi tega imajo posledično mnogo več možnosti preleviti se v prinašalke virusa AIDS kot komar ali pa muha cece«, je polemično zaključil.

Kmečka vojna

Riše:
Ž. LORDANIČ

44.

